CELJSKI tednik

CELJE
30. DEC. 1958
L. IX. ŠT. 51—52
CENA 20 DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA CELJSKEGA OKRAJA

Srečno novo leto 1959 Za srečo in zadovoljstvo delovnih ljudi

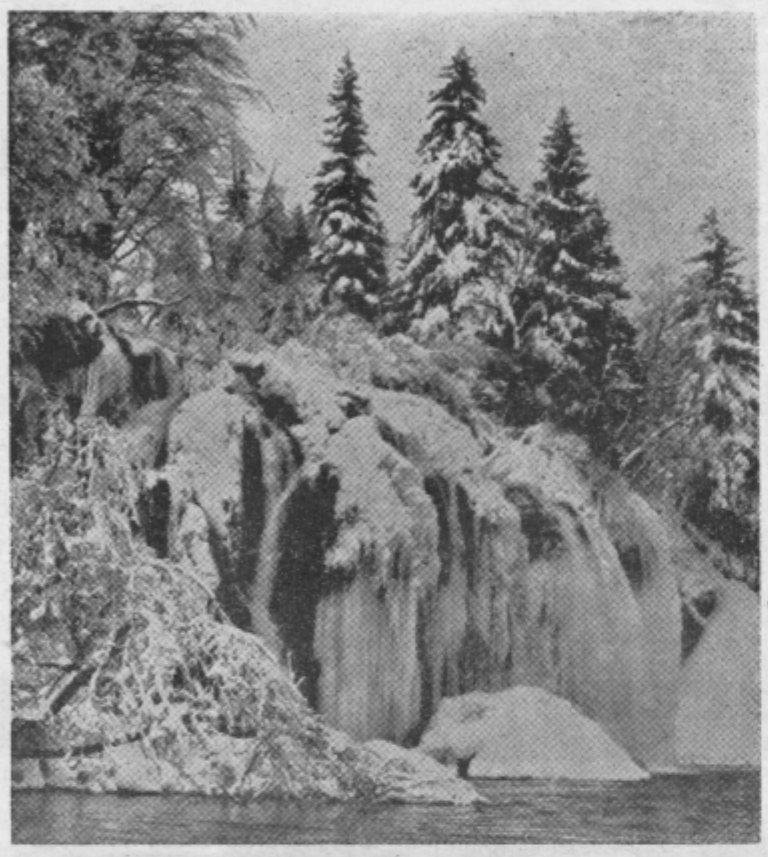

Tale novoletni motiv je vprašanje zase. Sovpada v leto 195...?. Vse kaže, da nas Novo leto ne bo pričakalo z opojno belino. Vendar je najkrajši dan za nami. Zima pa... Zima bo brez dvoma tudi še prišla. Ne koledarska, ki je že tu, marveč resnična, bela in ledena.

Letos že trinajstič po vojni ocenjujemo uspehe v preteklem letu in na tej podlagi snujemo načrte in usmerjamo naloge za prihodnje leto. Na dosežene rezultate v preteklem letu smo lahko ponosni, zlasti še, če povežemo uspehe vseh povojnih let, ko smo iz zaostale, porušene in požgane Jugoslavije s svojim delom in napori že ustvarili napredno industrijsko deželo, ki se naglo otresa svoje zaostalosti in težkega življenja na vasi in ki v vseh pogledih postopoma postaja napredna in kulturna dežela. Posebej pa smo seveda lahko ponosni na vlogo, ki jo ima socialistična Jugoslavija v današnjem razburkanem, neenotnem in nemirnem svetu, posebej še v borbi za mir in v borbi za pravice delovnih ljudi v svetu. Vendar tudi s temi rezultati, na katere smo lahko ponosni, ne moremo biti povsem zadovoljni. Kot za vso Jugoslavijo, velja to tudi za področje našega okraja.

Ob kritični oceni na koncu leta ugotavljamo, da bi marsikaj lahko boljše in uspešneje storili. Še posebej bi v borbi za boljše in srečnejše življenje delovnih ljudi bil lahko dosežen večji napredek. Medtem, ko so nekatere naše organizacije svoje zastavljene načrte zelo uspešno izpolnile in presegle, jih je kar precej, ki tega iz objektivnih pa pogosto tudi iz subjektivnih vzrokov niso dosegle. Pri vsem tem ne smemo meriti naših uspehov samo po doseženih tonah, metrih itd. Za nas je mnogo važnejše, koliko so se na osnovi gospodarskih uspehov spremenili in izboljšali odnosi med ljudmi in koliko močnejša materialna osnova omogoča delovnim ljudem v neposredni praksi večje blagostanje, večjo osebno svobodo vsakega posameznika in v kaki meri se utrjuje socialistična demokracija in krepi človekovo dostojanstvo.

V tej smeri nas predvsem v prihodnjem letu čakajo izredno težke in s tem izredno odgovorne naloge. Sistem družbenega upravljanja in prav tako komunalni sistem se je tako močno utrdil, da je administrativno poseganje upravnih organov ne

Franc Simonič

samo nepotrebno, temveč že škodljivo. Družbeno upravljanje se je razživelo že do take mere, da njegovim zahtevam ne morejo več zadostiti delavski sveti in upravni odbori sami, temveč je že nujno potrebno pri družbenem upravljanju najširše sodelovanje vseh zainteresiranih delovnih ljudi, se pravi aktivno sodelovanje ogromne večine vseh naših državljanov. Le tako množično, vsesplošno delovanje vseh naših delovnih ljudi na široko sproščuje iniciativo, ki nam je za hitrejši razvoj tako nujno potrebna. Istočasno pa tako sodelovanje ne samo omogoča, temveč tudi od vsakega posameznika nujno in konkretno terja, da s pravicami državljana v socialistični skupnosti nujno prevzema tudi vse obveznosti, vso odgovornost za lepšo prihodnost.

Tak razvoj pa brez najširše vzgoje in izobraževanja, tako strokovnega kot splošnega, in brez prosvetljevanja ni mogoč. V tem pogledu pa kljub doseženim uspehom, zlasti na področju našega okraja, nismo storili vsega, kar bi morali in mogli. To se močno odraža v težavah, ki jih imamo nasploh in še posebej na področju našega gospodarstva. Postavljeni načrti za preteklo leto niso bili sicer lahki, vendarle realni in ob vsestranski iniciativi ter smotrnem gospodarjenju vsekakor uresničljivi, vsaj v okrajnem povprečju. Kljub temu, da smo že v začetku leta in med letom večkrat ugotavljali, da je naše planiranje in v zvezi s tem tudi gospodarjenje mnogokrat nerealno, tehnokratsko, se marsikje stvari bistveno niso menjale. Zelo malo nam koristijo najboljši okrajni in občinski gospodarski načrti, prav tako pa tudi načrti gospodarskih in drugih organizacij, če ti niso vsota načrtov vsakega posameznika na njegovem delovnem mestu. To pa marsikje naši načrti še niso. Mi upoštevamo v glavnem zmogljivosti, upoštevajoč pri tem stroje, orodja in tudi ljudi, toda premalo konkretno rešujemo z ljudmi to, kako bi najboljše najbolj smotrno in s tem najbolj uspešno izkoristili vse možnosti. Mnogo premalo pregleda imamo nad tem, kako se načrti med letom izvajajo in premalo je stalne pomoči za njihovo čimboljše izvrševanje.

Doslej smo v glavnem govorili o nalogah in uspehih na področju industrije, in še to, žal, preveč splošno, manj pa o drugih področjih, ne samo o šolstvu, zdravstvu, športu itd., temveč tudi o drugih gospodarskih dejavnostih (obrt, trgovina, turizem, gostinstvo), izvzemši v zadnjih letih kmetijstvo. S tem seveda nismo imeli nobenega namena podcenjevati ostale dejavnosti. Če smo govorili več o industriji, smo govorili zato, ker je tu bilo največ težav in ker smo se zavedali, da bo težko, ali pa celo nemogoče lotiti se in izvrševati naloge na ostalih področjih, če ne bomo zagotovili materialne osnove, ki je zato nujno potrebna. Prav zaradi tega so ponekod doslej podcenjevali vlogo vzgoje, šolstva, prosvete, strokovnega usposabljanja, zdravstvene zaščite, razvedrila itd., kar je izredno negativno vplivalo na izvrševanje nalog v gospodarstvu.

Lepa vrsta podjetij je, ki predvsem s svojimi uspehi dokazujejo, kako koristno in potrebno je pri izvrševanju gospodarskih nalog posvečati največjo skrb človeku, njegovi vzgoji, njegovemu strokovnemu usposabljanju in vsestranski skrbi za njega. Hkrati pa je prav tako mnogo preveliko število podjetij, kjer take skrbi ni bilo, pa so zaradi tega težave mnogo večje in uspehi kljub vloženim naporom mnogo manjši. Zelo koristno bo, če bomo z obračuni v letošnjem letu zaključili tudi s táko dosedanjo škodljivo prakso. Izgovori, da to ni mogoče, so netočni, ker so možnosti v tem pogledu iz leta v leto večje. Kljub temu, da so proračunska sredstva skromna, ki vsestransko silijo k štednji, moramo upoštevati, da bodo z nadaljnjimi izboljšavami našega gospodarskega sistema sredstva, s katerimi lahko razpolagajo podjetja in skupaj z njimi občine, v letošnjem letu občutno večja. Ti novi gospodarski ukrepi omogočajo, da bodo občine, skupno z gospodarskimi organizacijami mnogo uspešneje in smotrneje reševale najvažnejše naloge v smeri utrjevanja in širjenja gospodarske osnove, še bolj pa v smeri vedno večjega zadovoljevanja potreb delovnih ljudi. Združevanje razpoložljivih sredstev gospodarskih organizacij bo omogočilo ne samo izboljšave in rekonstrukcije nekaterih zastarelih podjetij, temveč tudi uspešno ureditev družbene prehrane, kulturno-prosvetnega dela, strokovno izobrazbo, urejevanje in usmerjanje šolstva v zvezi s šolsko reformo, uspešneje delovanje družbenih in političnih organizacij itd. Na osnovi dosedanjih razgovorov se kaže izredna pripravljenost naših kolektivov za take akcije, zato bo s takim delom potrebno začeti takoj v začetku leta.

Vsa leta po vojni govorimo o pomoči zaostalim predelom, ker iz leta v leto ugotavljamo ne samo to, da so v teh predelih življenjski pogoji za človeka težji, temveč tudi zato, ker so nam ti predeli hkrati zavora za hitrejši razvoj ostalih naprednejših in razvitejših predelov. Doslej so v tem pogledu bili že doseženi, sicer skromnejši rezultati, predvsem na področju kmetijstva, vsekakor pa je to mnogo premalo. Okrajni družbeni načrt za prihodnje leto v tem pogledu predvideva odločnejšo akcijo. Toda to ni samo naloga okraja, čeprav je prav v tem njegova prvenstvena naloga in opravičilo za njegov obstoj, temveč bodo take cilje morale zasledovati tudi občine in podjetja, kmetijske zadruge in vsak posamezen človek na svojem delovnem mestu. Za socialistično Jugoslavijo je bila v glavnem vse od njenega porajanja in rojstva naprej taka praksa, da nam nihče ničesar ni poklonil. Praksa je bila, da nam nihče v naših težnjah ni pomagal. Pa smo kljub vsemu temu v enem samem desetletju prišli zelo daleč. To naj nam bo vzpodbuda in vodilo tudi za bodoče. Pri vsaki akciji ob sodelovanju z najširšim krogom naših državljanov, naših delovnih ljudi je potrebno upoštevati vse iniciative, ki bodo omogočale napredek. Kajti le na ta način bomo še v večji meri izkoristili vse možnosti, hkrati pa bomo s takim načinom dela utrjevali ne samo težnje in smisel za široke demokratične pravice, temveč tudi smisel za odgovornost, za nadaljnjo hitrejšo in uspešnejšo našo pot.

Tak razvoj pa bo možen le tedaj, če bo sistematična vzgoja, skrb za ljudi, zlasti še za mlade, postala vsakodnevna praksa, tako za naše organizacije, organe družbenega upravljanja, kot za vsakega posameznika. Vsi se zavedamo, da bomo hitreje ustvarjali socializem le tedaj, če bomo človeku vse od rojstva naprej posvečali vso potrebno skrb. Tega je bilo doslej že precej, toda sistematične vzgoje še mnogo, mnogo premalo. Vsi ugotavljamo, da nam pri taki vzgoji in rasti zlasti zaostajajo otroci delavcev, in to istočasno, ko često v podjetjih naletimo na skoraj nepremostljive težave v zvezi s strokovnim in vodilnim kadrom. Podobno opažamo na vasi, ko se z največjimi napori borimo proti zaostalosti, kot glavnemu sovražniku napredka in blagostanja, saj nam tudi na tem področju dela največje težave prav pomanjkanje kadrov, ki bi nam rasli neposredno iz vasi. Za rešitev tega težkega problema je ena sama možnost. Omogočiti je treba vzgojo in skrb za otroke že od mladih nog, osnovna šola pa bo morala poleg temeljnega znanja in s pravilnim kadrovanjem usmerjati mlade ljudi v tiste dejavnosti in poklice, za katere imajo posamezniki največ smisla in veselja. Tako kadrovanje bo moralo biti mnogo bolj sistematično, zlasti pa mnogo bolj dosledno, kot je bilo doslej. Saj je res, da se mnoge šole borijo z največjimi materialnimi težavami, toda hkrati je bilo na poti šolanja in usposabljanja še vedno mnogo vzgojno slabih in nesmotrnih posegov in prijemov, zlasti pa nedoslednosti. Šola naj poleg znanja vceplja v mladega človeka težnjo za resnico in pravico, prav tako pa zavest, da je delo in znanje osnova za pravico in socialistično demokracijo. Še vedno podcenjujemo vlogo strokovnih šol, in to v taki meri, da daje vtis, kot bi nam te šole ne bile najbolj potrebne, kljub temu, da bo v bodoče vendar preko takih šol in preko tovrstne vzgoje rasel naš prepotrebni strokovni kader in naša bodoča socialistična inteligenca. Omogočiti bo treba vsakemu posamezniku, da bo preko teh šol prihajal do kvalifikacije, in to tudi do najvišje. Čeprav tega dosedanja šolska reforma ne rešuje v celoti, je treba vendarle v tej smeri delati, ker je le to naša perspektiva. Pri vseh teh najtežjih nalogah od proizvodnje preko šolanja, vzgoje in prosvetljevanja pa vse do problemov reševanja družbenega standarda, imajo posebno vlogo in naloge razna strokovna združenja, društva in še posebej porajajoče se stanovanjske skupnosti, ki jih je treba prav zaradi tega konkretneje vključevati v reševanje neposrednih nalog. V takem sistemu dela bo marsikdaj odpadlo tarnanje in nezaupanje v naše ljudi in posebej še v naš mladi rod, ki v svojem bistvu hoče napredek, ki z vsemi silami dela za hitrejši socialistični razvoj, ki pa seveda raste v drugačnih pogojih kot smo rasli mi in prejšnje generacije in že zaradi tega ima nekatere svoje lastne poglede, ki pa največkrat našim skupnim socialističnim interesom lahko samo koristijo.

Ko bomo v teh dneh proslavljali več ali manj uspešen zaključek leta in vsakomur želeli samo vse dobro, bo prav, če bomo z vsemi močmi in sposobnostmi še odločneje nadaljevali boj na svojem delovnem mestu za čim večjo srečo in zadovoljstvo delovnih ljudi, kar bo naši jugoslovanski socialistični skupnosti in še posebej tovarišu Titu še bolj omogočalo uspešno borbo za mir, kot osnovo za napredek in srečo vseh delovnih ljudi v svetu.

Vsem delovnim ljudem, vsem množičnim organizacijam, delovnim kolektivom ter organom delavskega in družbenega upravljanja

ŽELI V NOVEM LETU 1959 OBILO USPEHOV pri izvajanju nalog družbenega plana in poglabljanju socialistične demokracije

OKRAJNI ODBOR SZDL V CELJU

Pot prijateljstva in miru

Potovanje predsednika Tita v Indonezijo ter druge izvenblokovske dežele Azije je velikega mednarodnega pomena, saj utrjuje mir in prijateljstvo med narodi. Zato so predsednika Tita in njegovo spremstvo v glavnem mestu Indonezije Djakarti navdušeno sprejeli. Na ulice je prišlo več kot pol milijona prebivalcev glavnega mesta.

Kako visoko cenijo v Indoneziji Tita ter jugoslovanske narode zaradi naše miroljubne politike v svetu in utrjevanja socialističnih odnosov doma, je izrazil tudi predsednik Indonezije Sukarno v svoji zdravici. Med drugim je poudaril, da je Tito s svojo družbeno ideologijo državljan vsega sveta ter da je Jugoslavija za njih pojem XX. stoletja, ki ga odlikujejo trije pojavi, in sicer ustanovitev nacionalnih držav v Aziji in Afriki, ustanavljanje socialističnih držav v svetu ter atomska revolucija.

Ko je predsednik Tito odgovoril na Sukarnovo zdravico, je predvsem poudaril, da so sile miru na svetu močno narasle, ker so na mednarodni oder stopili novi miroljubni narodi, ki so prežeti z globoko željo boriti se za stvar pravice, humanizma, enakopravnosti in prijateljstva med narodi. Boj za te visoke ideale, ki so podlaga miru, povezuje in zbližuje tudi naši dve deželi, je med drugim dejal tovariš Tito.

Predsednik republike je odlikoval visoke indonezijske osebnosti z jugoslovanskimi odlikovanji za njihove zasluge pri razvijanju medsebojnega sodelovanja, tovariš Tito pa je bil promoviran na bandunški univerzi za častnega doktorja prava zaradi njegovih zaslug v boju za neodvisnost, socializem, demokracijo in mir v svetu.

Ko stopamo v novo leto, smo še posebej ponosni na pot predsednika Tita, saj je to potovanje izraz novih demokratičnih stikov v svetu, ki nastajajo v boju za prijateljstvo na izvenblokovskih temeljih aktivne in miroljubne koeksistence.

Z zasedanja Okrajnega ljudskega odbora Celje

Največji poudarek družbenemu standardu

Razprava o smernicah za sestavo okrajnega družbenega plana

Pred dnevi sta se sestala pod vodstvom predsednika Rika Jermana oba zbora Okrajnega ljudskega odbora Celje. Na skupnem zasedanju so odborniki najprej poslušali poročili tajnika Ludvika Gorenjaka o delovanju državne uprave ter o delu krajevnih odborov. Nato so pa razpravljali še o smernicah za sestavo okrajnega družbenega plana, ki jih je nakazal podpredsednik okraja, Miran Cvenk.

Kljub važnosti ostalih točk dnevnega reda je na seji predvsem stopila v ospredje razprava o smernicah okrajnega družbenega plana. Ta razprava je bila tem bolj zanimiva še zaradi tega, ker so se odborniki seznanili o smernicah družbenega plana še preden je bil sestavljen njegov osnutek. Prav zato so odborniki živo posegali v razpravo, zahtevali pojasnila in dajali svoje pripombe in predloge. Tako je tudi prav, saj bo na tej podlagi družbeni načrt najbolj prilagojen prilikam in potrebam ter splošni težnji za dvig družbenega standarda.

Po danih smernicah naj bi se drugo leto povečal družbeni produkt v okraju za 7,5 odstotka, narodni dohodek za 9,1 odstotka, fizični obseg proizvodnje za 6,5 odstotka ter kmetijska proizvodnja za 15 odstotkov. Na tej podlagi so predvidevanja okraja nekaj višja kot predvidevanja gospodarskih organizacij, vendar bodo le-te morale svoje načrte vskladiti s temi smernicami, kar bo možno doseči z izkoriščanjem vseh še skritih rezerv in dvigom produktivnosti v podjetjih.

Investicije bo treba vlagati predvsem v tiste dejavnosti, ki so doslej zaostajale in zavirale porast družbenega standarda. Tu gre predvsem za investicije v kmetijstvu, zdravstvu, šolstvu in za stanovanjsko izgradnjo. V skladu z gospodarskim razvojem bo prihodnje leto nujno nadaljevati izgradnjo termoelektrarne v Šoštanju in obnovo premogovnikov.

Drugo leto se investicijska sredstva okraja in občin ne bodo uporabljala za gospodarske namene. Potrebe v industrijski proizvodnji bodo finansirala podjetja iz lastnih sredstev. Da bi pa ta sredstva najbolj smotrno izkoristili tam, kjer so trenutno najbolj potrebna, jih bodo združili v poseben investicijski sklad, s katerim bo upravljal okrajni upravni organ. Dalje naj bi gospodarske organizacije združile čim več sredstev pri občinskih odborih za stanovanjsko izgradnjo in za potrebe stanovanjskih skupnosti, odnosno za dejavnost, ki bo omogočila dvig življenjske ravni delovnih ljudi. Teh sredstev bo drugo leto mnogo več kot letos, in sicer približno eno milijardo 400 milijonov dinarjev. To pa je že lep denar, s katerim se da nekaj napraviti. Za združevanje sredstev se je izjasnilo tudi 64 anketiranih podjetij, ki menijo naj bi se v okviru občine združena sredstva uporabljala predvsem za potrebe družbene prehrane, za stanovanjsko izgradnjo, za obnovo in opremo šol, za zdravstvo, prosveto in za komunalno dejavnost.

Iz sredstev gospodarskih organizacij in ljudskih odborov naj bi drugo leto ustanovili pri občinah tudi poseben sklad, iz katerega bi dobivale pomoč družbene organizacije ter kulturnoprosvetna in športna društva. Na ta način bodo organizacije in društva sprejemala pomoč po objektivnem kriteriju, po podmenu in važnosti, predvsem pa po dejavnosti, kar doslej večkrat ni bilo, ker je bila subvencija odvisna več ali manj od dobrih zvez.

Po smernicah se da sklepati, da bo težišče okrajnega družbenega plana slonelo predvsem na potrebah za dvig družbenega standarda, kar je v skladu z zveznim perspektivnim planom. Ta smer je pravilna tudi zaradi tega, ker je v veliki meri proizvodnja odvisna od razmer izven podjetja, od okolnosti, v katerih delavec živi (stanovanje, prehrana, šola itd.).

Za doseganje čim večjega učinka v industriji naj bi drugo leto, kjerkoli se da, uvedli plačevanje po enoti proizvoda. Dalje naj bi se izboljšal sistem nagrajevanja in normiranja po delovnem učinku, da bo proizvodnja čim bolj rentabilna. Ker je v okraju pri sedanji proizvodnji že dosežena najvišja stopnja zaposlenosti, priporočajo smernice, da se zaposluje delovna sila le v skladu z rentabilnostjo proizvodnje in predvsem tista, ki je že zaposlena pa je v nekaterih panogah odvečna.

V kmetijstvu bo prihodnje leto nujno nadaljevati prizadevanja za večje hektarske donose na podlagi sodobne tehnike in kvalitetnih semen ter uvajanjem visokorodnih sort. Razen tega bo potrebno izboljšati organizacijske oblike proizvodnega sodelovanja ter okrepiti kmetijske zadruge, da bodo nudile večjo strokovno in materialno pomoč zadružnikom. Tudi živinorejska proizvodnja se bo povečala. V ta namen bo treba izboljšati krmsko bazo in nabaviti kvalitetno plemensko živino. Zadružne poslovne zveze bodo organizirale pitanje živine in prašičev v pitališčih in v sodelovanju s posameznimi kmetovalci. Kmetijske zadruge pa bodo morale izboljšati tudi odkup kmetijskih pridelkov.

Za gradbeništvo velja preusmeritev na čim bolj racionalno in sodobno gradnjo. To bodo dosegli z večjo mehanizacijo in večjim številom kvalificiranih delavcev. Mehaniziran proces dela, sodobne obrtne delavnice ter tipizirani elementi gradnje bodo omogočili hitrejši in sodobnejši način gradenj.

V šolstvu je težišče, da bi se šolska reforma še bolj uveljavila. V ta namen bo treba izboljšati predvsem strokovno šolstvo, povečati šolske zmogljivosti v mestih in industrijskih središčih ter izboljšati način štipendiranja prosvetnih kadrov.

Urejena zdravstvena služba ima velik vpliv na produktivnost. Zato smernice dajejo velik poudarek zdravstvu, predvsem pa preventivni zdravstveni službi (fluorografiranje, borba proti otroški paralizi, nega zobovja šolskih otrok ter boljša zdravstvena zaščita mater in otrok). Stroški v zdravstvu, ki iz leta v leto naraščajo, drugo leto ne bodo večji od stroškov v letošnjem letu. Da bi to zagotovili, bo vsa finančna politika zdravstvene službe združena v občini, ki bo preko zdravstvenega doma urejala odnose in nadzor nad ostalimi zdravstvenimi ustanovami v občini. Drugo leto se bodo izboljšale tudi nekatere zdravstvene službe, predvsem nevropsihiatrična in okulistična. Dalje bodo uredili zdravstvene domove v Celju, na Polzeli, v Rimskih Toplicah, Velenju in Zrečah. Okraj bo štipendiral le deficitarne zdravstvene kadre in take, ki so okrajnega pomena, vse ostale zdravstvene kadre pa bodo štipendirale občine in posamezne zdravstvene ustanove.

V trgovini je drugo leto predvidena razširitev maloprodajne trgovske mreže predvsem v Celju in Velenju ter gradnja skladišč za živila. Na novo bodo zaposlili 120 kvalificiranih delavcev. V obrti bo nujno ustanavljati uslužnostne obrate oziroma izboljšati že obstoječe. Turizem in gostinstvo naj bi v mejah možnosti izboljšala opremo, zmogljivosti pa bodo povečali predvsem v Rogaški Slatini, Celju in Dobrni. V prometu, ki je zastarel, bodo povečali vozni park, uvedli nekaj novih prog in zaposlili 2% nove delovne sile. Precej sredstev bo vloženih tudi v komunalno dejavnost.

-ma-

VSEM DELOVNIM LJUDEM, VOLIVCEM, ČLANOM MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ, DELOVNIM KOLEKTIVOM TOVARN, USTANOV IN PODJETIJ, VSEM POLITIČNIM AKTIVISTOM, JAVNIM IN KULTURNIM DELAVCEM ŽELIMO

srečno, zadovoljno in uspehov polno novo leto 1959!

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR
CELJE

Frizer
GROBELNIK RIKO
Celje
želi srečno novo leto ter priporoča posebno negovanje las, najnovejše frizure itd.

Velikopotezna akcija za tehnično vzgojo mladine v celjskem okraju

V zvezi s šolsko reformo narašča tudi skrb za tehnično vzgojo naše mladine. O velikem pomenu tehnične vzgoje smo v našem listu že razpravljali. Da bi to prizadevanje rodilo čim hitrejše in čim lepše uspehe, je treba posebnih priprav, zlasti pa praktičnega znanja učiteljev in materialnih sredstev. Ovire pri tem stremljenju niso majhne: šole še nimajo primernih delavnic, ni še dovolj sposobnega učnega kadra, posebno pa manjka orodja.

Da bi premagali prve težave, sta si segli v roke dve organizaciji: Okrajna zveza prijateljev mladine in Okrajni odbor Ljudske tehnike v Celju. Na pobudo šolskih inšpektorjev so bili organizirani posebni seminarji za učitelje, po šolah so se začeli razvijati politehnični krožki v pionirskih organizacijah, šolske razstave so pokazale lep napredek.

Kako priti vsaj do osnovnega orodja? Večina šol je brez denarnih sredstev, občinski ljudski odbori jih še niso predvideli, za mladino so stroški previsoki. Tu sta prišli na pomoč Okrajna zveza prijateljev mladine s 300.000 din in OO Ljudske tehnike z 250.000 din. Nabavljenih je bilo 84 garnitur osnovnega orodja za obdelavo lesa, kovine in papirja. Od teh garnitur jih je bilo 29 podarjenih brezplačno, 55 pa nabavljenih iz srestev šol in občinskih ljudskih odborov.

Da se je nabava orodja še bolj pocenila in olajšala, je velika zasluga dveh podjetij, in sicer **Tovarne lesne galanterije** v **Rimskih Toplicah,** ki je dobavila ročaje za vse orodje brezplačno, in podjetje **»Kambrus«** v **Rogatcu,** ki je podarilo več brusnih kamnov.

Hvaležna akcija za napredek politehnične vzgoje naše mladine je organizatorično in tehnično lepo uspela. Z njo si bo mladina laže pridobivala tudi praktično znanje in spretnost, da si bo z njima utrla pot v lepše življenje.

-nik

Mestinjska mladina se zaveda...

Skoraj neverjetno je, da v edinem industrijskem kraju na območju nekdanje šmarske občine ni bilo mladinske organizacije. Vzroke je težko najti. Vemo pa, da je Mestinje precejšen kraj, je pomembno cestno križišče in važna železniška postaja ter šteje dokaj ljudi. Saj ne smemo trditi, da doslej sploh niso delali. Imajo močno organizacijo SZDL in gasilsko društvo, pod okriljem katerega so tudi največ igrali. Pravzaprav so imeli tudi mladinsko organizacijo, ker je mladina delala, toda nihče ni vedel zanjo.

Pred dnevi pa so se v gasilski dvorani zbrali in dokončno ustanovili osnovno organizacijo LMS, izvolili odbor in si okvirno zadali program dela. 62 jih je, ki hočejo predavanja, ples, šahovski krožek, pevski zbor, vsaj skromno igrišče za odbojko, amaterski oder. Mladine je dovolj, le vodilnega kadra ni. Pravijo, da bodo odličnega pevca, šolskega upravitelja iz Lemberga, naprosili, da bi jim strokovno pomagal. Želimo jim, da bi s svojim delom dali organizaciji LMS v svojem kraju resnično tisto vsebino, ki bi jim nudila zadoščenje, izobrazbo in zadovoljstvo!

Odlikovanja in nagrade za obveznike predvojaške vzgoje

Proslava dneva JLA, ki je bila preteklo nedeljo v konjiškem kulturnem domu, je dokaj dobro uspela. Že samo to, da je bila dvorana v celoti polna obveznikov predvojaške vzgoje in ostalih obiskovalcev kaže, da je bilo prisotnih okoli 400 ljudi. Ob tej priliki je več obveznikov predvojaške vzgoje dobilo odlikovanja in nagrade, prav tako pa so bili odlikovani in nagrajeni predavatelji. Te sta po proslavi sprejela sekretar obč. komiteta ZKS tov. Ivanuša in predsednik Ob LO tov. Šuc.

pogled po svetu * pogled po svetu

Vsi iščemo srečo v svetu, v objektivnem svetu, radi pa pozabljamo, da je velik del pogojev zanjo v nas samih, v tem, kako mi sami sproti rešujemo spopad med našimi strastmi in dolžnostmi. Nekaj podobnega je najbrž tudi v velikem izvenosebnem svetu, ki ga pravzaprav ni, saj je človeška družba sestavljena iz posameznikov. A vendarle! Zdi se nam, da ta izvenosebni, zgolj družbeni svet vendarle obstoji — v njem pa se spopad med strastmi in dolžnostmi vsak dan znova ponovi in obnovi.

Postavim — pretekli teden je imelo človeštvo lepo priložnost, da se na nek način poravna, uglasi. V Parizu se je zbralo nad 1000 ministrov, generalov, diplomatov in vsakovrstnih strokovnjakov iz zahodnega sveta, da bi povedali svojo odrešilno besedo za svet. Bil pa je pravi bojni posvet, na katerem niso niti malo mislili, da bi bojno sekiro pokopali. Da bi se še bolj svetila v rokah bojevitih mož, so Amerikanci na zaključku spustili v vesolje 4 tone težki satelit, doslej najtežje telo, ki ga je človeška moč vrinila v čudoviti, zagonetni universum okoli matere Zemlje. SZ pa je s svoje strani poslala nad Pariz, zborno mesto atlantskih vojščakov, leteče besede, polne sladkega nektarja in ambrozije, češ mi smo za mir, to dokazuje naš sedemletni gospodarski načrt, to dokazuje vse naše delo.

In sklepi: o kakem nenapadalnem paktu, ki ga je nota SZ predlagala, med Vzhodom in Zahodom, niti govora, pač pa vzpostavitev 30 divizij atlantske vojske, češ imeti jih moramo vsaj toliko, kolikor jih ima Sovjetska zveza. Nobene besede o odrešilnem gospodarskem sodelovanju na svetu, nasprotno, prej gospodarska strategija v smislu blokovske politike.

Glede Berlina je zmagalo stereotipno načelo Adenauerjeve politike: SZ nič popustiti, hoditi na robu vojne, položaj v SZ je tak, da Zahodu ni treba kapitulirati v nobenem vprašnju, a najmanj v Berlinu, ki je nekaka izpostavljena mrtva straža, porinjena daleč na Vzhod, straža, katere položaj je za atlantsko strategijo stanoviten vir obveščanja, in pomeni tudi veliko taktično prednost. Zato na sovjetski ultimat odgovore s svojim ultimatom — zahodne pravice v Berlinu bodo branili z orožjem.

A vendarle! Ni še vseh dni konec in droben žarek dneva še proseva skozi tesno priprta vrata, ki jih zaloputne zdaj ta zdaj oni zastopnik Vzhoda ali Zahoda. Vrata so ostala priprta in podpredsednik SZ Mikojan, sposobni, uglajeni diplomat izza Kavkaza, je že na poti v ZDA, da privatno obišče elegantnega sovjetskega diplomata ambasadorja Menšikova v Washingtonu. Pravijo, da je za to špansko steno skrit tudi sprejem pri Dullesu in Eisenhowru in verjetno še marsikaj. Da bi ZDA dale kredit SZ, to najbrž ne bo res, kajti tu je Dullesova beseda, da je SZ napovedala Ameriki gospodarsko vojno, ZDA pa ji zdaj ne bodo pomagale, da bi v tej vojni zmagala. S kreditom pa bi ji učinkovito pomagale!

Na zasedanju NATO pakta so prišle na dan vse notranje težave te združbe, gospodarske, politične in vojaške. Da je Grčija stala ob strani kot opazovalka, to niti ni tako važno, bolj so važna stara evropska nasprotja med celino in Anglijo, ki se kažejo v zadevah okoli skupnega tržišča. Važno je končno tudi to, da NATO ni sprejel na znanje francoske želje o »direktoriju« treh v NATO in da bo ostalo glede poveljevanja in posvetovanja vse pri starem. To pomeni, da se ZDA prav nič ne ozirajo na specialne francoske apetite, pa tudi malim atlantskim državam ne gre v račun, da bi se NATO delil na večje in manjše še formalno, saj se to že brez tega dovolj čuti.

De Gaullov položaj v parlamentu ni zavidanja vreden, kajti dejanskih pristašev ima komaj 50, ostalih 138 pa uboga Soustella in ultrakolonialiste, to se pravi, tisto politično plast, ki Franciji ni prav nič v čast, čeprav bi Franciji rada povrnila nekdanjo čast in oblast. De Gaulle torej v zbornici ne bo imel več vloge arbitra, razsodnika, kajti kjer je večina tako močna, manjšina pa tako ideološko in politično neizrazita, ni kaj razsojati. S tem pa se krči tudi De Gaullova vloga in pomen!

V Akri so ustanovili sekretariat afriške konference, kar pomeni prvo panafrikansko organizacijo. Ne bo vseeno, kakšno stališče bo Zahod zavzel do tega gibanja, ki sicer ne grozi z orožjem, ki pa zato ni nič manj odločno.

Podporo ima tudi v Indiji, kjer Nehru neutrudno išče boljšo pot v prihodnost za indijske narode, ki so preštevilni, da bi jih preredila rodna zemlja. Zdaj odkrivajo v njej nova bogastva, med drugim nafto, ki jo bo l. 1970 Indija načrpala 50 milijonov ton, torej več, kot je rabi doma. Kakor naš Tito, ki se zdaj mudi v Indoneziji na prijteljskem obisku, je tudi Nehru eden izmed sodobnih mož, o katerih bi modrijan zapisal: »Vse dolgujemo tistim, ki hodijo pred množicami, da razbijejo vse, kar razbija svobodo človeka.«

T. O.

Ameriškega satelita tožba...

PREKLETO, ZA VSE ME »PONUCAJO« KOT »TAVŽENTROŽO«!!!

JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ
1 Č Novo leto	**1 N Ignac**	**1 N Albin**	1 S Hugo	**1 P Praznik dela**	1 P Radovan
2 P Makarij ☾	2 P Marija	2 P Radoš ☾	2 Č Franc	2 S Boris	2 T Velimir
3 S Genovefa	3 T Blaž	3 T Milena	3 P Helena	**3 N Saša**	3 S Milojka
4 N Angela	4 S Bojana	4 S Kazimir	4 S Izidor	4 P Florijan	4 Č Frančišek
5 P Simeon	5 Č Agata	5 Č Janez	**5 N Vincenc**	5 T Miran	5 P Ferdo
6 T Mojmir	6 P Dora	6 P Danica	6 P Ivo	6 S Janez	6 S Zdenko ●
7 S Zdravko	7 S Ksenija ●	7 S Tomaž	7 T Radivoj	7 Č Stanislav ●	**7 N Zorica**
8 Č Maksim	**8 N Janez**	**8 N Bojanka**	8 S Albert ●	8 P Viktor	8 P Medard
9 P Julija ●	9 P Polona	9 P Frančiška ●	9 Č Tomaž	9 S Gregor	9 T Primož
10 S Viljem	10 T Pust	10 T Viktor	10 P Mehtilda	**10 N Izidor**	10 S Marjeta
11 N Pavlin	11 S Zvezdana	11 S Krištof	11 S Filip	11 P Žiga	11 Č Srečko
12 P Tatjana	12 Č Damijan	12 Č Gregor	**12 N Lazar**	12 T Pankracij	12 P Čedomir
13 T Veronika	13 P Katarina	13 P Kristina	13 P Ida	13 S Servacij	13 S Anton
14 S Srečko	14 S Valentin	14 S Matilda	14 T Valerija	14 Č Bonifacij	**14 N Metod** ◗
15 Č Pavel	**15 N Vesela** ◗	**15 N Klemen**	15 S Helena	15 P Zofija ◗	15 P Vid
16 P Tomislav ◗	16 P Danilo	16 P Hilarij	16 Č Božislava ◗	16 S Janez	16 T Beno
17 S Anton	17 T Silvin	17 T Ljubisl. ◗	17 P Rudolf	**17 N Mojca**	17 S Gorazd
18 N Vera	18 S Dragoslava	18 S Edvard	18 S Konrad	18 P Erik	18 Č Bogdan
19 P Marij	19 Č Miroslav	19 Č Jože	**19 N Ema**	19 T Vitoslava	19 P Julijana
20 T Boštjan	20 P Leon	20 P Igor	20 P Neža	20 S Bernard	20 S Nenad ♈
21 S Neža	21 S Irena	21 S Benedikt	21 T Simeon	21 Č Dan JVL	**21 N Alojz**
22 Č Viktor	**22 N Marjeta**	**22 N Vasilij**	22 S Leonida	22 P Milan ♈	22 P Ahacij
23 P Rajko	23 P Marta ♈	23 P Slava	23 Č Vojko ♈	23 S Željko	23 T Kresnica
24 S Felicijan ♈	24 T Matija	24 T Simon ♈	24 P Jurij	**24 N Cvetko**	24 S Janez
25 N Trpimir	25 S Saša	25 S Minka	25 S Marko	25 P R. d. m. Tita	25 Č Jaroslav
26 P Pavla	26 Č Andrej	26 Č Maksim	**26 N Zdeslav**	26 T Dragica	26 P Gruda
27 T Janez	27 P Gabrijel	27 P Rupert	27 P Ustan. OF	27 S Volkašin	27 S Ema ☾
28 S Drago	28 S Leander	28 S Janez	28 T Pavel	28 Č Avguštin	**28 N Zoran**
29 Č Frančišek		**29 N Ciril**	29 S Robert ☾	29 P Majda ☾	29 P Peter
30 P Martina		30 P Branimir	30 Č Katarina	30 S Milica	30 T Emilija
31 S Vanja ☾		31 T Benjamin ☾		**31 N Angela**	

SREČNO

IN USPEHOV POLNO

NOVO LETO

JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 S Bogoslav	1 S Peter	1 T Tilen	1 Č Julija	**1 N Dan mrtvih**	1 T Marijan
2 Č Marija	**2 N Bojan**	2 S Štefan	2 P Miran ●	2 P Dušanka	2 S Blanka
3 P Nada	3 P Štefan	3 Č Darija ●	3 S Vitomir	3 T Silva	3 Č Franc
4 S Dan borcev	4 T Dominik ●	4 P Ida	**4 N Frančišek**	4 S Karel	4 P Barbara
5 N Ciril	5 S Marija	5 S Lovrenc	5 P Marcel	5 Č Savina	5 S Stojan
6 P Dušica ●	6 Č Vlasta	**6 N Ljuba**	6 T Vera	6 P Lenart	**6 N Miklavž**
7 T Vilko	7 P Kajetan	7 P Marko	7 S Marija	7 S Zdenka ◗	7 P Urban ◗
8 S Špela	8 S Miran	8 T Marija	8 Č Simeon	**8 N Bogomir**	8 T Marija
9 Č Tomaž	**9 N Janez**	9 S Peter ◗	9 P Abraham ◗	9 P Teodor	9 S Valerija
10 P Amalija	10 P Lovrenc	10 Č Nikolaj	10 S Danijel	10 T Andrej	10 Č Smiljan
11 S Olga	11 T Veseljko ◗	11 P Milan	**11 N Samo**	11 S Martin	11 P Danijel
12 N Mohor	12 S Klara	12 S Silvin	12 P Maks	12 Č Emil	12 S Aljoša
13 P Dragan ◗	13 Č Lijana	**13 N Filip**	13 T Edvard	13 P Stanislav	**13 N Lucija**
14 T Franc	14 P Demetrij	14 P Zdenko	14 S Nedeljko	14 S Borislava	14 P Dušan
15 S Vladimir	15 S Marija	15 T Nikodem	15 Č Terezija	**15 N Leopold** ♈	15 T Kristina ♈
16 Č D. tank. JLA	**16 N Rok**	16 S Ljudmila	16 P Jadviga ♈	16 P Jerica	16 S Albin
17 P Aleš	17 P Radivoj	17 Č Frančiška ♈	17 S Mira	17 T Gregor	17 Č Lazar
18 S Miroslav	18 T Helena ♈	18 P Irena	**18 N Luka**	18 S Milko	18 P Rado
19 N Vincenc	19 S Ljudevit	19 S Suzana	19 P Etbin	19 Č Elizabeta	19 S Urban
20 P Marjeta ♈	20 Č Bernard	**20 N Brane**	20 T Irena	20 P Srečko	**20 N Julij**
21 T Zorka	21 P Ivana	21 P Matej	21 S Urška	21 S Marija	21 P Tomaž
22 S Dan vstaje	22 S Timotej	22 T Mavricij	22 Č Zorislava	**22 N Cilka**	22 T Dan JLA
23 Č Branislav	**23 N Zdenka**	23 S Slavojka	23 P Severin	23 P Klemen ☾	23 S Viktorija ☾
24 P Kristina	24 P Jernej	24 Č Nada	24 S Rafael ☾	24 T Janez	24 Č Eva
25 S Jakob	25 T Ludvik	25 P Uroš ☾	**25 N Darijan**	25 S Katarina	25 P Duško
26 N Ana	26 S Aleks. ☾	26 S Justina	26 P Lucijan	26 Č Konrad	26 S Štefan
27 P Sergej ☾	27 Č Zlatko	**27 N Kozma**	27 T Sabina	27 P Bernard	**27 N Janez**
28 T Zmago	28 P Avguštin	28 P Venčeslav	28 S Simon	28 S Jakob	28 P Živko
29 S Marta	29 S Sabina	29 T Mihael	29 Č Ida	**29 N U. n. Jugosl.**	29 T Tomaž ●
30 Č Maksim	**30 N Roza**	30 S Jelka	30 P Sonja	30 P Andrej ●	30 S Branimir
31 P Ignac	31 P Rajko		31 S Alfonz ●		31 Č Silvester

Urbanistično-estetska problematika Celja

Ne samo lepe hiše — tudi lepa okolica okoli njih na Otoku?

Nagli razvoj našega mesta zahteva veliko in vsestransko budnost pri izdelavi njegovega urbanističnega lica. Pri tem ne gre samo za planiranje novih naselij, ki nastajajo okoli starega mestnega jedra, ampak tudi za oblikovanje tega jedra samega. Jasno je, da ne odločajo pri izdelavi urbanističnih projektov samo komunalni, prometni, tehnični, stanovanjski in podobni momenti, ampak tudi estetski, ki vse prejšne povezujejo ter jim dajejo višjo, včasih tudi kreativno vrednost. Enkratnost arhitektonske ali urbanistične rešitve je v njeni estetski popolnosti, v harmoniji detajlov in celote, v tehnični izdelanosti in v skrajno premišljeni funkcionalnosti.

Če načrt vsa ta svojstva združuje, potem je idealen, veselijo se ga vsi, ker ne pomenja samo stanovanjsko ali tehnično pridobitev mesta, ampak tudi njegovo estetsko obogatitev. Umestna pa je pripomba, da je estetika variabilna, da se spreminja sledeč zahtevam časa in družbe, da je enkrat ornamentalno nelogična in drugič funkcionalno jasna, vendar moramo priznati, da je njeno jedro, da je lepota nespremenljiva. Kaj pa je v arhitekturi in urbanistiki lepota drugega kot posrečena združitev vseh že naštetih svojstev projekta, čeprav je združitev lahko kaj različna, Ni namreč vseeno, ali se projektira v arhitektonsko moduliranem okolju n. pr. v starih mestnih jedrih, pri starih stavbah in podobnem, ali pa na planem, kjer vpliva na arhitekturo razen tehničnih pogojev predvsem terenski in prirodni milje. V prvem primeru bo arhitekt — urbanist s tenkim posluhom in poglobljenim študijem najprej zaznal značaj arhitektonskega okolja, nato pa v njega postavil svojo, pa magari najmodernejšo stavbo, kot bi postavil ton v glasbeno kompozicijo, ne da bi jo zmotil. Enako bo naredil tudi pri adaptaciji stare stavbe. Ko bo izdeloval detajl n. pr. izložbeno okno, fasado, streho, tlak itd. bo mislil na celoto, na izgled vsega mestnega predela, ulice ali trga. Stare mestne četrti so občutljivi organizmi, zato morajo biti njihovi operaterji fini, obzirni in intuitivni ljudje, ki bodo znali ohraniti »pesem v kamnu«, ki so jo zapeli naši predniki in jo je rodila razvojna nujnost. Drugače je, kadar se projektira na planem. Takrat se more arhitektova in urbanistova fantazija razbohotiti, pa naj jo še tako omejujejo tehnične in finančne možnosti, do onih meja, ko postane estetska, lepa in umetniška. Arhitekt je namreč lahko umetnik in njegovo delo umetnina. Umetnost in lepota nista vedno dragi, ne pogojujejo ju samo dragi materiali in dragocene izvedbe, ampak tudi duhovita prostorna modulacija, funkcionalno dovršena kompozicija in kar je enako važno: človečnost. Arhitekt je zavesten oblikovalec človeških življenj in njihove mentalitete, saj ustvarja ljudem prostor in ambient. Za razvoj človeka ni vseeno, v kakem ambientu živi, ali ga tlači ali dviga, sprošča ali dolgočasi, moralno razkraja ali družabno jača. Arhitekt z modulacijo zunanjega prostora in modelacijo notranjih, sugerira ljudem tak ali drugačen način življenja in jih tako deloma oblikuje. V tej moči je veličastna socialna naloga prostornih oblikovalcev, pa tudi njihova velika družbena odgovornost. V okviru kratkega informativnega članka pač ne morem podrobneje razglabljati o nakazani problematiki arhitekture, ker nas bi zapeljalo predaleč, ampak hočem le opozoriti na nekatere urbanistično-estetske probleme našega mesta, ki so se, odnosno se porajajo ob njegovi nagli izgradnji.

Sprehod v staro mestno jedro nas pouči, da se v njem dela nenačrtno Jedro bi bilo treba namreč ohraniti kot city v nepotvorjeni obliki, ne mogoče iz zgodovinarske sentimentalnosti ali konservatorske kaprioznosti, ampak iz enostavnega razloga, ker se iz starega ne da nikoli narediti novo. Kar nastane je vedno skrpucalo. Jalova tendenca »modernizacije«, ki se je rodila v kapitalistični dobi, ko je odločal interes posameznika, se v nezmanjšani obliki nadaljuje tudi danes, ko bi moral odločati širši aspekt družbenega interesa. V gradbenem ansamblu mesta ne gre nikoli za eno fasado, okno, izložbo ali streho, ampak za celoto, ki pa ni nikoli upoštevana. Zato se obnavljajo fasade — lepe, solidne, baročne, bidermajerske, historične in secesijske fasade — neodgovorno in brez okusa, zato se prebijajo »moderna« izložbena okna — da izgledajo stare stavbe, grajene po statičnih zakonih, ki so jih narekovali prejšnji gradbeni elementi in materiali, kot invalidi brez nog ali spodrecane ženske, da nastajajo okna, ki rušijo simetrične osne kompozicije fasad in končno reklamni napisi, ki so vse prej kot estetski in primerni za staro okolje. Vse te neokusnosti se delajo tako vztrajno, da se človek upravičeno sprašuje, kdaj se bodo končale. Kdo je temu kriv? Ali neodgovornost odgovornih ali odgovornost neodgovornih. Enkrat pa bo prešinilo tudi lokalno zavest Celjanov spoznanje, da ima Celje lepo toda iznakaženo mestno središče. Takrat se bo začelo razmišljati o storjenih napakah: fasade se bodo obnavljale v starih slogih, notranjščine pa resnično modernizirale in asanirale. Celje bo postalo kulturno-turistično mesto z urejenim mestnim jedrom in vso njegovo scenarijo: starimi meščanskimi hišami, ulicami, trgi, trgovinami, razsvetljavo itd. Ljubljana je ustanovila poseben Zavod za obnovo stare Ljubljane, mi smo še daleč od tega. Zaenkrat še mirnodušno in neodgovorno kvarimo, da bomo pozneje lahko popravljali.

Pot ob savinjskem nabrežju nas pouči, da smo zamudili veliko priliko. Regulacijo Savinje smo pozabili tesneje vključiti v urbanistični izgled mesta. Regulacija je izvedena po vseh hidrotehničnih pravilih, rečno korito je napeto v rahli S-liniji, kar mu jemlje togost ravnih paralel in vendar se ni nikjer šlo preko funkcionalnega. Bregovi vise v enakih naklonih proti vodi, tu in tam jih prekinjajo pravokotne stopnjice in to je vse — nobenega poskusa poživitve dolgih eskarpnih ploskev s terasami, stopnišči ali kakimi arhitektonskimi ali plastičnimi objekti. Čeprav eskarpe niso posebno visoke, bodo vendar s svojimi kamenitimi stenami togo ločevale reko od naselja. Nikjer ni opaziti sledov poskusa, da bi se oba elementa, ki sta sicer polarno različna pa vendarle simbiotična, preko arhitektonskih oblik povezala med seboj. Pustost bo zavela nad bregovi ukročene Savinje, katero ne bodo mogle zakriti travne ruše, ki bodo polagoma zarasle ciklopsko zidovje. Zakaj ne? Zato ker ni bilo kreativne človekove volje, da bi vnesla formalno življenje v ločnico obeh elementov: zemlje in vode.

Radovedni sledimo delom ob Savinji, dokler se ne znajdemo v sredini zazidalnega okoliša »Otok«. Pred seboj imamo komunalno reševan urbanistični problem. V pravokotno mrežo postavljeni stanovanjski bloki, pravzaprav preživela shema, ki pa je teoretično brezmejna. Zazidalni okoliš — plano zemljišče, katerega je bilo treba urbanistično oblikovati, pa zahteva kompozicijsko zaključenost, to je harmonijo celote in estetiko detajlov. Tak okoliš zahteva dobro premišljen, tenko pretehtan in po modernih principih sestavljen urbanistični načrt, ki upošteva vse in ne pozabi ničesar, niti ne daljni razgled, ki tako pomirjevalno učinkuje na človeka. Poleg tega pa mora skozi ves načrt veti dih humanizma: misel na človeka, ki bo naselje napolnil z življenjem: na delavca, intelektualca, gospodinjo in na igrajoče se otroke. Z novim naseljem se ustvarja nov mali svet, ki bo lahko prijeten in zanimiv, ali pa dolgočasen in pust. Če so bloki postavljeni v paralelah (moderne so krivulje!) in strmijo z dolgimi fasadami eden v drugega, če si zapirajo najlepše razglede n. pr. zapadno panoramo s Savinjskimi Alpami, če so stanovanja odločno premala na račun notranjih balkonov (zakaj ne narediti zunanjih balkonov in spalnice povečati do znosne velikosti!), če ni planiranih nobenih garaž (živimo v dobi motorizacije!) in določenega nobenega primernega otroškega igrišča (otroci so naše bogastvo in naša bodočnost!), itd., potem vemo, da je bil zazidalni načrt pomanjkljiv, ali pa ni bil upoštevan. Te pomanjkljivosti so opazne že gledalcu, kaj šele stanovalcu! Poleg tega so bloki izrazito prizmatičnih oblik, utilitarno trezni, brez vsake formalne dinamike in zato brez prostorne plastičnosti. Nebotičnik te prostorne »grafičnosti« ne rešuje, čeprav deluje dovolj monolitno, ker je porinjen preveč ob rob naselja in preblizu vrstnim hišicam, kamor ne spada.

Načel sem le nekaj problemov, o katerih je vredno govoriti, je pa teh problemov še mnogo več (n. pr. spoznanje, da v mestno jedro spadajo vrstne hiše, ki zapirajo grda dvorišča, ne pa izolirano stoječi bloki!)

Zaključujem svoje kritično razmotrivanje in prihajam do zaključka, da je v Celju treba ustanoviti urbanistični zavod ter vsaj podvojiti število delujočih arhitektov, ki so sedaj preobloženi z delom. Zavedati se namreč moramo, da arhitekti ustvarjajo najmanj za generacijo, če ne celo za stoletje. Zato bi bilo treba poleg zavoda osnovati tudi komisijo za urbanizem (vsaj za stari del mesta!) kot posvetovalni organ, katerega bi sestavljali eksperti vseh tangirajočih interesnih področij in ki bi soodločala pri vseh predelavah in dopolnitvah celjske mestne fiziognomije. To bi bila najboljša garancija, da se v bodoče ne bi več dogajali taki spodrsljaji, kot se dogajajo.

Jože Curk

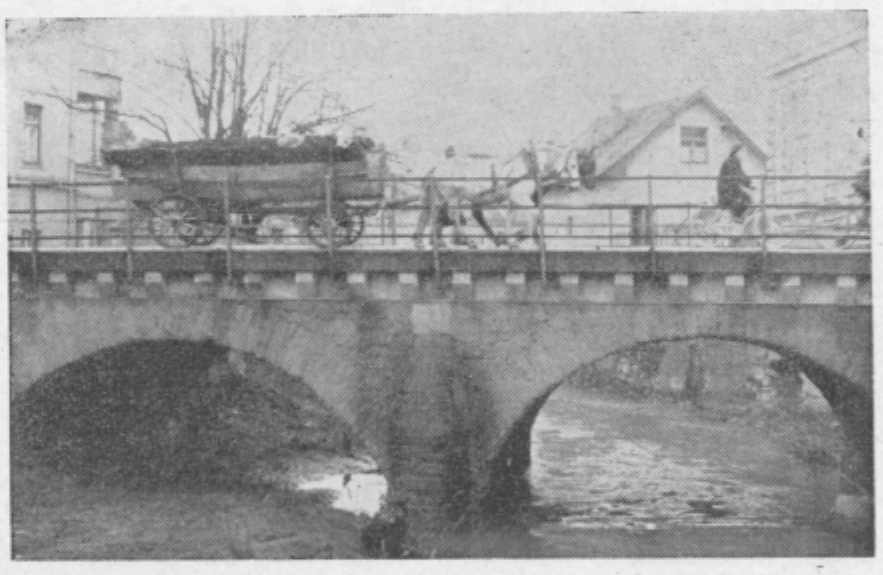

Most čez Koprivnico je veteran. S stališča prometa bi ga bilo treba odstraniti, kot spomin na staro Celje pa ga je škoda.

Libojska mladina je na pravi poti

Odgovorni ljudje, ki skrbe za vzgojo mladine v Libojah, so našli pravilno pot in primeren način za kulturno in dostojno izživljanje mladih ljudi. Skoraj vsak dan in noč je najti v dnevnem časopisju razprave o problemih vzgoje mladine doma in po svetu, ki vedno bolj uhaja na stranska pota, kriminal in podobno. Mnogo je bilo že razprav kako mladino pravilno usmeriti v življenje, kako jo zaposliti in kako vzgajati, odvrniti od nepravilnih teženj. Pedagogi se ukvarjajo s temi vprašanji, izrečenih je bilo več predlogov, mnenj in nasvetov.

Kako so rešili vprašanje mladinske vzgoje v Libojah?

Predvsem so se ravnali po načelu: mladini, ki začne iskati način kako uveljaviti svoje mladostne sile in svojo osebnost v družbi, najti primeren način in ji dati možnost koristno se uveljaviti.

»SVOBODA« JE ZBRALA MLADINO

Libojsko prostvetno društvo »Svoboda« je znala zbrati mladino okrog sebe. V tem društvu deluje cela kopica raznih sekcij, katerih jedro tvorijo predvsem mladi ljudje. Zelo zaslužen godbenik, tovariš Franc Kovač, je prevzel vodstvo in vzgojo godbene sekcije, zbral mladino in ustanovil več godbenih ansamblov, izmed katerih najbolj vidni so: društveni jazz, oktet veselih libojskih fantov in kvintet brhkih Libojčank. Poslednja dva sestavljajo izključno sami mladi ljudje. Na mnogih javnih nastopih, ki so jih že imeli, so dokazali, da lahko občinstvo mnogo pričakuje od njih. Posebno priljubljen je »kvintet brhkih Libojčank«, ki ga sestavljajo res zala dekleta. Ta kvintet je posebnost, ki je nima menda ves celjski okraj.

Tovariš Anton Vočko je zbral najmlajše in jih združil v tamburaški zbor. Kljub nekaterim težavam, ki jih ima ta zbor, je pričakovati v bodočnosti več lepih nastopov, ki bodo pokazali, kako koristno je na tak primeren način zaposliti mladino že v zgodnji mladosti in jo že v začetku pravilno usmerjati.

Občinstvo in poslušalci želijo tej sekciji in vsem, ki sodelujejo v njej, da bi zimsko dobo kar najbolj izkoristili za vaje in študij, da bi jih lahko kasneje videli in slišali ter da bi spomladi in v poletju šli pokazat tudi v druge kraje, kaj znajo.

Uspešen je tudi pevski ženski in moški zbor, ki ju tudi imajo v Libojah, vodi pa ga sposoben pevovodja tovariš Ivan Gostečnik.

VEDNO VEČ ŠAHISTOV

Zadnje čase se vedno bolj in bolj uveljavlja šah. Tovarišu Ivanu Mehu se je posrečilo s pomočjo učiteljice Bečajeve zbrati šolsko mladino v šahovski krožek. Med malimi je veliko zanimanje za to lepo igro. Tudi starejši člani se vsak teden zberejo pri šahovnicah, kjer se pomerijo med seboj v šahovskem znanju in moči.

IZREDEN USPEH

Dramatska sekcija je v prvi polovici leta molčala. H kraju leta pa se je zbralo več mladih moči in so s starejšimi naštudirali ljudsko igro »Dekle iz Trente« od Vlada Pipana. Režijo je prevzel Darko Šuler. Na premieri je igra doživela izreden uspeh in nadvse topel sprejem pri občinstvu. Še nikoli ni bila dvorana tako polna in zanimanje za igro tako veliko, saj dvorana ni mogla sprejeti vseh, ki bi bili radi videli igro. To je dokaz, da imajo v Libojah kulturno občinstvo, ki ljubi igre in umetnost.

Zadružni sveti v Obsotelju

Že precej časa je minilo, odkar so izvolili obsotelski zadružniki zadružne svete, ki so se zdaj že spoprijeli z odgovornimi nalogami zadružnega gospodarstva. Kmetijstvo v Obsotelju je precej zaostalo, kmetijske površine so razkosane, svet ob Sotli je kljub delni regulaciji še zamočvirjen, kar otežuje mehanizacijo. Vendar so dosegli določene uspehe predvsem v živinoreji. Kooperacija, uporaba umetnih gnojil, izobrazba mladih kmetijcev in še in še je tega, kar naj rešujejo sveti, v katerih je tudi precej mladine. V Imenem so izvolili za predsednika naprednega kmetovalca Vilija Plevnika iz Sel pri Virštanju in celo tretjino prav mladih kmečkih ljudi. V Polju ob Sotli Anico Hostnik, ki že dolgo aktivno deluje med Poljanci.

FINA IN PRECIZNA MEHANIKA

J. JAVORŠEK

Celje, Ipavčeva 26

želi cenjenim strankam srečno in uspehov polno Novo leto

Elektrika preobraža vasi in ljudi

Komaj dve leti je preteklo od trenutka, ko je prvič zasvetila elektrika v odročnih hribih Špitaliča v konjiški občini, in že je opaziti veliko spremembo v življenju ljudi in zunanjega videza pokrajine. Nič več ni Špitalič osamljen in odmaknjen od ostalih živahnih krajev, od ljudi in dogajanj v svetu, kajti z vsemi je povezan in trdno spojen s tenkimi žilami, po katerih se bliskovito pretaka električna energija, moč ki preobraža ljudi in pokrajino. Po teh žilah prihajajo iz sveta nova dogajanja, nove sile in novi viri življenja, ki jih ljudje in pokrajina željno vsrkavajo.

DESETLETJA SAMI ZASE

Že mnogo desetletij so se Špitalčani ironično posmehovali svoji bedi in osamljenosti, kadar so se ob nedeljah shajali pri farni cerkvi ali srečavali na razpotjih po gozdnatih grapah ali pozimi na bučnih kolinah ter cinično modrovali češ, kaj bomo mi, saj ne moremo nikamor; nas je bog mahal s prazno vrečo. Toda doba partizanstva je ljudi živahno razgibala. Že v drugem letu nemške okupacije se je partizanstvo široko razmahnilo; vse prebivalstvo špitalskih hribov je sodelovalo s partizani, ki so premnogokrat našli pri njih varno zatočišče in topel kotiček. Takrat se je v ljudeh začelo prebujati novo upanje in dobili so prve stike z zunanjim svetom; začele so se jim obetati možnosti, da se bo način življenja spremenil.

MNOGOLETNA ŽELJA SE JE IZPOLNILA

Vedno so si Špitalčani najbolj želeli, da bi dobili v svoje domove elektriko, da bi tako bili enaki sosednim vasem, ki so bile tako srečne, da so jo imele in z njo vse ugodnosti. Toda, ker je kraj silno raztresen in hribovit, bi bilo potrebno za uresničitev te želje mnogo denarja in mnogo dela. Zato je vedno ostalo le pri razpravljanju na sestankih, dela pa se niso lotili. Vendar so se našli ljudje, ki se niso ustrašili težav in pripravili vaščane, da so kljub vsemu zbrali denarna sredstva in pripravili vse potrebno za začetek del. Pred dvemi leti je prvič šinila dragocena energija v njihove električne vode, ki so sedaj križem in kražem razpredeni po hribih kakor da bi se po njih sprehajal orjaški pajek, za seboj pa puščal dragocene kovinske niti.

NAČIN ŽIVLJENJA SE SPREMINJA

Stoletja so v poletnih mesecih, ko je dozorel ječmen in oves, zavihteli mlatiči svoje cepe, in tisti značilni pika poka je hušknil v poletno jutro in se nadaljeval pozno v večer, ko so trudni mlatiči prenehali s svojim delom ter zapeli svojo pesem v tihotno noč. Toda sedaj se cepi vedno redkeje in redkeje oglašajo, namesto njih pa zaropočejo mlatilnice svojo moderno pesem, ki jih poganja električni motor. Manj napora, manj znoja. Delo je hitreje končano. Prišel bo čas, ko bodo cepi za vedno utihnili; od starega bo ostalo le še bolj radostna večerna pesem.

Samo nekaj desetletij je preteklo, ko je zadnji vaščan nehal tolči sadje, da je lahko izstisnil iz njega svoj priljubljeni »tolkovec«, danes pa mu že pomaga moderen sadni mlin električni motor.

Spreminja se način dela, spreminja se način življenja; delo postaja lažje in hitreje opravljeno, da najde človek tudi nekaj časa za počitek in razvedrilo ob radijskem sprejemniku.

NJIHOVE ŽRTVE NISO BILE ZAMAN

Špitalska zemlja je težka, pusta in ilovnata; ne rodi mnogo. Delo na njej je težavno in obilen trud je malo poplačan. Mnogo je potrebno znoja preden je pospravljen pičel pridelek koruze in krompirja. Kljub temu, da so ljudje v teh hribih revni, so s svojo voljo in neutrudnim delom dosegli, kar so hoteli in želeli. Sedaj je v njihovih domovih svetlo, poraja se novo življenje, ki prihaja iz sveta po bakrenih žicah. Špitalčani niso več osamljeni; povezani so s svetom z žilami, ki bi brez njih sedaj ne mogli več živeti. Sedaj zvedo pri radijskih prejemnikih kako živijo ljudje v drugih krajih in deželah, kaj delajo delavci v tovarnah in kaj se dogaja v velikem svetu. Svet se bliža in ni več »bogu za hrbtom«.Novo leto bodo pričakali na povsem nov način. Vsako prihodnje leto bo na ta način drugačno. Torej nič več tako monotono ne bo življenje. Človek postaja nov in drugačen, z njim pa se preobražata okolje in priroda.

Elektro mehanična delavnica

JOŽE DOLINAR

Celje, Miklošičeva 2

želi cenjenim strankam srečno Novo leto

NAMEN ŠOLSKE REFORME:

Vzgojiti mladega človeka v proizvajalca

Šolsko reformo smo uvedli zaradi velike neskladnosti med življenjem in ljudmi. Proces izvajanja šolske reforme je že v teku dalj časa in prvo konkretizacijo reforme smo dobili v našem šolskem zakonu. Res pa je, da danes, ko že imamo ta zakon, še vedno na nekaj čakamo. Čakamo, da bodo izšla še neka dopolnila, ki so resnično tudi potrebna, kajti s tem, kar imamo, še vedno ni vse rešeno. Imamo še danes primere, da učenec strokovne šole, ki gre v mojstrsko šolo in hoče naprej v STŠ, ne more kljub temu, da je končal osnovno, srednjo in mojstrsko šolo, v tretji letnik STŠ, ampak mora v prvega. Tu je še kup stvari, ki so nezdrave in nepravilne, vendar jih trenutno ni mogoče rešiti in bo nujno potrebno naše strokovne šole uvrstiti v drugo stopnjo. S tem v zvezi bomo morali zahtevati ob vpisu v vse strokovne — sedanje vajenske šole splošno izobrazbo učencev na ravni 8. razredov osnovne šole. S tem bomo dali enakopraven položaj ljudem, ki te šole obiskujejo.

Drugo vprašanje pa je, ali je bilo že sploh kaj storjenega v pogledu šolske reforme? Ves proces na tem področju poteka suksesivno. Zaenkrat je rešeno samo vprašanje prvih štirih razredov osnovne šole. Dobili smo nov program, ki je bolj življenjski, vendar opažamo, da nekateri še vedno pri izbiri programa silijo v balast, ki ga iz šole mečemo. Važna komponenta pri tem je, da bomo otroku resnično približali življenje. Zaradi tega dajemo močan poudarek tehnični vzgoji na naših šolah, toda pri tem smo še dokaj revni. Ne bi navajal vsega, kar po naših šolah že imamo, poudaril bi le, da nimamo marsikje niti najosnovnejšega orodja. Zato je prav sedaj Društvo prijateljev mladine z Ljudsko tehniko stopilo v skupno akcijo, da bi te stvari vendarle pokrenili. Hkrati pa se bo moral tudi gospodarski pouk redno in pravilno izvajati.

Podobno je stanje s poukom splošnega gospodinjstva, ki je potreben vsakemu našemu državljanu. Bolj življenjska šola zahteva spremenjene učne oblike v obvezni šoli. Za njihovo uveljavljanje pa je potreben tudi čas, ki ga sedanji učni program ne dopušča. V veliki naglici se iz dneva v dan podaja učencem nova učna snov, ki pa je v praksi ne utegnejo preverjati in uporabljati. Vprašanje je, če želimo v današnji šoli dati učencem le tako splošno izobrazbo, ki mu bo dajala znanje iz posameznih predmetov brez povezave z resničnim življenjem, ali pa bo to znanje baziralo na naši življenjski praksi. Vsekakor težimo, da bo mladi človek v šoli postal sposoben bodoči proizvajalec ter da bo pridobljeno znanje v življenju tudi uporabil in nadalje izpopolnjeval.

Letos je v proučevanju učni program za 5. razred. Tako bomo postopoma prišli do celotnega programa obvezne šole, na katerega se bodo lahko navezovale ostale šole. Pri vsem tem pa se bo moralo stanje prosvetnega kadra izboljšati. Naš kader dela z znanjem, ki si ga je pridobil v preteklosti. In ravno na področjih, kjer bi morali lomiti, nimamo dovolj ljudi, ki bi stvari ideološko, idejno in pravilno zgrabili. Zaradi tega bomo morali ideološko, politično in strokovno usposabljati prosvetne delavce, da bodo kos novim metodam dela.

Zavedamo se, da naš prosvetni kader zelo nerad sprejema razne novitete. Naj navedem le en primer: obvezno šolo do osmega razreda danes v resnici konča 20 do 25 odstotkov mladine, le-ta dobi res popolno obvezno šolo, vsi drugi pa ostanejo zadaj. Če bi pri tem napravili gospodarski račun, bi videli, kako ogromna škoda je to. Danes trošimo velika sredstva za to, da bodo ljudje po tej novi šolski reformi dobili izobrazbo, katere nimajo. Da pri tem ne omenjam moralnih pogledov, kako smo ljudem šolo zagrenili in se le z bolestjo spominjajo nanjo. V tem hočemo narediti z novo šolsko reformo prelomnico. Sodobna šola teži za tem, da učenec ne bo zaostal v razredu, tudi če bo imel eno ali dve nezadostni oceni. Če bo komisija, ki bo sestavljena, videla, da res ni sposoben, samo v tem primeru bo zaostal, pa čeprav bo imel le eno negativno oceno. S tem hočemo doseči, da bomo res o vsakem posamezniku razpravljali, zaradi katerih razlogov mora razred ponavljati. Te stvari pa nekateri že kar narobe pojmujejo, češ, da se sedaj ne bo treba več učiti itd. To ne pomeni, da bo treba popuščati glede znanja in splošne kulture. Tega naj bo še več, ne pa narobe, kot nekateri pravijo — nivo šole bo padel. Prosvetni delavci bodo morali skrbeti, da se bo ta nivo dvignil ter da bo mladina, ki danes, ne vedno po svoji krivdi, ni prišla do kvalifikacije, kvalifikacijo tudi dobila.

Po dveh letih razprav smo dobili prve konkretne načrte za dopolnilno šolanje v obvezni šoli. Ta program ni bil prilagojen odraslim. Sedaj pa imamo že program, ki je izpopolnjen za odrasle. Po njem bodo odrasli lahko pridobili v 24 tednih izobrazbo v rangu osnovne šole. Dvanajst tednov bo delal za 5. in 6. razred, dvanajst tednov pa za 7. in 8. razred. Za vse nadaljnje delo pa bo potrebno dobiti še predpise.

V zakonu o šolstvu je predvideno tudi, da bi bil v skladu z možnostmi učiteljski kader zaposlen dnevno 6 do 8 ur. To bo povsem možno le takrat, ko bomo imeli enoizmenski pouk. Težnja je, da bi imeli otroke res 8 ur v šoli. Le tako bo šola lahko v celoti nudila pomoč učencu, ker bi prosvetni delavci v šoli izvajali instruktorske naloge. To je seveda zaenkrat samo perspektiva. Vendar pa s tem ni rečeno, da bi v tej smeri nič ne napravili, če so možnosti za tako delo. V naše šole je treba uvajati najrazličnejše aktivnosti, da bo učenec stvari, ki jih ni razumel, lahko pridobil v najrazličnejših krožkih. Na ta način bodo vsaj nekatere grobe pomanjkljivosti odpravljene in bi se tako bližali duhu reforme. Danes pa v njej nekateri iščejo le posamezne člene, toda duha pa večkrat ne vidijo.

Bistvo reforme naše šole je torej v spremenjenem odnosu do človeka, katerega smo dolžni vzgojiti in izobraziti v sposobnega proizvajalca. Vsa družba pa prevzema nase skrb, da se zagotovijo v šoli taki pogoji, ki bodo dosego tega smotra omogočili. Predvsem bo treba vzpostaviti večji stik z življenjem in ljudmi, ki delajo v okviru šolskih organizacij, v šoli in ob njej. To bomo dosegli z večjo pomočjo družbenih organizacij in le tako bomo prebili zid življenje — šola.

(Izvleček iz razprave tov. Mira Lužnika na zadnji seji OK ZKS Celju.)

Sedlaškova domačija nad Lučami. Foto: Moškon Milena

O letošnjem etnografskem raziskovanju celjskega področja

Mikavnost Zgornje Savinjske doline je v njenih naravnih lepotah in prijaznih ljudeh. Vsako leto se znova in znova vračajo v te kraje ljubitelji bistre Savinje, smrekovih gozdov in zanimivih planinskih poti...

In kdo bi si mislil, da je ta svet še danes poln svojstvenih etnografskih znamenitosti... Osamljene kmetije z osivelimi lesenimi strehami, malimi mlini ob potokih, planine s čredami belih ovac in krav — vse to daje pokrajini tisto privlačnost, ki človeka pomirja in ustvarja prijetno razpoloženje slovenske domačnosti. In kako je vabljiva tudi stara pesem, ki jo prepevajo domačini. Pojo radi vsi, mladi in stari. Njihove pesmi segajo daleč nazaj, včasih celo za stoletja ali še dalje. Mnoge izmed njih so »zložene« iz ljubezni, hudomušnosti, domotožja ali čisto preproste zabave. Lučani še danes prepevajo: »Dolga je Lučka vas, kje pa bom ležal jaz. Tamkaj na konc' vasi pri ljubci svoji.« Ali pa: »Gorjanca od poljanca vsak lahko pozna, če ne žvižga ne poje, pa v cokljah štorklja.«

Tak je svet, ki so ga letos raziskovali celjski etnografi. Strm in naporen, a narodopisno še povsem neraziskan. Take so Luče, take so kmetije pod strmo Raduho, v Podolševi, Matkovem kotu, Logarski dolini, pri Robanu in skritem Podvolovljeku. Tu so najvišje ležeče kmetije v Sloveniji: Bukovnik (1321 m), Knez (1200 m), Strelc 1250 m) in mnoge druge v višini nad 1000 m.

Izredno zanimivost predstavlja v teh krajih ljudsko stavbarstvo, ki je okrašeno z rezbarskimi izdelki, narejenimi s posebnim estetskim čutom. Najstarejša doslej znana lesena hiša v celjskem okraju iz leta 1632 z bogato profiliranim lesenim stropom, razkošno rozeto na prečniku, posebno ograjo nad mizo, kamor so otroci shranjevali vsako jutro razdeljeni kruh, je bila v zadnjem trenutku »etnografsko« rešena. Student arhitekture Mirko Kajzelj je s posebno vestnostjo narisal tloris, razne prereze, strešno konstrukcijo in fotografsko posnel vse pomembne detajle stavbe. Druge hiše s kaštami in marofi vred so bile sicer mlajše, a so prav tako zanimive, ker predstavljajo tako imenovani tip zgornje savinjske hiše in drugih poslopij.

Duhovno kulturo je v glavnem proučeval dr. Valens Vodušek, upravnik Glasbeno-narodopisnega inštituta iz Ljubljane. Na magnetofon je posnel nad 200 izvirnih pesmi, potem pravljice, reke in pregovore. To je bila prava »zlata jama« zatrjuje dr. Valens Vodušek za raziskovanje slovenske pesmi in pripovedništva. Domačini so z največjim veseljem in celo s ponosom zaupali »čudoviti napravi« svoje spomine in pevske sposobnosti. Ob tej priliki se je predstavilo tudi več dobrih godbenikov, ki v oddaljenih kmetijah celo komponirajo sami. Zato je Mestni muzej sklenil, da bo v Celju pripravil folklorni večer z domačini iz Zgornje Savinjske doline. Takrat bodo izvajali tudi stari ples »malender«. To je ples, ki je bil včasih prepovedan, češ da je pregrešen, ker se je po pripovedovanju vrinil med plesalce hudič.

Posebno presenečenje pa predstavljajo iz področja ljudske umetnosti svojstveni nagrobniki, izdelani iz solčavskega marmorja. V drugi polovici 19. stoletja jih je klesal domač ljudski kipar, po poklicu kovač. Te ljudske umetnine, okrašene s preprostim stiliziranim reliefom, so krasile grobove v Solčavi. Žal je ohranjenih le nekaj primerov. Celotno stensko slikarstvo, ki še krasi zunanjščine starih hiš (večinoma figuralno) je bilo posneto na barvni film in vsaj tako ohranjeno. Omeniti je treba še vrsto novih motivov na panjskih končnicah, ki so bile zbrane za muzej. Med redke spada zgodba o »Izgubljenem sinu«, ki se je v teh krajih pojavila v dveh različnih variantah. Votivne podobe, ki predstavljajo posebno temo raziskovanj celjskega muzeja, so pri nesle dokaj novih ugotovitev.

Materialna kultura je zahtevala temeljito delo, ki je v primerjavi z zbranim gradivom pokazalo lepe rezultate.

Teh nekaj skopih podatkov, nad 50 tehničnih risb, nad 200 fotografij in dosti magnetofonskih posnetkov ter lepo število zbranih predmetov kaže, da trud in letošnje delo nista bila brezplodna. Nasprotno! Z gotovostjo bi lahko rekli, da je bilo to eno najuspešnejših povojnih raziskovanj.

M. M.

Koncert mešanega zbora »France Prešeren«

Zaradi preurejanja koncertne dvorane v Narodnem domu domači pevski zbori skoro dve leti niso imeli možnosti, da se predstavijo svojim poslušalcem. Ni čudo, da so izkoristili priliko takoj, ko so se odprla vrata v ta naš prelepi kulturni hram. Mešani pevski zbor »France Prešeren« je tu priredil svoj redni letni koncert v soboto, 20 decembra. Za nastopajoče ansamble in umetnike je velika pridobitev renovirani oder, ki daje s svojo večjo prostornostjo možnst dobrega razporejanja in nastopanja. Dvorana s stranskimi prostori in s stopniščem je urejena elegantno ter odgovarja koncertnim zahtevam v taki meri, da smo Celjani lahko na njo upravičeno ponosni. V polno zasedeni dvorani je zatorej vladalo prijetno vzdušje, podobno razpoloženje je najbrže navdajalo tudi pevce, ki so se predstavili v novih enotnih oblekah.

Dirigent Jože Kores je sestavil dvodelen koncertni program: v prvem delu so bile umetne pesmi pretežno sodobnih avtorjev, v drugem delu narodne. Z izborom kvalitetnih umetnih pesmi ter z dostojnim izvajanjem je »Prešeren« stopil čvrst korak naprej. V naši republiki ni mnogo amaterskih zborov, ki bi zapeli tak program s toliko sigurnostjo. Medtem ko je bil za poznavalca interesanten prvi del programa, je bil drugi del namenjen široki publiki. Ta je sprejemala podajanje prav hvaležno, tako, da je moral zbor 6 pesmi ponavljati. Dasi so bile narodne pesmi večinoma neproblematične, so nekatere izstopale iz okvira kot n. pr. izvrstna ritmično razgibana »Ti Senče« ali pa »Nocoj se mi je sanjalo« po lepo doživetih frazah v dinamiki. Z dobro izvajanimi solističnimi vložki, s prijetnim nastavkom sta se uveljavila sopranistka Taborjeva in barotonist Hercog. Spremljava zbora je bila povsod premočna.

Dirigent Jože Kores je očitno vložil v delo z zborom mnogo truda in ljubezni, pa ne zaman. Uspelo mu je zliti pevce v lepo intonirano, zmogljivo telo, katera najlepša lastnost je, dober, občuten piano. Tam, kjer preide zbor v mezzoforte ali v forte, se homogenost postopoma ruši, glasovi, zlasti moški, izstopajo. Kores je po čustvovanju lirik in mu lirična mesta tudi najbolje uspevajo. Včasih pa mu prikipi muzikalični temperament in z verjetno ognjevitostjo izvabi ritmični zamah (Vidi baba muho, Vrabci so koncert imeli). Žal se mi zdi, da »Pogovor s smrekami« za začetek ni bil dobro izbran. Zbor še ni bil sproščen in uvod je bil nesiguren. Ko se je zbor umiril, so bila najlepša mesta že za nami. Dobro podana je bila »Konja jezdi Hasan aga«, burleska našega plodovitega skladatelja Liparja. Želel bi si poleg dobro markiranega ritma več plastičnega poudarka grotesknega besedila. Navzoči skladatelj Blaž Arnič je osebno čestital k zelo dobri izvedbi njegove zahtevne pesmi »Vrabci so koncert imeli« in je torej vsaka druga kritika odveč.

Mešani zbor »France Prešeren« je delaven zbor, z zelo dobro organizacijo in z zelo dobrim dirigentom. Dasi boleha vrsto let na pomanjkanju moških glasov, je pa zaradi svojih pozitivnih lastnosti lepo napredoval ter obeta še napredovati. Njegov koncert v Celju je bil lep kulturni dogodek, katerega se je vsak iskren ljubitelj petja veselil. Na tej poti želimo zboru in dirigentu kar najboljše rasti in plodnega dela v bodoče!

Egon Kunej

Kleparstvo, vodovodne inštalacije

FRANJO DOLŽAN

CELJE

želi cenjenim strankam uspehov polno

Novo leto

Petelin Kikirik se je možato postavil pred kokošnjak in zakikirikal.

»Kikiriki, vse naj sem prileti!«

Pritekle so putke, se spoštljivo priklonile in zakokodakale.

»Kokodak, naše vprašanje se bo glasilo: kaj se bo danes po vaši volji zgodilo?«

Petelin Kikirik je udaril z levo, pa je udaril z desno perutnico.

»Drage tovarišice pute! Naznanjam vam, da bo letos tudi naša družina veselo silvestrovala. Zato odrejam, da zlezete v kokošnjak in znesete jajca. Jajca bom nesel v trg, jih tam prodal in nakupil vse, kar je potrebno za peko sladke potice. Ima katera kakšen ugovor?«

Putke so se spoštljivo priklonile.

»Naša vest je čista, ko bela srajca, spoštovani gospodar, že letimo nesti jajca!«

Ponižno so putke zlezle v kokošnjak in začele nesti jajca. Kikirik pa je stopil pred ogledalo, si okrtačil perje, umil kljun in na glavi popravil rdečo rožo. Kmalu so putke zletele iz kokošnjaka in zakokodakale.

»Kokodajc, na gnezdih je polno jajc!«

Petelin Kikirik je jajca preštel, jih zložil v culo, si jo vtaknil na vrat in zakikirikal.

»Kikiriki, v trg se mi mudi! Doma ne sme biti spanja, vršiti se morajo priprave za veselo silvestrovanje!«

Putke so zakokodakale.

»Koko-koko-kokodak, izvršile bomo ukaz vsak! Ko pa prinesel boš orehe, moko in medico, spekle sladko bomo potico.«

Gospodar kokošje družine se je bahavo odpravil na pot. Gizdalinsko je sukal glavo in se šopiril ko najimenitnejši gospod. In ker mu požvižgavanje ni šlo od rok, je stresal rdečo rožo in na ves glas pel.

»Kikiriki, v trg se mi mudi! Prodal bom jajca in kupil pečenega zajca. Kupil bom orehe, moko in medico, putke pekle bodo mi potico. Kikiriki, to niso le sanje, zares imeli bomo silvestrovanje!«

»Ph!« je zapihal z drevesa maček Predač. »Mar bi se peti pošteno naučil, kvaka, se pa dereš, ko sraka!«

Petelin Kikirik se je ustavil, si nataknil očala, udaril z levo in desno perutnico in jezno pogledal v drevo.

»Kikiriki, Predač, naj ti jezik odleti! Odkrij se, spoštljivo me pozdravi, tako olika pravi.«

»Mrjav, hehehe!« si je Predač veselo zavihal brke. Potem se je priklonil. »Dober dan gospod! Kam vas nese pot?«

»Kaj ti mar?« se je obregnil petelin, si popravil kravato in šel svojo pot. Maček pa je zapihal za njim.

»Ph, bahač postopač!«

Petelin si je veselo prepeval.

»Kikiriki, petelin v trg hiti! Kikirik je imeniten gospod, spoštljivo me pozdravijo povsod!«

»Cvi, cvi!« se je oglasila drobna miška Cvilka. »Triri, triri, kam se vam tako mudi?«

»Šavs!« je napihnjen petelin šavsnil v repek. »Nikar me ne môri, spodobno govôri!«

Bahavo je sukal glavo, stresal rdečo rožo, si neprestano popravljal kravato in se gledal v ogledalo. Ko je tako hodil, se je spotaknil ob žabico Kvakico.

»Beži mi s poti!« jo je nahrulil petelin. »Zame to ni igranje, kadar gre za veselo silvestrovanje.«

»Kvak, kvak, hudobnež tak!« je zakvakala Kvakica in se zarila v blato.

Petelin se ni zmenil za njeno kvakanje. Šel je dalje in si brezskrbno prepeval. Toda nenadoma zagleda na robu gozda nekaj rjavega. Nataknil si je očala, naperil oči in prepoznal lisico Zvitačo. Zadovoljno je pahljala s košatim repom in požrešno odpirala gobec.

»Ne boš tetka!« si je rekel petelin in se spustil v tek. Lisica Zvitača pa za njim! Toliko da ga ni ujela. Petelin je odvrgel jajca in se pognal na najbližnje drevo.

»Achi!« je kihnila Zvitača. »Ušel si mi tokrat, a v drugo, pazi dobro, zavila ti bom vrat!«

Nato je požrla razbita jajca, kihnila še enkrat in šla svojo pot.

Kikirik je skočil na zemljo in žalostno zapel.

»Kikiriki, ves svet se mi smeji!«

Ves poklapan se je odpravil domov. Na robu gozda so ga pričakali Kvakica, Cvilka in Predač. Režali so se mu v kljun.

»Hahaha, zguba, zguba! Kje so orehi, moka in medica, kje je sladka nam potica? Bile so to le prazne marnje, da pri vas bo silvestrovanje. Hotel si oponašati človeka, a ostal si žalostna pokveka!«

Petelin Kikirik ni rekel nobene. Doma je zlezel v kokošnjak in se v jezi razjokal. Dobre putke pa so ga tolažile.

»Kokodajc, kokodajc, spet bomo nanesle jajc! Ti v trg jih boš ponesel in se žalosti otresel. Nič ne maraj, ako odpadlo bo silvestrovanje, bo pa v drugo lepše praznovanje.

življenje na naši vasi

Sličice s Prevorja ob zatonu leta

Če bi šli še dve uri od Slivnice po cesti, ki pelje proti Kozjemu, bi prišli do raztresenih vasi, ki spadajo pod Prevorje. To je zaostal od železnice odmaknjen kraj v šentjurski občini. Kraj je brez vsake industrije, brez obrti, ima pa šolo, zadrugo in krajevni urad. Prebivalstvo se preživlja od težke, precej skope zemlje. Mnogi, predvsem mladi ljudje, odhajajo v mesta na delo.

Včasih, v bivši Jugoslaviji, je bil to še bolj zaostal kraj. Iz leta v leto počasi stopa na pot napredka, posebno v zadnjem času, ko imajo Prevorjani dvakrat dnevno avtobusno zvezo s Celjem, ko so dobili električno luč, kar jim je omogočilo, da lahko uporabljajo radio aparate. Zelo pomembna za ta kraj je tudi stalna telefonska zveza. Zlasti važno pa je to, da se tudi Prevorjani iz leta v leto bolj navdušujejo za napredno kmetijsko proizvodnjo.

SADJARSTVO IN ŽIVINOREJA GLAVNI GOSPODARSKI PANOGI

Kmetovalci na Prevorju kažejo precej zanimanja za razne oblike sodelovanja z zadrugo. Letos so posejali 11,5 ha površine z italijansko pšenico. V prihodnjem letu bodo površino 4 ha ribezlja povečali na 8 ha, do leta 1961 pa kar na 15 ha. Sadjarstvo je z živinorejo zaradi hribovitega področja najdonosnejša panoga. Strnjenih nasadov je nad 2 ha, kar bodo prihodnje leto povečali na 8 ha. V zadnjem času pa se precej zavzemajo za hibridno koruzo, ki bo prihodnje leto zavzemala površino 8 ha. Letos je zadruga nabavila nekaj goveje plemenske živine in nekaj merjascev nemške požlahtnjene pasme. So pa velike težave z mlekom, ki ga nimajo Prevorjani kam oddajati. Za Celjem je začelo prevzemati mleko Kozje, ki ga pa tudi več ne jemlje.

Zadruga je letos kupila traktor in mostno tehtnico, v načrtu pa ima ureditev živinorejske ambulante. Le-ta bi bila temu kraju zelo potrebna. V zadrugo je vključenih preko 100 kmetovalcev in bi ji bil zelo potreben kmetijski tehnik.

CESTE, POKOPALIŠČE IN DRUGO...

Krajevni odbor na Prevorju je dokaj prizadeven. Na sejah, ki jih je imel v letošnjem letu 8, je posvetil največ pozornosti popravilu cest, poti, napajališč, zlasti pa ureditvi krajevnega pokopališča. Za popravilo občinskih cest je šentjurska občina prispevala preko 100.000 din. S tem zneskom, pa tudi s prostovoljnim delom, so bile na Prevorju popravljene ceste na Lopači, v Krivici in most na Bistrici. Uspeh bi bil še večji, če bi vsi koristniki cest priskočili na pomoč s prostovoljni delom. Zlasti velja to za prebivalce, ki uporabljajo cesto Lopača—Vrhe. Če bi le-ti pokazali vsaj nekaj razumevanja, bi lahko imeli v nekaj letih dobro avtomobilsko cesto.

Tudi zadruga je iz sredstev gozdnega sklada popravila gozdno cesto v Žegru, cesto Lopača—Dobje, in cesto Lopača—Vrhe. Dela bodo drugo leto nadaljevali, kajti letos so popravili le del teh cest.

Pokopališka uprava je poskrbela, da se je prevorsko pokopališče lepo uredilo. Očistili so mejo in odstranili vse smeti s pokopališča ter popravili mrtvašnico. Poskrbela je, da so prebivalci lepo uredili grobove. Popraviti bo treba še škarpo in urediti točno evidenco grobov s številkami.

RAZSVETLJAVA, OBNOVA ŠOLE...

Pred leti ne bi bil nihče verjel, da bodo ti zaostali, od železnice in mesta oddaljeni kraji zamenjali svoje petrolejke s svetlo električno lučjo. Samo letos je zasvetilo na Prevorju okoli 70 hiš v Krivici, Lopači, Hruševju, Zg. Žegru in Košnici. Vseh hiš, ki svetijo z elektriko je okoli 100. Posebno razveseljivo pa je to, da je na Prevorju preko 30 radioaparatov.

Šolski odbor je zelo delaven. Zanimalo ga ni samo materialno stanje šole, marveč tudi učni in vzgojni uspehi, šolski obisk, disciplina, snaga in vedenje učencev. Letos so na šoli uredili delavnico za tehnični pouk, kupili diaprojektor, radio aparat in šolo ozvočili. Tako je danes Prevorje prva šola v šentjurski občini, ki je ozvočena. Velikega pomena za ta kraj je lepo športno igrišče, ki ga je šola uredila s prostovoljnim delom učencev in z denarno pomočjo, ki jo je prispeval okraj.

MESEC DECEMBER — MESEC OBČNIH ZBOROV

Od vseh množičnih organizacij je na Prevorju najbolj delavna organizacija Zveze borcev, za njo sledi SZDL. Na občnih zborih so člani pregledali dosedanje delo, pogovorili so se tudi o bodočem delu. Organizacija Zveze borcev je letos postavila spomenik 21 padlim borcem, za kar je zbrala preko 90.000 din prostovoljnih prispevkov. Na pomoč ji je pristopila tudi zadruga z denarjem in vožnjami. Pred dnevi je ta organizacija primerno proslavila prvič svoj krajevni praznik. Le-ta spominja prebivalce na žalostni dogodek, ko so Nemci in ustaši požgali na Prevorju 95 hiš in gospodarskih poslopij, postrelili nekaj prebivalcev, tiste, ki so jih ujeli pa odpeljali v taborišče. S temeljito agitacijo so povečali članstvo od 31 na 97. Prihodnje leto bodo posvetili vso skrb borcem, uredili okolico spomenika in poskrbeli za kroniko dogodkov iz NOB na Prevorju.

Tudi občni zbor SZDL je temeljito pregledal svoje delo in načel marsikateri nerešen problem. Članstvo SZDL se je povečalo za 54 članov, novoizvoljeni odbor pa šteje 11 članov.

Prosvetno društvo je kupilo za oder novo zaveso, v zimskem času pa misli preurediti oder, predvsem kulise. Zelo delavni so tamburaši. Tudi igralci se pripravljajo s komedijo »Pri belem konjičku«. Prosvetno društvo ima v načrtu ustanovitev mešanega pevskega zbora in začeti z lutkovnim gledališčem.

Za Kmetijsko gospodarsko šolo se je na Prevorju prijavilo preko 25 mladincev in mladink. V zimskih počitnicah bodo šli v Šentjur, kjer bo organizirana takšna šola za mladince iz oddaljenejših krajev. Posebno zanimanje kažejo Prevorjani za šoferski tečaj, ki se bo začel 1. februarja. Doslej je že nad 20 prijav.

Tako počasi stopa Prevorje na pot napredka. Na Prevorju je še mnogo nerešenih problemov, ki se bodo dali uresničiti le s tesnim sodelovanjem prebivalcev samih z ljudsko oblastjo.

Pridni pionirji urejajo športno igrišče na Prevorju

Obnovljena šola na Prevorju

Sprehod po konjiški občini ob koncu leta

Bliža se novo leto, to je čas ko delamo obračune, bilance ali kakor že temu pravimo. To delamo na razne načine, v različnih oblikah, kjer ugotavljamo, kako smo delali, gospodarili in kaj nas je oviralo, da uspehi niso bili še boljši. Prav to mi je dalo misel, da ob prehodu v novo leto tako bolj na hitro roko prehodimo po dolgem in počez konjiško občino ter se ozremo nekoliko okoli sebe, da ugotovimo kaj so delali občani konjiške občine v minulem letu, ter kakšni so njihovi načrti za prihodnje leto.

Navsezadnje je vseeno, kje začnemo, toda ker že vode tečejo iz višjih predelov v nižje kraje, pa dajmo še mi pričeti v pohorskih predelih, to je v Vitanju. Večino prebivalstva tu gori tvorijo kmetje, največ delavcev pa je zaposlenih v tamkajšni tovarni kovanega orodja, pri kmetijski zadrugi in gozdnem obratu. Ob precejšnji finančni podpori občine ter z delom prebivalstva so letos obnovili poslopje zgornje šole, jo opremili z novimi okni in podi tako, da je sedaj kot nova. No, v občini je menda to edini primer, kjer stiska za šolske prostore ni tako pereča kot v ostalih večjih krajih. Deloma so preuredili še prostore krajevnega odbora, v dobri dve uri oddaljenem Rakovcu pa se tudi že pripravljajo na zgraditev nove šole. Tovarna v tem kraju se je le sproti vzdrževala, čeprav bo prej ali slej potrebno misliti na njeno obnovo ter ji zagotoviti vsaj primerne delovne prostore in pogoje dela.

Malo nižje, to je v Stranicah, so letos dogradili tri stanovanja za tamkajšnje učitelje. S tem so v šoli dobili še eno učilnico, za ta kraj več kot potrebno, saj so že morali uvesti tretjo izmeno pouka .

Zrečani se lahko pohvalijo, da so po nekajletnih razpravah v tem letu le pričeli z gradnjo zdravstvenega doma. Pravzaprav so Zreče v minulih letih prerasle iz majhne vasi v močno razvit industrijski kraj. Prav ta nagel razvoj mu daje tudi isti pečat kot mnogim drugim krajem, kjer se je industrija razvijala, vse ostalo pa je zaostajalo. To velja tako za zdravstvo, saj imajo za ambulanto le mali prostor, šola je še v istem poslopju kot takrat, ko je zreška tovarna imela kakih 100 zaposlenih. Edino, kar kaže velik napredek je gradnja stanovanj, kjer tovarna močno izstopa, prav tako pa tudi delavci, ki so zgradili na bližnji Dobrovi celotno novo naselje. Ko bo torej prihodnje leto že odprt še zdravstveni dom in ko bo tovarna zgradila še predvideni stanovanjski blok, bo to za Zreče že nekaj pomenilo. Naj povemo, da so letos preuredili cesto skozi vas in zravnali ter poglobili strugo Dravinje. Ta jim je pred nekaj leti napravila s poplavo večmilijonsko škodo, zdaj pa jo bodo menda le ukrotili.

Konjičanom pa bo prihodnje leto odpadla važna točka razprave vseh sestankov in zborov volivcev o ureditvi jarka skozi mesto. Vendar vodilni občinski možje pravijo, da denarja ne bo dovolj za vso ureditev in da bo potrebno tudi nekaj prostovojnega dela. Seveda če bodo meščani hoteli imeti lepo urejeno mesto, bodo pač morali tudi nekaj sami prispevati, bodisi v materialu, delu ali denarju. Letos je bil postavljen tudi odbor za gradnjo nove šole. V dveh izmenah zasedeni prostori povedo že dovolj, da je nova šola potrebna. Isto bi lahko trdili tudi za novo pekarno, ker sedanja ne odgovarja več potrebam. Seveda vsega tega občina ne bo zmogla. Pomoč gospodarskih organizacij bo vsekakor potrebna.

Precejšnje spremebe v konjiški okolici so letos nastale v kmetijstvu, zlasti še s sejanjem hmelja. Kmetje pravijo, da se zelo dobro obnese v zgornji Dravinjski dolini. V industriji letos ni bilo večjih razširitev. O novi žagi na lesnem obratu smo že precej pisali. Ta je res opremljena tako kot je potrebno, zdaj pa urejajo še nekatere pomožne prostore. Za KONUS pa velja omeniti, da gre zelo dobro v prodajo umetno usnje, pa tudi opetnice, ki so izdelane iz umetnega usnja. Torej investicije pred leti niso bile zastonj.

L. V.

Prva zasedanja zadružnih svetov v šentjurski občini

Prva zasedanja zadružnih svetov v občini Šentjur pri Celju so dala precejšen poudarek ukrepom v zvezi s perspektivnim planom kmetijstva, hkrati pa so na teh zasedanjih govorili o nalogah kmetijskih zadrug na tem območju.

Med drugimi problemi, ki so jih na teh zasedanjih obravnavali, je tudi vprašanje kooperacije ter so kritizirali stare upravne odbore pri kmetijskih zadrugah, ki kmetovalcem niso v dovoljni meri prikazali pomen nadaljnjega razvoja kooperacije. Prav pri tem vprašanju se je pokazalo, da si kmetovalci želijo tehničnega kadra, ki bo znal reševati strokovna vprašanja v tesnem stiku s člani kmetijskih zadrug.

Na prvih zasedanjih so obravnavali tudi načrt nadaljnjega širjenja rentabilnih kultur, med katerimi zavzema v šentjurskem področju prvo mesto hmeljarstvo. Razpravljali so tudi o sanaciji sadonosnikov ter je razprava nakazala, da bo treba v vedno večji meri posvečati vso pozornost kvalitetnemu pridelku. Obravnavali so tudi vprašanje mehanizacije, ki je na območju kmetijskih zadrug v šentjurski občini napravila velik skok, saj so samo letos nabavili 11 traktorjev.

R

OGLAS V ČASOPISU
je najboljša reklama

V šole več zgodovine iz NOB

Številnim občnim zborom, ki so v zadnjih dveh mesecih že skoraj vsak dan, se je pred dnevi pridružil tudi obračun enoletnega dela članov krajevne organizacija ZB v Konjicah. Delo, ki ga je opravljala organizacija ZB v minulem letu se je predvsem usmerjalo na skrb za borce, za njihovo zdravje in zaposlitev, istočasno pa seveda še za otroke tistih padlih tovarišev, ki so dali življenje v času NOB.

Letošnje fluorografiranje je pokazalo, da bo potrebno v prihodnjih letih omogočiti v večji meri zdravljenje borcem, ki so si v času NOB ali v kasnejših letih pri raznih akcijah nabrali različnih bolezni.

Več članov je na zboru tudi opozorilo, da se v šolah premalo poučuje zgodovino NOB. Tu bi poleg prosvetnih delavcev morali veliko vlogo odigrati prav člani ZB, ki so v tej borbi aktivno sodelovali. Pri sedanjih spremembah v šolskem programu bo vsekakor potrebno take predloge upoštevalti.

OBVEŠČAMO CENJENE ODJEMALCE, DA BOMO VRŠILI

LETNI POPIS BLAGA

OD 5. do 15. JANUARJA 1959

V času letnega popisa ne bomo vršili prodaje

ŽELEZNINAR CELJE

žena*dom*družina*žena*dom*družina

Goste bomo imeli

To pot nam je mesečna revija »Sodobno gospodinjstvo« prinesla zares pestro in bogato vsebino in v slednjem prispevku bodo naše žene in gospodinje lahko našle mnogo koristnega. Poglejmo samo, kako praktična in koristna navodila nam daje že sam prispevek »Za novoletne goste«.

Vsaka družina pričakuje za novoletne praznike obisk prijateljev ali sorodnikov, da si ob prijetnem večeru ali podobnem želе vse najboljše za prihodnje leto. Kako postrežemo ob takih prilikah? Za nenapovedane goste je hitro skuhan čaj, pripravljena črna kava s pecivom, poticami ali hitro obloženimi kruhki. Tudi steklenica vina ali sadnega soka je ob teh praznikih navadno pri hiši.

Za napovedane goste, s katerimi bomo presedeli nekaj ur, pa je najbolj praktično urediti bife. V njem je vse pripravljeno za gosta, tako da tudi domači člani družbe lahko mirno sede pri mizi, ker si lahko gostje sami postrežejo pri bifeju. Za bife določimo posebno mizo, ki jo postavimo tja, da bo čimbolj dostopna gostom. Pogrnemo jo s svežim, lepo zlikanim prtom čez vso ploščo, ali pa razvrstimo manjše prtiče in nanje postavimo posamezne posode.

Za bife so primerne le tiste jedi in pijače, ki lahko nekaj časa stoje, ne da bi spremenile svoj lepi videz ali se celo pokvarile. Navadno se vrste v bifeju mesni in sladki prigrizki ter razne pijače. K mesnim ploščam postavimo še zelenjavne in druge solate (francosko). Pripraviti moramo tudi jemalno orodje, male krožnike, vilice in nože. Pri sendvičih, ki jih jemljejo z roko, ni treba jedilnega orodja.

Tudi sladice ponudimo na lično naloženih krožnikih in ploščah. Suho pecivo jemljemo in jemo z roko. K sladicam s kremo, sladko smetano strnjenkam in podobno, damo jemalno lopatico, male krožnike in vilice ali zličko. Isto moramo pripraviti tudi za sadne solate ali kompote. Pozabiti tudi ne smemo na prtiče. Lahko so papirnati in pisani. Okusno izbrani glede na vzorec in barvo prijetno dopoljnjuje bife.

Hladno pijačo nalijemo v steklenice ali vrč, naokrog pa razvrstimo kozarce primernih oblik. Toplo pijačo (punč, čaj, vrelo vino, črno kavo) pa pripravimo v kuhinji in jo prinesemo na bife v primerni posodi. Črno kavo serviramo v ročki. Gostom jo lahko sami nalivamo, ali pa jim ročko pripustimo, da si strežejo sami. (Zelo praktičen je električni lonec v katerem lahko kavo skuhamo kar na bifeju in jo tudi obdržimo toplo.)

Novoletni značaj damo bifeju s tem, da vtaknemo v vazo smrekovo vejico, vazo pa okrasimo s kakim okraskom in z vejicami, ki jih položimo na bife. Da bo »samopostrežba« delovala brezhibno, določimo po sobi še nekaj mest za začasno odlaganje kozarcev in krožnikov. Označimo jih s pogrnjenimi papirnatimi prtiči. Ne pozabimo razpostaviti po mizah tudi več pepelnikov, na sam bife pa pripravimo nekaj cigaret.

Pa še nekaj receptov za novoletni bife

SADNA BOVLA: 15 do 20 vloženih marelic ali breskev vložimo v liter belega vina, prilijemo tudi sok od sadja in sladkamo po okusu. Primešamo lahko še malo cimetove skorjice ali vanilijin sok. Na hladnem pustimo nekaj ur, nato dodamo po okusu vode, vina — po želji še nekoliko bolj močne žgane pijače (konjak, rum ali liker). Bovla je dobra le primerno hladna.

NOVOLETNI PUNČ. Rabiš četrt kilograma sladkorja, 1 liter močnega ruskega čaja, sok dveh limon, 1 liter rdečega vina, malo ruma, limonino lupinico in nekaj klinčkov. Vse skupaj dobro zmešamo, nazadnje prilijemo vroč čaj in naglo segrejemo, da je pijača zelo vroča in takoj serviramo.

MEŠAN PUNČ. Skuhamo 1 liter ruskega čaja z limonino in pomarančno lupino, posebej zavremo 1 liter rdečega vina s sladkorjem. Oboje zmešamo in dodamo sok dveh limon in dveh pomaranč. (Za otroke vzamemo namesto vina poljuben sadni sok).

OBLOŽENI KRUHKI Z JAJCI. Dva do tri jajca skuhamo trdo, izločimo rumenjake, jih zmečkamo z vilicami in zmešamo isto količino (za tri rumenjake) penasto vmešanega surovega masla, solimo in dodamo malo paradižnikove mezge iz tube. Beljak sesekljamo in ga primešamo ostalemu ali pa z namazom namažemo narezan kruh in ga potrosimo s sesekljanim beljakom. Kruhke okrasimo povrhu s sesekljanimi kumaricami ali na kolesca narezano klobaso.

OBLOŽENI KRUHKI S ŠUNKO. Kruhke natanko namažemo z gorčico. Povrhu jih namažemo z namazom iz penaste vmešane margarine ali surovega masla in sesekljane šunke ali kuhane suhe svinjine. Kruhke obložimo še z rezinami kumaric, vloženih paprik in s ščepcem hrena. Okrasimo jih še z zelenim peteršiljem.

NOVOLETNA POGAČA. Rabiš en četrt litra mleka, 1 do 2 dkg kvasa, 50 dkg moke, 3 žlice sladkorja, 6 dkg surovega masla, margarine ali olja, sol, 2 jajci, 6 dkg rozin, 2 dkg orehov, ščep janeža.

Kvas razdrobimo v žlicah mlačnega mleka in v žlici sladkorja ter postavimo na topel prostor, da vzhaja. V skledo presejemo moko, ji dodamo vzhajan kvas, ostalo mleko, maščobo in rumenjaka. Vse dobro zmešamo in stepamo 10 minut. Stepeno testo pokrijemo in ga pustimo vzhajati. Vzhajano stresemo na desko, vzgnetemo vanj rozine, orehe in stolčen janež. Iz testa napravimo 2 hlebčka, ki naj ponovno vzhajata. Vzhajana damo v pomazano pločevino, ju pomažemo z jajcem, trikrat prerežemo navzkriž in pečemo v srednje vroči pečici.

iz Celja in zaledja

V Črešnjah so razpravljali o ustanovitvi stanovanjske skupnosti

Na nedavnem občnem zboru SZDL v Črešnjah so največ razpravljali o ustanovitvi stanovanjske skupnosti, ki naj bi tudi v ta predel prinesla več življenjskih ugodnosti. Tamkajšnji prebivalci se najbolj zavzemajo za skupno pralnico, razne uslužnostne servise in za otroški vrtec ali vsaj igrišče. V ta namen se bodo morali povezati s terenom Zavodno, da bodo njihove želje s skupnimi napori čim prej uresničene.

Na občnem zboru so sprejeli tudi program dela. Ustanovili bodo stanovanjsko skupnost, prirejali bodo zanimiva predavanja in dobro pripravljene sestanke ter povečali število članstva.

KULTURNE NOVICE

Celjska »Svoboda« je pred dnevi v Narodnem domu priredila revijo svoje kulturne dejavnosti. Sodelovale so vse sekcije, skupno 420 nastopajočih. Program je bil skrbno pripravljen, zato tudi poslušalci niso štedili s priznanjem. Ko bo društvo dobilo drugo leto svoje poslovne prostore, smo prepričani, da bo še lepše uspevalo.

Mešani zbor ŽPD »Prešeren« iz Celja je priredil v soboto, 20. t. m. v Narodnem domu svoj letni koncert. Pevovodja Jože Kores je zbor temeljito pripravil, tako, da je bil koncert lep glasbeni užitek. Prireditvi je prisostvoval skladatelj Blaž Arnič, ker je zbor izvajal krstno izvedbo njegove skladbe »Vrabci so koncert imeli«. O zboru in izvedbi se je lahko izrazil le najboljše.

V nedeljo, 21. t. m. je imel v Konjicah letni občni zbor Občinski Svet »Svobod in prosvetnih društev«. Ljudskoprosvetna dejavnost je na njegovem območju precej plodna. Deluje 13 društev. Najštevilnejše so dramske sekcije. Iz razprave je bilo razvidno, da ima svet precejšnje finančne težave. V bodoče naj posvetijo krajevni faktorji več pozornosti ljudsko-prosvetnemu delu.

B. F.

ODBOR ZA PROSLAVO 40-LETNICE KPJ V KONJICAH

Tudi pri občinskem komiteju ZKS v Konjicah je bil pred kratkim postavljen odbor za proslavo 40-letnice ustanovitve KPJ. V njej so vodilni politični funkcionarji iz občine. V kratkem bo odbor izdelal okvirni program dela. Seveda bodo pri izvedbi programa sodelovale tudi ostale politične organizacije in društva v občini.

POPRAVEK

V zadnji številki našega lista smo pod naslovom »Pionirji za volanom« objavili imena 5 pionirjev tekmovalcev, ki so zaslužili po deset točk. Med njimi je napačno imenovan pionir Hubert Golob, namesto Milan Jeršič, učenec 7. b razreda III. osnovne šole.

kronika nesreč

Jože Rozman iz Gotovelj je pri slikanju v Tovarni emajlirane posode padel s slikarske lestve. Dobil je težje notranje poškodbe. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

V Tovarni tehtnic je stiskalnica pri delu stisnila obe roki v zapestju delavcu Slavku Hržici. Dobil je težje poškodbe.

Delavec Ivan Končina iz Celja je iz neznanega vzroka pil strup. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

V rudniku Liboje je pri delu zdrobilo levo nogo pod kolenom rudarju Ivanu Goršku.

Da bi starši morali bolj paziti na otroke, so v opomin zopet trije primeri nesreče: V Perneku pri Rogaški Slatini je padel v velik lonec vrele vode enoletni Stanislav Mikolič. V Trnovljah pa se je poparila z vrelo vodo triletna Danica Gračner. V Prožinski vasi je padel dveletni Jože Skoberne na vroč štedilnik. Opekel se je po rokah. Vsi trije ponesrečeni otroci se zdravijo v celjski bolnišnici.

Amalija Lukanc iz Levca se je peljala po Ljubljanski cesti s kolesom. V njo se je zaletel drug kolesar. Pri padcu je Lukančeva dobila pretres možganov. Oba kolesarja sta bila brez luči.

V Veliki Pirešici je krava nabodla na rogove Franca Žganka. Dobil je poškodbe na rami.

Anton Krivec iz Jeronima pri Gomilskem je padel in si zlomil nogo.

RAZSTAVA O PROMETNI VZGOJI

Tajništvo za notranje zadeve Celje prireja v mali dvorani kina Žalec razstavo o prometni vzgoji. Odprta bo do 30. 12. t. l. vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in popoldne od 14.30 do 19.30. Razstava je zelo poučna. Prikazuje v slikah in delno v besedilu prometne nesreče, številčne statistike nesreč pri nas in po svetu, statistiko motornih vozil v Sloveniji, prometno vzgojo šolske mladine in vrsto drugih zanimivosti.

AVTOBUS ZA PREVOZ DELAVCEV V SLOV. KONJICAH

Po precej dolgih razpravah in obljubah zdaj kaže, da bo v Konjicah nabavljen iz sredstev podjetij KOSTROJ in KONUS ter občine novi avtobus za prevoz delavcev iz krajev od Poljčan, Loč in njihove okolice.

Z nabavo avtobusa bodo tem delavcem prenehale vse nevšečnosti, ki so jih doživljali tekom let.

TEHNIKO PREDVSEM MLADINI

Pred dnevi je bil v velenjski čitalnici občni zbor Ljudske tehnike Velenje. Društvo šteje 283 članov, od katerih je 200 delavcev. Presenetljivo slabo pa je bil obiskan občni zbor.

Doslej so se od društva ločili in začeli samostojno delovati avtomoto krožek, foto krožek in radio krožek.

Tako bo društvo v prihodnje posvetilo vso skrb elektrostrojnemu krožku. Kolektiv rudnika lignita bo daroval nekaj orodja za opremo delavnice. Pohvale vredna je zamisel o ustanovitvi take servisne službe. Ljudska tehnika bo s stanovanjsko skupnostjo skušala tako servisno službo s samopostrežbo organizirati. Prav tako bodo oživeli modelarski krožek, za katerega so predvideli precejšnja materialna sredstva. Največ razumevanja za delo društva sta pokazal ing. Pipuš in tovariš Lampič. Obema so v znak hvaležnosti podelili diplomi.

Slovo od dr. Franca Svetine

Šentjurčani in prebivalci bližnje in daljne okolice so se v sredo zadnjič poslovili od dr. Franca Svetine. Na zadnji poti ga niso spremljali samo kot zdravnika, temveč še bolj kot tovariša in prijatelja, ki jim je bil vedno pripravljen pomagati ob vsaki stiski in času. Ohranili ga bodo v spominu kot nesebičnega delavca. V bolezni je pomagal vsakemu, ne glede na to, če je lahko plačal ali ne. Revežu ni nikdar računal svojega dela, marsikdaj jim je ob bolezni pomagal z zdravili iz svojih prihrankov.

Dr. Franc Svetina se je rodil 1894 v Gornjem gradu, v Šentjurju pri Celju pa je bil od leta 1923 do svoje smrti. Takoj leta 1941 se je vključil v osvobodilno gibanje, zbiral sredstva za Osvobodilno fronto in zdravil borce. Okupator je sicer zasumil v njegovo dejavnost in gestapo ga je zaprl, vendar ga je izpustil spričo pomanjkanja dokazov in potrebe po zdravnikih. Po osvoboditvi je bil prvi predsednik takratnega KLO v Šentjurju, zdaj pa je bil podpredsednik občinskega ljudskega odbora in upravnik zdravstvenega doma. Na njegovo pobudo je Šentjur dobil nove in sodobno urejene prostore zdravstvenega doma, od koder so ga tudi ponesli na njegovi zadnji poti na pokopališče v Šentjurju. Pri Zdravstvenem domu se je od pokojnega dr. Svetine poslovil v imenu občanov in občinskega ljudskega odbora predsednik občine Peter Hlastec, ob grobnici pa je v imenu političnih in družbenih organizacij govoril sekretar občinskega komiteja ZKS Jože Mrevlje.

Na zadnji poti so ga spremili člani političnih in družbenih organizacij, katerih aktiven član je bil vsa leta, svojci in številni prebivalci, katerim je marsikdaj reševal življenja. Pred vozom s krsto so nosili njegova odlikovanja Red dela II. stopnje in Medaljo dela. Ob grobnici so izstrelili častno salvo pripadniki JLA in Šentjurski lovci.

LEPO SO PRAZNOVALI DAN JLA

V vseh šolah šoštanjske občine so slovesno praznovali Dan JLA. V obe šoli v Velenju so prišli stari borci in pripovedovali doživljaje iz NOB. Poleg tega so jim vrteli še filme iz življenja in dela JLA. Učenci si žele še več takih obiskov. V obeh krajih: v Šoštanju in Velenju sta bili svečani akademiji v počastitev Dneva armade.

ESPERANTISTI POD DONAČKO GORO

Donačka gora se strmo dviga onkraj Rogatca in pod njo je tudi kraj Donačka gora, kjer imajo precej veliko šolo. Kdo bi si mislil, da bo slišal šolarja: »Saluton, kamerado instruisto!« Da, tako so pozdravili mladega učitelja Rojsa, ki je letos kot navdušen esperantist zapustil celjsko učiteljišče in tam požrtvovalno skupinici radovednežev nudi pojme in ideje mednarodnega jezika.

PET TEČAJEV

Od julija lani je Avto-moto društvo v Velenju organiziralo pet tečajev za šoferje. Obiskovali so jih 103 tečajniki. Medtem ko so prvi štirje bili vzorni glede discipline, pri zadnjem tega ne moremo trditi.

Iz Vitanja

V Vitanju so pred kratkim pričeli s študijem gradiva VII. kongresa. Redni poslušalci so uslužbenci podjetij in člani zadružnega sveta. V predavanja se je vključil tudi učiteljski kolektiv. Da je zanimanje precejšnje, kaže tudi obisk, saj je na prvem predavanju bilo 52 poslušalcev, kar je za ta kraj vsekakor lepo število. Predavanja vodi rezervni podpolkovnik Janko Iršič in učiteljica Vera Kramarič.

Na občnem zboru SZDL v Vitanju obisk ni bil najboljši, kljub temu pa je bil občni zbor zelo razgiban. Člani so v razpravi nakazali potrebo po zgraditvi zdravstvenega doma, ki ga ta kraj zaradi nagle rastoče industrije nujno potrebuje. Zanimivo je, da so na občnem zboru obravnavali tudi gradnjo otroškega igrišča, ki ga v Vitanju ni in se mladina igra na cesti, kar je spričo naraščajočega prometa precej nevarno. Z zgraditvijo igrišča bi bilo vitanjski mladini omogočeno tudi športno udejstvovanje.

Zadružni svet v Vitanju se je od svoje izvolitve že dvakrat sestal ter razpravljal predvsem o perspektivnem planu in o dejavnosti kmetijske zadruge. Kot izgleda, so člani zadružnega sveta precej resno zgrabili za delo ter se prvi uspehi njihovih prizadevanj že kažejo v pospešeni dejavnosti tamkajšnje kmetijske zadruge.

Občni zbor prosvetnega društva v Vitanju je bil zelo dobro obiskan, ter je pokazal, da so vse sekcije razen dramske precej agilne. Tako redno deluje godba na pihala, vendar resno ovira njeno dejavnost pomanjkanje dirigenta, ki se mora voziti na vaje iz precejšnje oddaljenega Mislinja. Marljivo deluje tudi sekcija mladih harmonikarjev, ki šteje 18 članov.

Precejšnje težave ima društvo s knjižnico, ki ima večinoma zastarela knjižna dela in zaradi tega ne more pritegniti večjega števila bralcev.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo poživili delo dramske sekcije, obnovili pa bodo tudi pevski zbor, čigar dejavnost je v zadnjem razdobju popolnoma popustila. Pripravili bodo tudi akademijo v počastitev 40-letnice ZKJ.

Nekaj novic iz Mozirja

Turistično društvo Mozirje se že pridno pripravlja za prihodnjo turistično sezono. Gostje iz najrazličnejših krajev naše republike od nekdaj radi prihajajo v ta prijazni trg in tako je to letno sezono društvo zabeležilo kar 1700 nočitev. Izletnike in letoviščarje predvsem privablja lepa okolica, vabljive izletniške točke, lepo urejeno kopališče z otroškim bazenom in prijazni domačini. Prihodnje leto bo Mozirje lahko sprejelo še več gostov, saj si zasebniki že pridno urejajo letoviščarske sobe, društvo pa namerava v bližini kopališča postaviti 3 weekend hišice.

Prizidek pri Domu Slavka Šlandra v Mozirju je dograjen in te dni dokončujejo zadnja notranja dela. Prizidek predstavlja lepo pridobitev za Mozirjane, saj bo Partizan pridobil nujno potrebne garderobne prostore. Tudi Gozdna šola«, ki jo organizira Partizan vsako leto, bo lahko tu spravila svoje orodje. V prizidku bo tudi večja sejna soba, stanovanje za hišnika, svoj prepotrebni prostor pa bo v tej zgradbi našla tudi mozirska Ljudska knjižnica.

ZA ŠE BOLJ VSESTRANSKO DELO

Osnovna organizacija SZDL v Velenju bo sklicala sestanek z vsemi predsedniki društev. Na njem se bodo pomenili o koordinaciji dela in ugotovili, kdo sploh dela. Tak pregled bo hkrati omogočil zadolžitev komunistov za uspešno delo te ali one organizacije. Le na tak način bo politično in kulturno delo v Velenju močno zaživelo.

IZ ŠENTJURJA PRI CELJU

Občni zbori organizacij SZDL v šentjurski občini so bili zelo dobro obiskani. Organizacijsko šibke organizacije so združili v močnejše po načelu, naj tvori organizacija, kmetijska zadruga in območje krajevnega odbora enoto, ki bo sposobna izvrševati tako politične, kot gospodarske naloge. Tako so zmanjšali število vaških odborov od dosedanjih 16 na 11. Na občnih zborih so obravnavali predvsem vprašanje aktivizacije volivcev za komunalna dela, pogovorili pa so se tudi o perspektivnem razvoju kmetijstva in o kooperaciji kot enemu izmed najvažnejših vprašanj. Občni zbori so nakazali potrebo po čim tesnejšem sodelovanju kmetijskih zadrug z organizacijami Socialistične zveze.

*

Osnutek družbenega plana občine Šentjur pri Celju postavlja v prihodnjem letu precejšnje naloge pred kmetijstvo in predvideva znaten dvig industrije. Po predhodnih podatkih bo porast industrijske proizvodnje v prihodnjem letu nad okrajnim in republiškim povprečjem. Že letos je industrija dokaj porasla, prihodnje leto pa predvidevajo nadaljnji porast, ki bo znašal preko 15 odstotkov. V kmetijstvu predvidevajo predvsem uvajanje novih hmeljskih površin, nadalje nove nasade ribezlja in večje površine italijanske pšenice.

R

NA POLZELI SO DELAVNI

Po dejavnosti bi bila lahko vzor vsem podeželskim društvom Svoboda Polzela. Kje se sicer lahko še ponašajo kar z dvema številčno močnima in kvalitetnima pevskima zboroma: ženskim in mešanim? Poleg pevske dejavnosti se tu lahko pohvalijo tudi z delovanjem dramske sekcije. Povedali bi lahko še več! Treba je priti le v njihov prosvetni dom, ki so ga lepo uredili, pogledati si filme, ki jih tam vrtijo trikrat tedensko in zvečer ostati poleg televizijskega sprejemnika, potem pa jim mirno priznati, da so delavni in podjetni. Nemalo uspehov za vsestransko delo društva ima predsednik Svobode tovariš Sande.

FOLKLORO OŽIVETI

Med mnogim sekcijam Svobode Velenje, ki pridno vadijo, je tudi lutkovna. Le-ta je pripravila za predšolsko in šolsko mladino prvo igrico. Želimo le, da bi z delom nadaljevala in tako izpolnila dosedanjo vrzel, ki smo jo čutili v izvenšolskem vzgojnem izživljanju najmlajših. Poleg te, že delavne sekcije, naj omenimo še eno, ki se je lani uspešno afirmirala, letos pa je njena dejavnost skoro zamrla. To je folklorna sekcija, ki je bila namenjena predvsem mladini. Lani je združevala nad 30 mladih ljudi. Škoda, da letos tega ni!

Kako zmanjšati število izgubljenih dni?

Nedavna seja delavskega sveta v rudniku lignita v Velenju je bila zelo razgibana. Obravnavali so predvsem neskladnost med proizvodnjo in prodajo ter skušali predvsem ugotoviti subjektivne faktorje, ki zavirajo še večjo proizvodnjo. Letni proizvodni načrt tega podjetja je 1,800.000 ton lignita. Izpolnili ga bodo 94%. Načrt bi kljub vsemu verjetno še presegli, da ni bilo zastoja v prodajni mreži v poletnih mesecih. Seveda ne po krivdi rudnika. Podjetja si poleti niso preskrbela kuriva. Sedaj pa je povpraševanje tako, da bi morali do konca leta nakopati kar pol milijona ton lignita več kot so predvidevali, da bi zadostili vse potrebe. Povpraševanje je naraslo tudi zaradi hitrega mraza in nizkega vodnega stanja, kar narekuje povečano proizvodnjo termoelektrarn.

Oktobra so planirali 156.000 ton, nakopali pa 150.000 ton, novembra pa so planirali 142.000 ton, nakopali 135.000 ton. V decembru predvidevajo, da bodo nakopali 178.000 ton lignita. Kateri subjektivni faktorji vplivajo na proizvodnjo tu? Oktobra je bilo največ izostankov. Zabeležili so 6373 izgubljenih dni. Mnogo teh na račun pijače! Doslej je bilo zabranjeno nositi alkohol v jamo, odslej ga pa bodo zabranili nositi tudi na vse objekte rudnika. Vseh izgubljenih dni doslej je bilo letos 48.006, najmanj v februarju. Da bi omejili še vedno veliko število prijavljenih bolnikov, bo HTZ komisija sestavila poseben predlog, kako omejiti število bolnikov. Kajti jasno je, da tudi pregledi zaradi večjega števila ne morejo biti strokovno dobri in popolni. Povprečno boluje v jami letno rudar 17 dni. V velenjski jami pa je zaposlenih še nad sto polkmetov. Pri njih se je povprečje zvišalo na 26. Pri sedmih kritičnih primerih pa kar na 105 dni letno. Zato so sklenili vse polkmete, predvsem pa tiste, ki niso dovolj prizadevni, odpustiti. Že sedaj so jih odpustili 15. Komisija za sprejem in odpust delovne sile bo individualno pregledala vse dvostransko opredeljene rudarje in jih bo, če bo treba, odpustila. Na spomlad bodo vsem kmečkim sinovom in vsem tistim, ki stanujejo pri kmetih, dali lepa stanovanja v Velenju. V zvezi s tem bodo poskrbeli tudi za izdatnejšo hrano. Tako bodo dokončno rešili problem, ki jih že dolgo tare. Vsem pa je jasno, da človek, ki pusti svoje sile na zemlji, ne more biti dovolj produktiven v jami. S sklepi zasedanja delavskega sveta bodo še bolj utrdili delovno disciplino rudarjev, odstranjevali vse ovire in tako dvignili proizvodnjo.

Na zasedanju so še sprejeli sklep, da bodo morali vsi rudarji k izpitu o varnosti dela.

KLINAR MILOŠ

Ključavničarstvo

Celje, Drapšinova 16

želi svojim cenjenim strankam uspehov polno Novo leto

Majhna smola očka Martina

Zadaj so mu odprli. Spredaj ga ne bi mogli stlačiti not, kajti avtobus je bil nabit ko strela, kakor pravimo, z ljudmi, nahrbtniki, cekarji in flaškoni. Da, tudi s flaškoni vseh oblik in velikosti po tleh pri nogah, v naročjih in policah. Pravcata poplava!

»Bi še bilo kje kaj malega prostora?« je vprašal zadihan, kajpak brez upa na uspeh in se oziral, kam bi položil vsaj pletenko.

Vendar: »Da si mi zdrav, Martin! Bomo se, stisnili se bomo, zaradi tebe. Semkajle...«

So se, in se je očka Martin ves težak spustil zraven očka Drejca na zadnjem sedežu, da so vzmeti zaškripale ko v joku, pletenko položil k pletenki na tleh, cekar pa v naročje. Mogočno si je oddahnil, da je zašumelo ko v vrhovih smrek in si obrisal rosno plešo, pa že dobrodušil: »Tak, jo nosimo, kaj? Saj si tudi ti s flaškonom, kaj?«

»Sem ja, kajpak! Pravijo, da je zdravilna, vse da ozdravi in pozdravi. Piješ, izpiješ in si ko riba v vodi.«

Bi vsakogar, pa ne bi očka Martina, ki je danes prevzet od dopadenja gledal na svet skozi šop samih rožic, navdušile take besede: »Ti rečem, Drejc, kapljica! Kapljica dobra in zdrava, da ti lahko le podaljša življenje za kako leto! »Jo prinesem,« sem si dejal, »da jo skrnemo v zahvalo staremu, ki nam jo je dalo in v pozdrav novemu, ki nam jo naj dá enako.« Biser, ti rečem. Pa kaj bi ti rekel. Poskusi! Da, poskusi in govori! Iz cekarja je izvlekel zelenko. »Nu-«.

»Gluk, gluk, gluk...« je klokotalo v krepkih požirkih. »Dobra!«

»Kaj?« je zasijal Martin od pohvale in nastavil še sam. Čemu si je ne bi privoščil, te vprašam. Glej, flaškon pri flaškonu. Za praznike. Tvoja gotovo ne zaostaja, kaj? No, Drejc, kar nagni, saj je že večer, praznik takorekoč in sem te vesel, da je kaj,« je vzhičeno besedičil očka Martin in ko beseda je šla od ust do ust še zelenka, da bi moral Martin odmašiti še flaškon, če...

»Zidanšek... Izstop!« je kriknil sprevodnik ko poveljnik in že segal po flaškonu, cekarju in očku Martinu, ki si potlej, ko ni imel več sobesednika, ni mogel kaj, da si ne bi dajal duška s popevanjem. Kakor da bi si delal družbo si je polglasno godel tisto »Po pameti ga pijmo« prav do hišnega praga.

»Ej, so naš očka dobre volje,« ga je sprejel družinski krog.

»Strela, se bom vrnil iz gorce ko kisla kumara, kaj? In še na sam Silvestrov večer! Malo v gorci, malo v avtobusu. In kapljica! Je bila prijatelju Drejcu povšeči da kaj. Pa jo je še tudi za vas, za vse,« se je dobrodušil družinski glavar in namah zanesel praznično razpoloženje v družinski krog.

»Drejc?« se je zavzela mati. Ondan mi je rekla njegova, da ga naveliko daje revma in se kurira z atomsko in še čem. Da mu pomaga pravi...?

»Pomaga! Kako ne bo pomagala, letošnja!« se je ogreval oče. Bo tudi tebi, stara. Kozarček pred večerjo...« Sladko je cmoknil.

»Pa bi ga požirek,« se je nasmehnila mati.

»Jaz tudi! Jaz tudi!« se je oglašal družinski krog.

»Prva je mati.«

Je mati nagnila... »Fuj in fej!« so se naslednji hip grenko zvile njene ustnice. »Kakšnega nemarnega hudiča pa vlačiš k hiši? Saj to je... to je... Voda!«

»Voda!« je pritrdil v en glas družinski krog. »In še prav nemarna.« V krogu so se jim kremžila prikrajšana usta.

»Se boš lahko zdaj ti namesto Drejca deval obkladke, ampak na svojo zvodenelo pamet,« je drdrala mati sedaj že s položaja podpornika treh oglov. »Kakršen si, bi še sam sebe utegnil z Drejcem zamenjati.«

»Da sem...« je, kakor bi se prebujal iz sna, zamomljal očka Martin.

»Kaj pa drugega! Zamenjal si, flaškona si zamenjal, žolna natreskana!«

H. I.

šport · šport · šport · šport · šport

Množičnost in večja pomoč družbe

POGOVOR S PREDSEDNIKOM OBČ. SVETA ZA TEL. VZGOJO CELJE, TOVARIŠEM RADOM LOŽARJEM

»Razumeti je treba, da je to najmlajši Svet, ki je bil ustanovljen pri občini. Ni bilo poslovnika niti navodil za podrobnejše delo Sveta. Ustanovitev takšnega sveta je bila nujno potrebna, ker je v zadnjih letih prišla na površje kopica problemov, ki jih društva za telesno kulturo in šport niso mogla sama reševati. Potrebna je bila intervencija novega organa, ki po upravni plati usmerja celotno politiko na tem področju. Najprej se je bilo treba odločno boriti v vsej naši javnosti o vlogi in mestu telesne kulture, ki jo še danes marsikateri smatrajo za manj vredno dejavnost. Vsi vemo, da je telesna kultura danes sestavni del našega družbenega standarda in jo moramo kot tako tudi tretirati. Prav zaradi tega moramo danes, ko se postavlja v ospredje dvig standarda naših ljudi, še posebej skrbeti za enakomeren razvoj telesne kulture. Naš Svet še ni uspel, da bi probleme s tega področja dal v obširnejšo razpravo občinskim ljudskim odbornikom obeh zborov. Upam, da bo po kongresu telesne kulture, ki je pred naše komune postavil vrsto nalog za telesno kulturo, na enem bližnjih zasedanj naš občinski ljudski odbor to stvar prevzel v podroben pretres.

Najvažnejše vprašanje, ki se postavlja pred nas je vzdrževanje telesnovzgojnih objektov in njihova nadaljna gradnja. Brez dvoma drži, da spričo velikih problemov, ki se pojavljajo tudi na drugih področjih, ne moremo pričakovati v celjski občini, da bodo vsi problemi telesne vzgoje naenkrat rešeni, nujno pa je, da jih pričnemo sistematično reševati. V prvi vrsti moramo rešiti problem vzdrževanja in nadaljne gradnje objektov. V letu 1958 je Obč. LO Celje že dal določena sredstva v ta namen, ki so pa bila prenizka za vzdrževanje objektov, ki propadajo. V drugi vrsti pa se postavlja v ospredje vprašanje finansiranja naše telesne kulture, ki se danes odvija stihijsko, nenačrtno. Društva prosjačijo za podpore preko reklamnih oglasov po podjetjih, ki se več ali manj delijo po poznanstvih in dobrih zvezah! Pri tem pa ostaja problem finansiranja šolske telesne vzgoje povsem ob strani. Ob sedanjem načinu zbiranja sredstev nismo našli poti, da bi pomagali tudi šolam, kjer je na tisoče otrok. Mislim, da bi bilo potrebno te stvari vskladiti tako, da bi družba imela večji nadzor nad zbiranjem in porabo sredstev, ker bi s tem bilo tudi delo našega Sveta v mnogočem olajšano.

IN NAČRTI ZA NASLEDNJE OBDOBJE?

Težišče dela bo na krepitvi šolske vzgoje. Tu mislim predvsem na vzgojo novega kadra in gradnjo igrišč pri vseh šolah kakor tudi za nabavo nujno potrebnega orodja in rekvizitov za smotrno izvajanje učnih programov. Vsekakor ne bomo potrebovali za rešitev teh problemov izdatnejša sredstva, vendar kolikor jih bomo potrebovali jih bo morala družba dati na razpolago. V obrobnih predelih mesta, še posebej v priključeni bivši vojniški občini, imamo nekaj šol, kjer je šolska telesna vzgoja prav na slabih temeljih zaradi omenjenih razlogov.

Drugi problem, ki prihaja v ospredje, je razvoj telesne vzgoje v Partizanu. V občini je še vrsta strnjenih naselij, kjer ni teh osnovnih društev za telesno vzgojo, obstojajo pa vsi pogoji, da se taka društva organizirajo. Seveda bi morale, pri ustanavljanju novih društev predvsem pomagati družbene organizacije kot SZDL, LMS, DPM in podobno.

V Celju bi bilo v izdatnejši meri treba skrbeti za razvoj množičnih športov kot plavanja, atletike, smučanja, planinstva, strelstva, taborništva itd. Vsekakor terja množičnost tudi ustvarjanje določenih materialnih pogojev.

Pri vsem tem še v Celju ne smemo pozabiti tudi na nadaljni razvoj kvalitetnega športa, ker vsak mladi človek stremi na tekmovanjih za čim večji uspeh in uveljavljanje samega sebe in svojega kolektiva. Navsezadnje je kvalitetni šport le odraz množičnosti in na drugi strani tudi pogoj za množičnost. Kvalitetni šport je tudi del ljudskega razvedrila in najcenejša propaganda za vključevanje novih mladih sil v osnovne organizacije.

Nov športni objekt v Celju

V soboto smo bili priča svečanemu dogodku, ko je predsednik Obč. LO Celje tov. Franc Rupret izročil svojemu namenu moderno štiristezno kegljišče SSD Beton. V okviru proslav 10-letnice športnega kegljanja v Sloveniji je bil ta dogodek za Celjane vsekakor najpomembnejši. Ustavimo se nekoliko pri tej gradnji. Tovariš Venceslav Jeras, predsednik SSD Beton, je v otvoritvenem govoru poudaril, da so pobudo za to gradnjo dala skorajda vsa celjska podjetja, kjer je med delavstvom razvito kegljanje. BETON se je gradnje oprijel, ker so pri njej obljubili pomoč celjska podjetja in aktivni kegljači. In res, ta zamisel se je uresničila po prizadevnosti BETON-a, TEP, KLIMA, ELEKTRO Celje, Graditelj, Tovarna tehtnic, Cinkarna, AERO, Cementnine, Apnenika in še

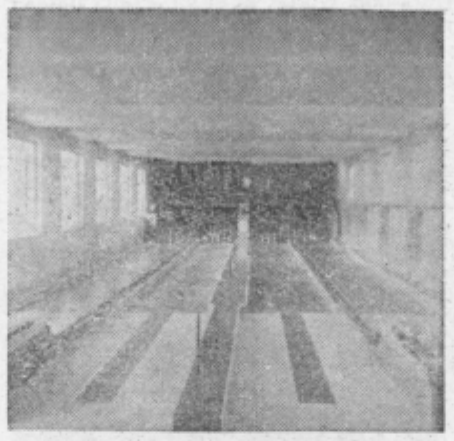

Novo moderno kegljišče pri Betonu

vrsto drugih. Izredno prizadevni so bili kegljaški klubi, ki so na objektu opravili domala 5000 ur prostovoljnega dela, med posamezniki pa je bila najprizadevnejša trojica Kerkoš, Vanovšek in Lubej. Korkoš je brezplačno izdelal načrte za kegljišče in ves čas gradnje žrtvoval ves svoj prosti čas na tem objektu. S takim načinom dela je lahko zrasel novi objekt, ki ne bo služil le kegljačem BETONA, pač pa vsem kegljaškim kolektivom v Celju, vsemu mestu za njihovo športno in razvedrilno udejstvovanje. Objekt je vsekakor v ponos mestu in po svoji izgradnji prispeva svoj delež k olepšavi mesta. Predsednik Obč LO Celje tov. RUPRET je izrazil svoje veselje nad novim športnim objektom v našem mestu. Izrazil je priznanje graditeljem in poudaril, da pridobitev tega objekta lahko služi za primer kako se z združenimi silami — s pomočjo naših podjetij in prostovoljnim delom aktivnih športnikov lahko ustvarijo velika dela. Zato naj bi ta primer ne bil osamljen. Celje nujno potrebuje večje število objektov in naj bi slična pobuda prišla do izraza tudi pri nadaljnjih potrebnih športnih gradnjah.

Še je bila vrsta govornikov, ki so čestitali graditeljem tega objekta. To so bili predstavniki CTZ tov. Jenko, predsednik ZKSS tov. Ravnikar, OKZ Celje tov. Zorko, KK Kladivar tov. Presinger M., Vanovšek v imenu kegljačev BETONA, Terglav v imenu urarjev in zlatarjev itd. Vsi so tovarišu Jerasu izročali spominska darila, plakete in šopke rož. Višek svečanosti je bil vsekakor, ko je tov. Rupret Franc prerezal trak na vsaki stezi posebej in zalučal prvo kroglo. Val navdušenja se je sprožil kot plaz v dvorani in izven nje, saj je množica ljudi morala prisostvovati temu dogodku le z gledanjem skozi okna novega objekta.

Kot prvi so nastopili na novem kegljišču izbrani gostje — tov. Franc Rupret, predsednik Obč. LO Celje, tov. Leopold Krese, predsednik SZS, tov. Ravnikar, predsednik ZKSS in tov. Venčeslav Jeras, predsednik SSD BETON. Pomerili so se na 25 lučajev na polno. Zmagal je tov. Ravnikar iz Ljubljane, tov. Jerasu pa lahko čestitamo na drugem mestu in kot kegljaču, ki je kot prvi na novem kegljišču podrl v enkratnem lučaju vseh devet kegljev. — Za temi predstavniki so se zvrstili najboljši celjski kegljači, nato kegljavke Slovenije, potem pa še izbrani reprezentantje Slovenije in Jugoslavije. Kako so padali keglji njim, smo več ali manj že čitali v dnevnem tisku. Naslednjega dne so mladi kegljači Slovenije premagali kar za 164 lesov razlike ustrezno hrvatsko reprezentanco, v turnirju najboljših kegljaških klubov pa se popoldne BETON in KLADIVAR nista najbolje odrezala.

Tovariš Mravljak je v svojem poročilu poudaril, da bo treba skrbeti za nadaljnjo gradnjo plavalnega bazena, še posebej filtrov, črpalk, urediti ogrevanje vode, zaščititi samo plavališče, kjer je od vseh teh naprav odvisno popolno izkoriščanje plavalne sezone. Zaradi potrebe po večkratnem menjavanju vode je bil bazen eno tretjino sezone neizkoriščen, temperatura vode pa zelo hladna! Več poudarka bo treba v naslednjih obdobjih dati na razvoj plavanja, saj je slednje osnova in pogoj tudi za izboljšanje kvalitete v waterpolu. Treba bo ravnomerno skrbeti za razvoj vseh plavalnih disciplin, pa tudi skokov v vodo, ker so sestavni deli plavalnih tekmovanj. Zaradi tega se vse bolj postavlja v ospredje gradnja posebnega bazena za skoke v vodo, če hoče NEPTUN uspešno sodelovati na ekipnih plavalnih prvenstvih.

Tovariš Mile Iršič je svojo razpravo posvetil izključno pionirjem, ki je pohvalil njihovo marljivost, prizadevnost, odnos do vadbe, navezanost na klub, nekoliko kritično pa se je ustavil pri odnosih šola — klub, ker je bila določena skupina mladih plavalcev, ki so zanemarili učenje. Slabo učenje, popravni izpiti in podobne nevšečnosti so vsekakor velika ovira pri rednem klubskem delu, saj pada plavalna šola v čas, ko je treba popravljalcem izkoristiti domala ves čas za učenje. Že sedaj je treba misliti na soliden študij, da bodo vsi plavalci v rednem šolanju skončali uspešno svoj razred in se s tem brezskrbno posvetili v počitnicah plavanju. Klub ima tesne stike s starši in šolami, kjer uravnava te nepravilnosti in daje ob kritičnih primerih vso prednost učenju za šolo!

Tovarišica Pelkova je v bogatem poročilu povedala izkušnje o delu mladinsko-pionirskega sveta, ki so ga sestavljali starši, zdravnik in prosvetni delavci. Skrb tega sveta ni bila le v športnem udejstvovanju mladih ljudi. Navezali so stike s starši, skrbeli za varstvo otrok pri bazenu, omogočili začetnikom preko plavalnih šol učenje plavanja, organizirali malice za šoloobvezne plavalce, skrbeli za vzgojo otrok v okviru društva, organizirali so vsem mladim novoletno jelko in podobno. Vsekakor bi si povsod želeli takšnih svetov pri naših športnih društvih in večjega sodelovanja določenih vzgojnih organizacij kot DPM, Društva za varstvo in zaščito otrok itd.

Skupščina NEPTUNA pa je sprejela tudi vrsto obvez, ki presegajo interese plavalnega športa v Celju. Celjski okraj ima največ plavalnih bazenov v Jugoslaviji, na njih pa ni pravega življenja, niso smotrno izkoriščeni. NEPTUNOVCI čutijo moralno odgovornost, da bi tudi v Preboldu, Velenju, Rog. Slatini, Rogatcu, Rimskih Toplicah, Laškem, Mozirju in povsod, kjer imajo urejena plavališča, zanesli plavalni šport med tamkajšnje prebivalstvo. Seveda tega ne bodo dosegli le s propagandnimi plavalnimi nastopi, pač pa z instruktorji plavanja, ki jih bo treba pošiljati v te kraje in povsod organizirati plavalne šole. Zato si bo NEPTUN prizadeval, da bo vzgojil vsaj 6 novih plavalnih instruktorjev, ker tega kadra močno primanjkuje. Razvijati bo treba plavanje v večji meri tudi v šolah in delovnih kolektivih. Na programu je vrsta množičnih tekmovanj, ki bi naj preko šolskih športnih dnevov in delavskih športnih iger zajela širok krog naših ljudi. Še bi bilo vredno omeniti vrsto koristnih sklepov, vendar bomo o teh več pisali v času, ko jih bo nova društvena uprava brez dvoma uspešno izvajala pri svojem delu v novi sezoni.

Na svečanem plenumu ob desetletnici športnega kegljanja v Sloveniji, ki je bilo v nedeljo dopoldne v dvorani BETONA, so prejeli priznanje za vzorno delo v kegljaškem športu iz celjskega okraja tov. Zorko Drago, Truglas Vili, Vrtovec Franjo, Filipič Anton, Aman Jože, Gerdina Karel, Rotar Jože, Presinger Mirko, Bernard Drago in kegljaški mojstri Vanovšek Viki, Lubej Jože ter Marinček Slavko. Priznanje in častne znake sta prejeli tudi najboljši organizaciji iz celjskega okraja KK Kladivar in KK Beton. Ob tej priliki je tov. Zorko Drago v imenu OKZ Celje izročil spominska darila celjskih kegljačev, zaslužnim organizatorjem tega športa v LRS tov. Ravnikarju, tov. Novaku in dvema hrvatskima predstavnikoma tov. Kombolu in Smoljanoviču, ki imata velike zaslug za prve začetke športnega kegljanja v Celju.

Takšna je bila dvodnevna proslava ob 10. obletnici športnega kegljanja v Sloveniji, ki je zbrala najvidnejše predstavnike in delavce v tem športu v mestu ob Savinji. Prepričani smo lahko, da bo ta prireditev dala celjskim neumornim organizatorjem in kegljaškim delavcem novega poleta in sil, da bo s tem ta šport dobil na naših tleh še večjega razmaha. Novi športni objekt, na katerega smo Celjani lahko ponosni, bo vsekakor v polni meri služil temu namenu.

Deset najboljših športnikov v celjskem okraju

Anketa našega tednika o izbiri najboljših športnikov leta je zaključena. V anketi je sodelovalo 514 mladincev in mladink iz gimnazije, ESS, učiteljišča, vajenske šole, IKS in Šole trgovskih učencev. Kar poglejmo si, katere je postavila mladina na najboljša mesta:

1. Stanko Lorger — 4922 točk, 2. Jože Brodnik — 3989, 3. Roman Lešek — 3555, 4. Simo Važič — 3366, 5. Olga Šikovec — 2.627, 6. Florjan Kač — 2405, 7. Tine Šrot — 1453, 8. Franc Naraks — 1059, 9. Sonja Pipan — 1056, 10. Slavko Marinček — 1049. Na naslednja mesta so se zvrstili — Mirko Kolnik, Ančka Slamnik, Janko Četina, Amalija Belaj, Cic Debeljak, Jože Kopitar itd.

Stanko Lorger je vsekakor upravičeno tudi letos na najvišjem mestu, ker mu to mesto izrekajo tudi vsi ostali listi v Jugoslaviji. V letu 1958 je bil najboljši jugoslovanski atlet, ki je pobral vrsto mednarodnih zmag, osvojil srebrno kolajno na evropskem prvenstvu, naslov prvaka Balkana, državna prvenstva na 100 m in 110 m čez ovire, izboljšal oba jugoslovanska rekorda na 100 in 110 m itd. V vsem letu je bil le dvakrat premagan in to edino od evropskega rekorderja na visokih ovirah Martina Lauerja. Mladina ga je povsod tudi v celjskem okraju postavljala na najvišje mesto, le vajenska šola je napravila spremembo in se odločila za vsestranskega atleta Jožeta Brodnika.

Jože Brodnik je povsem zasluženo na tabeli za Lorgerjem. V najnapornejši in najzahtevnejši tekmovalni disciplini — deseteroboju, ki predstavlja višek atletskih zmogljivosti in znanja — je dvakrat izboljšal jugoslovanski rekord, na evropskem prvenstvu je bil na častnem 10. mestu, v ekipi Kladivarja pa je bil tisti atlet, ki je nastopal v vseh disciplinah, kjer so bile vrzeli. To je mladi atlet, ki ima pred seboj še velike možnosti napredka.

Roman Lešek je letos dvakrat popravil jugoslovanski rekord v skoku ob palici, osvojil državno prvenstvo, na evropskem prvenstvu se je uvrstil med desetorico najboljših, visoko kvaliteto je pokazal tudi v skoku v daljino in na 100 m, saj je večkrat v sezoni razen Lorgerja premagal vse najhitrejše jugoslovanske sprinterje, poleg tega pa ga lahko smatramo kot enega najboljših igralcev košarke v Celju.

Simo Važič si je v Celju pridobil vse simpatije mladih ljudi. V tekih na srednje proge je z Joškom Muratom dominiral vse letošnje leto v Jugoslaviji, izboljšal je slovenske rekorde na 1500 in 3000 m, najdemo ga v lestvicah najboljših jugoslovanskih atletov od 800 do 5000 m na častnih mestih, bil je odličen borec na vseh mednarodnih nastopih, še predvsem na evropskem in balkanskem prvenstvu, osvojil je ponovno zmago nad Mihaličem v »Teku osvoboditve« v Beogradu itd. Vselej je častno zastopal kot član državne reprezentance FLRJ in tudi v Kladivarju je vselej dal celega moža za društvene barve.

Olga Šikovec je bila letos najhitrejša sprinterka v državi. Osvojila je državni prvenstvi na 100 m in 200 m, v obeh disciplinah pa je večkrat izenačila oz. celo popravila jugoslovanske rekorde. Na evropskem prvenstvu se je uvrstila v polfinale na 200 m. Prav dobro se je uveljavila tudi na vseh drugih mednarodnih in meddržavnih nastopih kot stalna članica državne reprezentance.

Morda bo nekatere presenetila visoka razvrstitev mladega atleta Florjana Kača. Kar upravičeno je na tako visokem mestu. Kač je vsekakor zelo perspektiven jugoslovanski atlet v metu kopja in diska. Upoštevati moramo, da Kač še ni dopolnil 18 let in že se je povzpel v sam jugoslovanski vrh pri metu kopja. Je odličen peterobojec in kot tak je dosegel na slovenskem in državnem prvenstvu izvrstne rezultate. Bil je steber mlade ekipe Kladivarja, ki je letos osvojila naslov ekipnega državnega prvaka, nastopil pa je uspešno tudi kot mladinski državni reprezentant.

Tineta Šrota malo poznamo Celjani, morda več iz časopisnih poročil, ko prebiramo kako se je odlični orodni telovadec v kratkem času prerinil v elito jugoslovanskih orodnih tekmovalcev zveznega razreda. Kot član slovenske in državne mlade reprezentance se je odlično uveljavil v tekmah proti Italiji, Franciji in proti drugim mednarodnim ekipam. V zadnjem nastopu leta, ko je okrepil mestno reprezentanco Ljubljane, kjer trenutno študira, pa je v Mariboru presenetil marsikaterega stalnega člana državne reprezentance s svojo uvrstitvijo na posameznih orodjih na najvišja mesta. Če bo nadaljeval tako uspešno kot letos lahko računamo, da bomo Celjani po predvojni bogati tradiciji v vajah na orodju, zopet dobili telovadca mednarodnega razreda.

Franc Naraks je prav tako izredno nadarjen mladi atlet, ki ima pred seboj še velike možnosti razvoja. Letos je pokazal visoke kvalitete v tekih od 800 do 5000 m všetvši tudi stiple na 3000 m. Popravljal je državne in slovenske mladinske rekorde na teh progah, osvajal državna prvenstva in prva mesta, tudi kot član državne mladinske reprezentance. Kladivarju je bil v veliko oporo tudi v zvezni članski ligi, kjer se je odlično boril in uveljavil v nastopih z najboljšimi jugoslovanskim tekači.

Med prvo desetorico se je uveljavila Sonja Pipan, ki jo kot športnico Celjani bolj malo poznamo. Sonja Pipan je navdušena za jadralni šport in preživi ves svoj prosti čas v zračnih tokovih visoko nad našim mestom. Uvrstitev med najboljše si je priborila z izrednim podvigom v jadralnih poletih na tekmovanju v Vršču, kjer je postavila rezultate svetovne vrednosti.

Tudi Slavka Marinčka srečamo med izbranimi športniki. To je vsekakor priznanje, ki ga je mladina izrekla za enega najboljših celjskih nogometašev in s tem nogometni igri nasploh, ki jo mladi ljudje cenijo. Nič presenetljivega pa ni, da ga je večje število anketirancev postavilo na to mesto zaradi njegovih uspehov v kegljanju. Marinček si je priboril časten naziv mojstra kegljanja in je bil v zadnji sezoni eden glavnih stebrov KK BETON.

Tako se je odločila mladina. Morda bo med funkcionarji določena kritika, češ niso upoštevani vsi športi. Vendar izbira je težka, ker je šport v Celju na visoki ravni! Izpadla je kopica državnih atletskih reprezentantov, ki bi po svojih visokih storitvah prav tako zaslužila visoko mesto. Vsi v desetorici z izjemo Marinčka so vsekakor v zveznem merilu dosegli tolikšne uspehe, da jih je mladina upravičeno postavila med izbrane najboljše športnike našega okraja 1958. leta.

Mladini se zahvaljujemo za sodelovanje v anketi, ki je na šolah zbudila živahne komentarje, najboljšim športnikom okraja pa izrekamo čestitke z željo, da bi s svojim zgledom in nadaljnimi kvalitetnimi storitvam potegnili v krog aktivnih športnikov kar največje število mladih ljudi.

CELJSKI TEDNIK — IZDAJA OKRAJNI ODBOR SZDL V CELJU — UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: CELJE, TITOV TRG 3 — POŠTNI PREDAL 16 — TEL. UREDNIŠTVA 24-23, UPRAVE IN OGLASNEGA ODDELKA 25-23 — TEKOČI RAČUN 603-11-606-1/3-266 PRI MESTNI HRANILNICI V CELJU — IZHAJA VSAK PETEK — LETNA NAROČNINA 500 DIN POLLETNA 250 DIN, ČETRTLETNA 125 DIN — ROKOPISOV NE VRAČAMO — TISKA CELJSKA TISKARNA V CELJU

Čitajte CELJSKI tednik

UPRAVNI ODBOR KMETIJSKE ZADRUGE ROGATEC
razpisuje delovno mesto
POSLOVODJE
v trgovini KZ I. Rogatec
POGOJ: Samostojni poslovodja z najmanj 5 leto prakso.
Interesenti naj se prijavijo s prošnjo do 1. januarja 1959 na UO KZ Rogatec.

»GRADIS« — Gradbeno vodstvo CELJE
sprejme za dela v območju celjskega okraja
inženirje — tehnike — delovodje
Natančnejše informacije prejmejo interesenti pri upravi v Celju, Ljubljanska cesta 24 a.

objave in oglasi · objave in oglasi

OKRAJNI ZAVOD ZA REHABILITACIJO INVALIDOV V CELJU
razpisuje
DELOVNO MESTO STALNEGA KNJIGOVODJE
Temeljna plača po uredbi o plačah državnih uslužbencev, položajna plača po Pravilniku o plačah Okrajnega zavoda za rehabilitacijo invalidov.
Pogoji: večč vseh knjigovodskih poslov in poznavanje vodenja knjigovodstva v socialnozdravstvenih ustanovah.«

Spričo novoletnih praznikov bo Zdravstveni dom v Celju v petek, dne 2. in soboto, dne 3. januarja 1959 vršil pojačano zdravniško dežurno službo.
Otroški dispanzer in Šolska poliklinika pa bosta dne 3. januarja 1959 poslovali v dopoldanskem času kot ostale dneve.
Hkrati obveščamo javnost, da bo Otroški dispanzer vršil preglede od 5. januarja 1959 dalje vsak delavnik od 8 do 13.30.
Uprava Zdravstvenega doma

REDNI LETNI OBČNI ZBOR PLANINSKEGA DRUSTVA CELJE
bo dne 7. januarja 1959. točno ob 19.30 v stekleni dvorani HOTELA EVROPA.
Planinci in prijatelji društva vabljeni!

RIBIČI POZOR!
Ustanovni občni zbor »Ribiške družine« Celje, bo dne 4. januarja 1959 v dvorani OZZ, v Cankarjevi ulici, ob 8. uri. Vabljeni!

TAJNISTVO PRESERNOVE DRUŽBE
obvešča vse člane, da je zaključilo razpošiljanje letošnjih zbirk svojim poverjenikom. Zamudniki lahko dobe zbirke v vseh knjigarnah po nekoliko višji ceni.
Zato vabimo vse, da takoj ob prejemu letošnjih zbirk obnove članarino za prihodnje leto.

ABONMA KONCERTI
Glasbena šola še sprejema prijave za koncertni abonma. Prvi koncert bo 14. januarja s solisti ljubljanske opere.

RAZPIS
Razpisna komisija pri Okrožnem sodišču v Celju
razpisuje
za Okrožno sodišče v Celju
1 MESTO STROJEPISKE
Pogoji: dovršena nižja gimnazija ali njej ustrezna šolska izobrazba. Kandidati, ki se bodo prijavili, pa doslej nimajo strojepisnega izpita, bodo morali opraviti za sprejem v službo preizkusni izpit.
Plača po Zakonu o javnih uslužbencih.
Prošnje, kolkovane s 30 din in življenjenisom je vložiti najkasneje do 15. januarja 1958 pri predsedništvu Okrožnega sodišča v Celju.

Za stalno zaposlitev na akordnem delu nujno potrebujemo večje število delavcev.
Zaslužek do 14.000 din mesečno.
»ODPAD« Celje, Sp. Hudinja št. 41.

Za vodilnega uslužbenca našega podjetja nujno potrebujemo večjo prazno sobo. Ponudbe »ODPAD« Celje.

UGODNO PRODAM:
2 leseni steni s šipami 1.80 × 2 mtr. ter večje število oken raznih dimenzij. Vse v najboljšem stanju.
Vprašati frizerski salon R. Grobelnik, Celje, Kocenova 2.

Iz daljne velike afriške pustinje pozdravlja vojak Bukovšek Franc vse svoje tovariše in znance, svoje starše, kolege in kolegice. Želi vsem srečno in zadovoljno NOVO LETO!

Obilo uspehov v novem letu 1959 želi vsem kolektivom in prebivalcem Celja in okolice
KOLARSTVO, JAGER JOŽE
Sentjur pri Celju, Goričica 3.
Izdelujemo smuči po naročilu v najkrajšem času 180 cm . . . 1000 din, 200 cm . . .1300 din, 220 cm . . . 1600 din.
SIVILJA, visoko kvalificirana, išče zaposlitev. Naslov v upravi lista.
STRESNE ŽLEBOVE, rabljene, iz pocinkane pločevine, v dolžini 160 m prodamo skupno ali v posameznih kosih. Prednost nakupa imajo državne ustanove in gospodarske organizacije. Po 20. januarju 1959 bomo eventuelni ostanek prodali tudi zasebnikom. Ponudbe bomo sprejemali do 20. 1. 1959 pri upravi Bolnice za tuberkulozo Novo Celje.
PRODAM dobro ohranjen radio aparat znamke »Horniphon«. Zaveršek, tovarna »ETOL«, Celje.
PRODAM avto DKW, stroj je generalno popravljen. Ponudbe na upravo lista pod »Ugodno«.
PRODAM brejo kravo. Celje, Zagrad 104.
PRODAM zaradi bolezni vso pripravo za izdelavo cementa strešne opeke, model »Karo in zarezna«. Sp. Zreče, štev. 4.
PRODAM zidno opeko in traverze. Naslov v upravi lista.
PRODAM psa ovčarja, tri leta starega. Naslov v upravi lista.
PRODAM furnirano jedilnico. Adrinek Karl, Store.
V NAJEM ODDAM garažo za osebni avto na Dečkovi cesti. Naslov v upravi lista.
PROSIM poštenega najditelja, da mi vrne denarnico, pozabljeno na pošti pri paketni oddaji dne 24. t. m. Denar naj si obdrži za nagrado, ostalo prosim, da vrne na upravo lista.
IZGUBIL se je 11 mesecev star ovčar, pod glavo rujav. Pošten najditelj naj ga vrne proti nagradi. Vprašati pri: Kuštrin Marjeti, »Veležitar«, Celje. (tel. 26-72)
ZAMENJAM enosobno sončno parketirano stanovanje v Celju, za lepo stanovanje v Laškem. Naslov v upravi lista.

ZAHVALA
Ob težki izgubi naše mame in stare mame
MARIJE STANTE
se lepo zahvaljujem vsem, ki so jo spremili v tako lepem številu na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se Klinarjevim za vence in pevskemu društvu »Svoboda«.
Žalujoče hčerke: Toni, Fani in Rezika z družinami, sinovi Franc in Rudi z ženo ter vnukinjo in sin Ivan.

ZAHVALA
Po 59-letnem neumornem delu in skrbi za nas, nas je zapustila naša
LOLA-KOS VIKTORIJA
Pogreb drage pokojnice je bil v petek, 19. decembra 1958.
Iskrena hvala vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali lepega cvetja in nam izrekli sožalje. Zahvala duhovščini in vsem, ki so počastili njen spomin.
Žalujoči Verdovšekovi

radio 202m

TOREK, 30. decembra
17,00 Gustav Grobelnik: Kulturno pismo
17,10 Celjsko Olepševalno in turistično društvo v letu 1958
17,20 Hans Fallada: Pravljica o cekinu — mladinska rad. igra

SREDA, 31. decembra
17,00 Slovo od starega leta
18,00 do 04.30 Prenos sporeda RL

ČETRTEK, 1. januarja 1959
6,00 do 23.00 Prenos sporeda RL

SOBOTA, 3. januarja
5.00 do 23.00 Prenos sporeda RL

gledališče · gledališče

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE
Nedelja, 4. jan. ob 15.30 — Marin Držić: Dundo Maroje — Izven
Torek, 6. jan. ob 16 in 20 — William Faulkner: Rekvliem za vlačugo — Gostovanje v Trbovljah
Sreda, 7. jan. ob 16 — Marin Držić: Dundo Maroje — III. šolski abonma
Četrtek, 8. jan. ob 20 — Duško Roksandić: Babilonski stolp — Gostovanje v Vidmu-Krškem
Petek, 9. jan. ob 15.30 — Marin Držić: Dundo Maroje — II. šolski abonma

kino · kino · kino · kino

KINO UNION, CELJE
Od 31. do 4. 1. 1959, »Videli se bomo v Las Vegasu«, ameriški barvni kinoscop film
Od 5. do 8. 1. 1959, »Mozart«, avstrijski barvni film
KINO METROPOL, CELJE
Od 28. do 31. 12., »Resnični konec velike vojne«, poljski film
Od 1. do 4. 1. 1959, »Avanture Casanoce«, francoski barvni film
Od 5. do 8. 1. 1959, »Glavna ulica«, španski film

Želje novoletnega krokarja

Oči odpiram v novo leto...
Kaj si že tukaj, bledi dan?
A meni zdeha se presneto
še sredi neprespanih sanj.

Geometer: — Nikar se več ne trudi, ta cesta je že izmerjena! —

Smo pili, peli, se vrteli,
dokler vzdržale so nogé,
smo dosti sreče si želeli
pri zdravju in še marsikje.

— Oprosti Katra... hik... zmotila si se... hik... jaz sem naš pes... hik.,, hov, hov, hov... hik!

Da bomo večji optimisti,
krepkó utripaj nam srce!
Solit se pojte, egoisti!
Kdor dela, ta naj tudi jé!

Naj dobro jé in si natoči
kozarec vina tudi kdaj,
naj greje se v ljubezni vroči,
ki ga z dekletom zveže naj!

Nikdàr denarja naj ne strada,
kdor ga pošteno pridobi!
Naj miga mu bleščeča nada,
da hišico si kdaj zgradi!

Se dalje raste naj nam Celje,
širokih blokov svetli kraj,
Celjanom tistim na veselje,
ki pridejo pod streho naj!

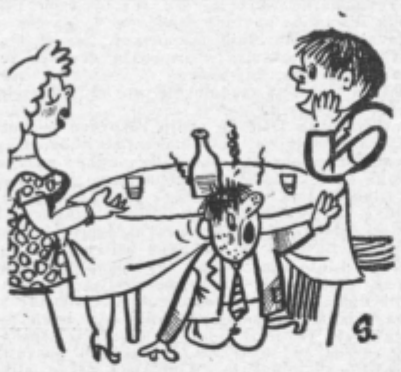

... Naj me vzame vrag, če nisem zopet podnajemnik! —

Naj plini več nas ne morijo,
poplave več nam ne grozé
in cene naj se tal držijo,
da nas preveč ne ujezé!

Še mnogi drugi so problemi,
ki razvozlani bodo vsi
ob zvesti in pogumni vnemi,
ki v srcih nam ne zvodeni.
Kdor na Silvestrovo zdivjal je
in danes glava ga boli,
si nanjo kak obkladek dal je,
da si občutke pomiri.

Že jutri vstal bo čvrst docela,
tako koristno bo in prav,
in pela mu bo pesem dela,
ki spet ob njej bo najbolj zdrav.

Neumnosti leta 1958

Pravijo da proti neumnostim ni zdravila. Najbrž bo držalo, da včasih kaka prismodarija poplavi svet kot kuga. Kot po navadi, domala zakonitost je, da vse stvari, ki znorijo potem večji del sveta, se začnejo v Ameriki.

Dobesedno bi lahko rekli, da se na zahodnem delu sveta vse ziblje v bokih. Izmislili so si neke vrste novo igro Hula-hop. Obroč, ki si ga igralci nataknejo najprej na vrat in se zibljejo, da se v loku, kot to delajo otroci z obročkom na palici, vrti najprej okoli vratu,

Pohod Hula hop v Parizu je bil uprizorjen kar na ulici. Da bo bolj očito od kod prihaja nova »pridobitev kulture«, je za mičnim dekletom z obročem godba v ameriških nošah.

Striptease je popularen tudi na Japonskem. Odkar so Amerikanci prisotni na Japonskem otočju, je Japonska postala dežela nasprotij. Z ene strani naravnost asketska konzervativnost, na drugi pa na primer »Striptease«.

potem okoli pasu, nato okoli bokov, na stegnih in končno nad koleni. Baje je igra priporočljiva za hujšanje. Zdaj prirejajo pravcata tekmovanja in izdelovalci teh obročkov, ki so iz lesa, plastične mase, lahkih kovin, baje zaslužijo bajne vsote. Amerikanca, ki sta si to reč izmislila, baje še nikoli nista nataknila obroča nase, pa sta zdaj že milijonarja. Kot epidemija je Hula-hop zavzel Evropo, Azijo in Ameriko.

Dolgočasje, zlasti tistim, ki nimajo dela, imajo pa dosti denarja, postaja vedno znova problem. Kino, gledališče, televizija in podobne zabave so samo začasno rešile zdolgočasene petičnike. Tisti, ki znajo iz tega dolgočasja kovati denar, prihajajo vedno z novimi idejami na dan.

Na tak način se je rodil tudi v petičnih krogih zelo priljubljen »striptease«. Kaj je spet to? Dvorana je polna ljudi, predvsem moških. Godba igra in na oder se pokaže skupina žensk. Če je skupina verzirana, ženske plešejo divje plese, če ne, kar enostavno stoje ali pa stopicajo sem in tja ter odlagajo že tako minimalna oblačila, dokler jih ne zmanjka povsem. Potem je predstava zaključena...

Tudi ti »stripteasi« se širijo kot gobe po dežju. Ponekod jih preganjajo, drugod podpirajo, živčne debate zatemnujejo politične in gospodarske probleme, prireditelji pa štejejo denarce.

V zabavo rimskim velikašem so pred dva tisoč leti pošiljali žive ljudi v žrela levov in tigrov, v srednjem veku je za plemstvo bila zabava prve vrste, če so kje zažgali kako »čarovnico«. No časi se menjajo in navade tudi. Je pač vrag, če tistim, ki živijo na račun žuljev delovnih ljudi, postane dolgčas...

Avtomehanična delavnica

GAJŠEK ANTON
Celje, Mariborska 5

želi cenjenim strankam srečno in uspehov polno Novo leto

14

PIRATI v tasmanskem morju

CHARLES ANSON

Mary je prebledela, toda komaj za spoznanje, potem se je takoj obvladala in rekla z docela mirnim glasom: »Kakor pač to imenujete. Bila sva dobra prijatelja. Čemu me sprašujete?«

»Imam nekaj razlogov za to, da sumim vašega prijatelja soudeležbe pri ropu moje lastnine.«

»Mr. Wright!«

»Rekel sem: sumim. Zdaj je na vas, da mi pomagate razjasniti mučen položaj, v katerem se nahajam. Peter in Gilbert sta preteklo noč izginila brez sledu in sta nemara zdaj v življenjski nevarnosti. Če veste karkoli, kar bi utegnilo... saj razumete... vas rotim, da mi pomagate najti sina, dokler je še čas. Odpustim vam vse že vnaprej, celo soudeležbo... Prosim vas...«

»Sir, zdaj vas pa niti jaz, pri moji veri, ne razumem,« je rekel Rogers. »Kakšni zveza naj ima vaši kolobocije. Charles, zveza s pirati — razumem; Gilbert, Peter izginila — razumem; Miss Mary, Charles — razumem. Miss Mary, Charles, Gilbert, Peter, ne razumem! Pri moja vera, ne razumem!«

»Kaj za vraga je v tem nerazumljivega! Peter in Gilbert sta izginila v pretekli noči. Vprašanje je, kam. Sta bila ugrabljena ali sta ubita? Kdo bi ju ugrabil ali ubil?«

»Dovolite, sir. Kdo pravi, da sta bila ugrabljena ali ubita?«

»Predpostavljam, človek božji! Drugega si kratkomalo ne morem misliti, ker Peter ni imel kam, razumete, ni imel kam iti na Flyntovih otokih, kjer bi se zadržal celo noč in celo jutro.«

»Kaj, če sta šla jadrat?«

»Vse jadrnice so v pristanišču.«

»V hribe na divje koze?«

»S pračami? Vse puške so tamle v omari!«

»Na sprehod?«

»Ponoči, prosim vas, na sprehod za petnajst ur? Razen tega bi povedal, kot je doslej vedno storil.«

»Res si ne vem nič, sir. Kdo, mislite, bi jih ugrabil?«

»Če so pirati na otokih...«

»Pirati na otokih?«

»Če so, pravim, potem so ju ugrabili, če za drugega ne, potem za talca... Miss Crawd, ste kdajkoli posumili, da bi utegnil Charles sodelovati pri ropu biserov?«

»Ne razumem vas... Ničesar ne vem. Kako morete...«

»Ali veste, da je razen mene edinole Charles vedel za uro, ko je »Gloria« odplula z biseri na krovu za Melbourne?«

»Tega ne vem, toda...«

»Mislite, da bi bil jaz sam pripravljen črhniti besedico...?«

»Ne.«

»Kdo potem?«

»Ne verjamem, da bi bil Charles...«

»Tudi jaz nisem mogel verjeti, zato sem še ob drugo pošiljko. Povejte mi še eno samo možnost, kako bi gangsterji zvedeli za uro odhoda Glorije, pa se vam pridružim v prepričanju, da je Charles nedolžen.«

Rogers in Mary Crawd sta molčala.

»Nima noben smisel, da tratimo besede z domnevami,« je rekel Rogers odločno. »Poiščimo ju, pa amen. Preiskati otoka od a do ž in če sta tu, ju bomo našli, kakor se pišem Rogers.«

»Ravnati moramo previdno,« je rekel Wright. »Poskusil bom najprej z zvijačo. Poslal bom kratkomalo po Molckeja. Ko ga bomo imeli, bomo že izvili iz njega resnico.«

»Kaj pa če nima on nič pri stvari?«

»Saj je vseeno, ga bomo pač po nedolžnem. Nemec je, vrag ga vzemi, razen tega mi že dolgo pije kri.«

»Lahko zdaj grem?« je vprašala Mary in vstala.

»Zelo žal mi je,« je odvrnil Wright trdo. »Ostali boste v tem poslopju, dokler se stvari docela ne razčistijo. Nerad vas žalim, toda nič drugega mi zdaj ne preostane...«

»Kaj lahko stori za vas prekaljen pomorščak, sir?«

»Ostanite pri nas, kapitan. Mislim da mi boste čez malo časa zelo potrebni.«

Wright je zaploskal.

»Pošljite takoj sla k Mr. Molckeju,« je dejal kanaku, ki je stopil skozi vrata. »Recite mu, da bi ga rad čimprej videl. Prosim da ga pomoči v nujni zadevi.«

»Kapitan Rogers, opremil bom dvajset mož in preiskal zapadni otok.«

»Kakor je v moj spomin, če gre za pirate, sir, jih je po številu dvajset do trideset dobro izurjenih z orožjem. Moj nasvet je tale: nič se ne prenagli! Mr. Petru se zaenkrat ne bo zgodilo hudega, če je ujet, kar pa še ni kakor enkrat ena. Vi kar rečete: pirati so na otokih. Kaj pa če niso? In tudi če so, ne smemo kazat razburjenje in skakat gor pa dol! Naj mislijo, da nič ne vemo. Če so!«

»Prav, dobro! Toda, kaj naj storim?«

»Najprej bom stopil do Mr. Gold. Naj on sporoči policija, da sta dva človek izginila. Potem bom šel na dom do Mr. Molcke. On k vam več ne pride, če ima prste umazane. Tam bom že videl koliko je na ura.«

Res ni bilo pričakovati, da bi Molcke prijel za trnek, ki mu ga je hotel nastaviti Wright. Zato je bilo pametneje, ravnati po Rogersovem nasvetu. Prestregli so sla, ki ga je Wright poslal k Molckeju in kapitan se je odpravil po stezi navkreber proti radiooddajni postaji.

Kapitan Rogers je bil v letih, ko se pomorščakov loteva protin. S težavo je prilezel na vrh vzpetine in obstal na jasi, kjer je pred dnevi Gilbert presenetil Molckejevega črnca. Obstal je, da si odpočije, ni si z robcem brisal pot.

Po stezi iz nasprotne smeri je nekdo prihajal. Rogers je prisluhnil.

»Temu se hudičevo mudi v tej peklenska vročina,« je zamrmral in — sam ni vedel dobro, zakaj — stopil na rob jase in se skril za deblo palme.

Koraki so se naglo približevali. Iz gozda je stopil Molcke, moker od potu in obstal nedaleč od mesta, kjer je bil poiskal Rogers zavetje. Ko si je oddahnil, je naglo spet nadaljeval pot, toda ne po stezi, ki je vodila mimo Wrightove vile; krenil je levo skozi gozd naravnost proti pristanišču.

Kapitan je pomislil, da je tolikšna naglica malce nenavadna za človeka, ki je na otoku, kjer se mu ni bati, da bi zamudil vlak. Okleval je in ni vedel, ali bi šel za njim in ga prestregel še predno bi prišel do svojega motornega čolna, ali pa naj nadaljuje pot proti radijski postaji. Po kratkem premisleku se je odločil za drugo, ker je bilo malo verjetnosti, da ga lahko obide po daljši poti in prispe do pristanišča prej kot on.

Zato se je spustil po ozki, razdrapani stezi proti kladari.

Ko je dosegel prve skale polotoka, na katerega koncu sta molela v nebo dva antenska stebra, je od daleč zagledal možička, ki je krilil z rokami in mu tekel naproti. Gibi tega hitečega bitja so bili tako smešni, da je kapitan bruhnil v smeh, čeprav mu je zaradi naporne hoje pohajala sapa. Sonce je stalo v zenitu in pritiskalo med skale s strahotno močjo, toda možiček kakor da se sploh ne meni za neznosno vročino. Tekel je, kakor da so ga navili, mahal z rokami kakor nor in nekaj vpil.

Ko je pritekel na streljaj, je Rogers razločil besede.

»Na pomoč! Na pomoč!«

»Kaj hudiča, je spet to?« je zabrundal pomorščak in stekel možičku, ki ga je zdaj spoznal, naproti. Bil je stari Gold.

»Kapitan Rogers, kakšna sreča, da ste tu,« je zmedeno hitel Gold, ko sta se sešla.

»Kaj pri hudiču pa vpijete, ko da so vas odrli na meh? Kaj se je zgodilo?« je vprašal Rogers zasoplega radiotelegrafista.

»Uničen sem! Mr. Wright me bo odpustil. Naj ga strela, tega ušivca, tega lopova!«

»Koga naj strela?«

»Koga drugega, kot njega! Nemca vendar, Molkerja, ali kako se že piše tista nemška preklja, gromska strela naj jo prekolje!«

»Pa kaj vam je storil. Govorite vendar pametno.«

»Pametno naj govorim! Hvala lepa, sir. Če bi vas treščili po glavi, da bi se vam vse motilo in šukalo, brnelo in šumelo, tedaj bi po vaše govorili pametno? Ne bom govoril pametno. Na pomoč!«

Trpelo je lep čas, predno je Rogersu uspelo pomiriti starega dobričino. Navsezadnje si je Gold toliko opomogel, da je v razumljivih stavkih povedal, kaj se je bilo zgodilo.

»Pred dobro uro je prišel na postajo,« je rekel in se tipal po glavi. »Stopil je skozi vrata...«

»Kdo?«

40. LET KPJ IN SKOJ

Leto, ki je pred nami, je 40. leto bojev za pravice delovnih ljudi pod vodstvom KPJ. S to obletnico bomo praznovali hkrati tudi 40-letnico SKOJ.

Okrajni pripravljalni odbor za proslavo 40-letnice KPJ in SKOJ pripravlja vrsto svečanosti, prireditev in proslav, ki se bodo vrstile preko vsega leta. Gradiva za tako praznovanje bo tudi v celjskem okraju dovolj, saj je skoraj vsako naše naselje, vsaka naša tovarna zabeležila nekaj več ali manj pomembnih dogodkov v razdobju štiridesetih let. Spomnimo se le na nekaj najvažnejših med njimi: revolucionarno delo in stavke delavcev iz celjskih tovarn pred vojno, ki jih je vodil naš rojak, revolucionar, tovariš Franc Leskošek-Luka, ilegalne partijske konference v Joštovem mlinu in v Šmiglovi zidanici pri Preboldu, obiski tovariša Tita pri svoji teti v Podsredi, ustanovitev prve Celjske in prve Savinjske čete in še nepregledna vrsta drugih dogajanj, ki jim je bila pobudnica KPJ.

Vsi ti, pa čeprav nekateri med njimi drobni, spomini sestavljajo mozaik celotnih stremljenj, naporov in žrtev in končno del naše celotne zmage.

Zato bomo prihodnje leto skušali obuditi kar se da največ spominov na to revolucionarno obdobje. Bogata zgodovina KPJ in njenega boja za pravice delovnega ljudstva v času stare Jugoslavije, med NOB in v povojni graditvi je zapustila prav gotovo še neobjavljeno gradivo, ki ga bo treba v jubilejnem letu zbrati in tako rešiti pozabe.

Uredništvo našega lista bo drugo leto redno objavljalo spomine na te velike dni. Zato nam bo dobrodošel vsak zapis o delu posameznih celic, o širjenju naprednih idej, o življenju organizatorjev in borcev KPJ, o stavkah delavcev, o preganjanju naprednih voditeljev, o ilegalnih sestankih, oboroženih borbah itd.

Tokrat objavljamo spomine na Okrožnega sekretarja SKOJ v Celju Dušana Finžgarja in narodnega heroja Franca Vrunča-Buzdo. Prosimo pa, da nam vsi, ki se teh dogodkov spominjajo ali pa so celo v njih sodelovali, o tem pišejo ali pa vsaj sporoče vire. Poslane prispevke bomo prav radi objavljali postopoma vse leto, najboljše pa ob koncu leta tudi nagradili z denarnimi nagradami.

S. T.

USODNI STRELI

(Odlomki iz življenja in dela Dušana Finžgarja-Fidžija, okrožnega sekretarja SKOJ v Celju)

O človeku, ki je bil vzor predvojne progresivne mladine, je bore malo napisanega. Današnji mladi rod ga skoro ne pozna, le njegovo ime je tu in tam pri predavanjih omenjeno v zvezi s popolno predanostjo, neumornim delom in velikim optimizmom. Vsi starejši in oni, ki so prišli v zadnjih letih pred drugo svetovno vojno z njim v neposreden stik, predvsem njegovi mladostni tovariši, še bolj pa takratni skojevci širom po Savinjski in Šaleški dolini, ga imajo v svetlem spominu.

Dušan Finžgar se je po mali maturi vpisal na Srednjo tekstilno šolo v Leskovcu v Srbiji. Tukaj je s šestnajstim letom starosti postal član SKOJ in se je ves posvetil političnemu študiju.

Leta 1938 se v Celju začne njegovo aktivno delo za SKOJ in Partijo. Bil je organizator ne samo v Celju, ampak v Savinjski in Šaleški dolini, v prvi dobi okupacije pa je bil aktiven tudi v Mariboru in Ptuju.

Bil je tudi eden prvih partizanov na Pohorju. Iz Pohorja je prišel jeseni 1941 ilegalno v Maribor, kjer je bil izdan in je padel v gestapovske roke. Njegova življenjska pot se je končala v Lihteneggerjevem sadovnjaku pod okupatorjevimi streli. Padel je kot talec.

Partijska organizacija v Celju je v noči na 14. 3. 1940 v nekaterih ulicah v Gaberju raztrosila letake z naslovom »Ubijanje v koncentracijskem taborišču se je začelo!« Branite internirane ljudske borce v koncentracijskem taborišču! Vsej pošteni slovenski javnosti Slovenije!«, s podpisom »Akcija za pomoč interniranim«.

V zvezi z razširjanjem gori navedenih letakov so pri Dušanu Finžgarju kot osumljencu tega dejanja izvršili dne 15. 3. 1940 hišno in telesno preiskavo, ki pa je ostala negativna. Pri njem so našli mnogo ostalega materiala, ki ga je kompromitiral, predvsem raznih brošur. Zaradi tega materiala je bil aretiran in odpeljan v zapore Starega piskra.

Na zaslišanjih izjavlja: »Dotične rokopise (ki so jih našli pri njem) sem pisal jaz, in jih sestavil na podlagi različnega čtiva ali knjig. Pisal sem to samo za sebe, da na ta način zberem skupaj tozadevne teze...

Dovršil sem 4-letno osnovno šolo v Celju, nato pa 4 razrede dr. realne gimnazije v Celju. Iz gimnazije sem izstopil leta 1935-36, ker sem hotel pričeti z delom kot samostojni pridobitnik. Vsled tega sem vstopil v Leskovcu kot dijak v Državno srednje tehnično tekstilno šolo. Tam sem se učil dve leti in torej šole nisem dovršil vsled pomanjkanja sredstev. Iz imenovane šole v Leskovcu sem bil izključen l. 1937 ali 1938, ker sem bil osumljen, da sem se udeležil demonstracij šolske mladine v Leskovcu.

Od meseca oktobra 1938 tekom 7 mesecev sem bil zaposlen kot tehnični uradnik pri tvrdki Novak in drug — tovarna specialnih tkanin v Mariboru. V zadnjih mesecih sem dobival po 900 dinarjev mesečne plače. Službo sem odpovedal, ker sem smatral svojo plačo za premalo. Neposredni povod mojega izstopa pa je bila okolnost, da je obratovodja te tvrdke zahteval od mene, da pristopim k delavski zvezi Jugoras (fašistična Stojadinovičeva delavska organizacija)«.

Ker Dušan Finžgar v zaporih in na zaslišanju ni priznal ničesar, drugih dokazov razen zaplenjenih brošur, ki so izšle ilegalno, pa sodišče ni imelo, je bil na razpravi pred Okrožnim sodiščem dne 5. 6. 1940 oproščen.

Iz časa Finžgarjevega zapora v Starem piskru sta ohranjeni tudi dve dopisnici, ki sta bili zaplenjeni. Iz obeh dopisnic se razbere njegova močna volja, zdrav humor in pikrost, s katero si privošči ves kaznilniški upravni aparat.

V prvi dopisnici piše tov. Milanu Apihu, ki je bil takrat interniran v Bileči, sledeče:

»Dragi Apih! Mogoče se bodeš začudil, da me je doletela Tebi slična usoda

in da Ti pišem iz celjskega Starega piskra. »Pims« otepam že več kakor mesec dni. Sigurno Te bo zanimalo, da je dramatiko prevzel Jeram... Jaz pa se dolgočasim med štirimi stenami in gledam skozi rešetko in kolnem ves svet. Komaj čakam petka, ko imam obiske ter si v mislih pripravljam pogovor, da bi čim več izvedel. Ves teden čakam na to, a ves dan na časopise. Najzanimivejši pa so izpadi gospodov paznikov, ne vem, če sem jih prav imenoval. Ti mi povedo, kaj smem, ali še večkrat kaj ne smem s pazniško govorico. O kakšnem hišnem redu, ki trese v drugih jetnišnicah zidove, v Celju pač ni govora. Tako, da se hišni red spreminja z vremenom in zaposlenostjo. Pa to bi še vse bilo, da ni nekaj zelo pametnih domislic kot, da je mladoletnikom prepovedano kaditi. Pametno, če že ne kaj drugega. Piši mi kaj, ker mi je dolg čas.

Dušan.«

Drugo dopisnico pa je pisal tov. Ivanki Hribarjevi, znani borki za delavske pravice. V tem času je bila tkalka v »Rdeči tovarni« v Joštovem mlinu.

Na dopisnici ji piše:

»Draga Ivanka! *C., 6. IV. 1940*

Iz slavnega »Starega piskra« se Te spominjam in še to, ker sem v zadregi. Veš, na policiji se zelo zanimajo za učenost gospoda Dühringa, jaz pa moram na ta račun dolg čas prodajati. In ko sem tako premišljeval o znancih in knjigah, sem si v Tebi izbral žrtev, ki naj mi preskrbi čim več čtiva. Mislim, da bi mi ga lahko Ti prinesla in me obenem obiskala, če bo gospodom prav. Sedaj živim pravo parazitsko življenje — živim na tuj račun. Na tako zvani svobodi sem navadno igral Benjamina, sedaj pa mojo mladost občutim v obliki prepovedi kajenja. Torej knjige po možnosti čimprej, ker dan tukaj, je teden dni zunaj. Če pa nič drugega, vsaj malo piši. Pozdravlja vse Dušan.«

I. Štajerski bataljon, ki je bil sestavljen iz Savinjske, Revirske in Pohorske čete, se je zbral prve dni oktobra na Grmadi nad hribovito vasico Plešivec. V noči od 7. na 8. oktober je napadel Šoštanj in ga zasedel. To je bilo prvo mesto na Štajerskem, ki je občutilo partizansko pest. Šoštanj je bil zaseden do zgodnjih jutranjih ur. Nato se je bataljon umaknil proti Lepi njivi in nazaj na Dobrovlje. Da bi prebivalstvo Šaleške doline prestrašili, so Nemci dva dni kasneje (10. oktobra) ustrelili v Lihteneggerjevem sadovnjaku za bivšimi Woschnakovimi hlevi 10 talcev.

O streljanju prvih talcev v Šoštanju pripoveduje Marija Šip, ki je streljanje opazovala skozi okno svojega stanovanja, sledeče:

Dne 10. oktobra 1941 okoli 9 ure dopoldne sta pripeljala v Lihteneggerjev sadovnjak dva velika tovorna avtomobila. V enem so bili talci s stražo, v drugem pa krste in ostalo spremstvo. Vse dohode do sadovnjaka, kjer so streljali talce, so močno zastražili. Samo streljanje se je vršilo med 9. in 10. uro dopoldne. Ko so poskakali talci s kamiona, so jih postavili v vrsto pred živo mejo. Vsem so zavezali oči. Ne morem trditi, da bi jim pred streljanjem prebrali smrtno obsodbo. Eden med talci je tik pred streljanjem zaklical: »Mama, moja mama!« Po izvršeni salvi je bil eden talcev še živ. Oficir, ki je streljanje vodil, ga je z revolverjem ustrelil.

Takoj po izvršenem streljanju so naložili mrtve talce v krste, jih naložili na kamion in odpeljali.«

Med temi desetimi talci, ki so padli v Šoštanju, je bil tudi sekretar Skoja za celjsko območje Dušan Finžgar. Pred svojo smrtjo, preden so ga odpeljali na streljanje v Šoštanj je v zaporu napisal svoji mami poslovilno pismo. To njegovo pismo je morda najznačilnejše izmed pisem talcev. Iz njegovih zadnjih pisanih besedi blešči lik pravega komunista, ko možato pove, da je zaradi komunizma obsojen na smrt.

Pismo se glasi:

Draga mama!

Danes sem obsojen na smrt zaradi komunizma. Vem, da sem Ti s tem naredil veliko gorja. Oprosti mi! Prosim, mama, da mi pozdraviš vse znance in posebno še brata Milana. Prilagam Ti uro, ki naj Ti bo v spomin. Kratko je bilo moje življenje. Mislim, da me boste imeli v prijetnem spominu. Pisal bi več, pa nimam preveč časa. Torej danes popoldne bom mrtev. Pozdravljam vse

Tvoj Dušan.

IGNAC ŠIMENC
izdelovanje ščetk in čopičev
Celje, Levstikova 2

želi svojim cenjenim strankam uspehov polno Novo leto

Spominu narodnega heroja Franja Vrunča-Buzde

V zgodovinskem Joštovem mlinu v Medlogu, kjer so se že pred vojno zbirali razni ilegalci in kjer je bila v Silvestrovi noči 1939 zgodovinska partijska konferenca, danes pravzaprav ni opaziti večje spremembe. Mlinski stroji še ropočejo, kot nekoč, prijazna kmečka soba, ki je nudila zavetje našim prvoborcem, ima še isto opremo, v gornji, »uradni sobi« v II. nadstropju, kjer so naši vzorniki Franc Leskošek-Luka, Peter Štante, Franjo Vrunč, Milan Apih, Slandrovi, Kraigherji in mnogi drugi kovali in izvrševali velike naloge, pa je nekdanjo staro opremo zamenjala bela dekliška spalnica. In tu sta še prijazna gospodarja: Darinka in Melhijor Jošt. In tu je ostal duh velike borbe in zmage. Zdi se, kot da se je zajedel v vse stene, v vse mogočne zidove tako, da stopajo ob obujanju spominov živi obrazi raz sten.

Tako je stopil pred nas narodni heroj Franjo Vrunč-Buzda, ki je živel v Joštovem mlinu kot okrožni sekretar KP do nemške okupacije. Padel je že kar v prvem letu okupacije fašistom v roke in bil 24. avgusta leta 1941 ustreljen v Mariboru. Darinka Joštova mu je ta »SPOMIN« napisala v najtežjem letu (1943), ko je kot izgnanka s svojo družino živela in delala na Kočevskem, ko so po veliki nemški ofenzivi bile naše skupine in skupinice razbite, ko je strašila »Črna roka« in so le redki kmečki domovi po vaseh iskreno odpirali dveri našim aktivistom in borcem. Spomin na velikega junaka in plemenitega tovariša ji je vlil vere, zaupanja in moči.

Veter je divje zavijal okrog samotne hiše, ki nam je, beguncem s Štajerskega, dajala zavetje v zapuščeni kočevski vasi. Veter je kriv, da ne morem zaspati; brez prenehanja vzdihuje, toži, zdaj joka v njem smrt zateglo in brezupno, zdaj se hohoče porogljivo in zlovešče. Pod streho škriplje trhlo tramovje — ne, to so koraki, negdo je gori. V oknu so zažvenketale šipe — mar ni potrkalo? Ne, veter je, to dobro vem, vendar bom zdaj zdaj zakričala — nekoga moram zbuditi? Toda koga? S postelje ob oknu se v poltemi nejasno riše mamino trudno obličje. Komaj pred dobro uro se je spanec usmilil bolečine v njenih odprtih nogah. Naj pokličem Bredo in Lenčico, ki sta zaspali lačni po posnetem mleku in se mi zdaj stiskata k nogam pod pretanko odejo? Kadar se Breda splaši v spanju, ne vpraša nič, samo gleda, gleda s široko odprtimi očmi, ki so videle že preveč strahov za njenih šest let. Lenčica pa je še majhna in bi jokala. Nič, ruto potegnem čez glavo, mislila bom na kaj lepega in bom zaspala! Še slišim, kako tuli veter, a vedno tiše, bolj daleč.

Tako je tulil v predzimskih nočeh okoli našega mlina, ki stoji na samem sredi ravnine. Trudna sem in brez moči, ležim, ali zopet vstaja duša, da bi šla kot vsak večer na svojo dolgo pot, k samotnemu belemu mlinu na polju ob Savinji, domov, domov. Tiho je tam jesenski čas, le veter se lovi po praznih njivah in nosi redke snežinke; mi pa sedimo v sobici ob široki peči. Lenčica je zaspala očku na rokah, Buzdo razpleta dremavi Bredi kratke kitke, Milan Apih prebira strune na kitari: »Oj polje, poljuško, poljuško široko polje«.

Tresk, bum! Planem pokoncu: kje sem? Ah da, v tej hiši — toda ali ni zares nekdo ropotal po vežnih vratih? Previdno se splazim do okna. V prosojni temi razločim na dvorišču vsak predmet! Ne, nikogar ni, le v redu loputajo skedenjska vrata. Morala bi jih iti zapirat, toda ne za nič na svetu ne stopim iz hiše! Morda — morda prežijo name prav tam za skednjem. — Tiho se iztegnejo po meni črne roke, zavlečejo me v grmovje in me pokončajo, kar tam na Brezju! Tisti Grčarjev z Mlake se je predal, okoli hodi in kaže hiše, kjer so odpirali partizanom! Včeraj je šel z vojaki mimo nas, s pogledom me je ujel na oknu, pa se je obrnil proč. Tisti hip sta se mu morda zasmilili plavolasi punčki, ki ju je včasih pestoval, toda pozneje.

Ah ne, nikamor več ne pojdem in nikomur več ne odprem! Mir bi rada, rada bi zaspala in prespala vse to! Pa se bojim zapreti oči, ker potem jih zopet **vidim!** Ko bi le veter potihnil, oh zakaj tako ječi in prosi! Vem, sama smrt joče tako, prav zdaj se me bo dotaknil njen mrzli dih, saj je šel pred minuto prav ta veter preko oskrunjenih teles. Tam ležijo na jasi za Ugarjem, vseh devet in malo vstran Tanja. Tanja s svojimi sedemnajstimi leti; še veter se ni do te noči dotaknil nje dekliškega telesa in zdaj leži tam gola in tako bela, bela! In gori pri Sv. Ani tudi še niso pokopali včerajšnjih sedem in pri pokopališču ležita dva in —

Ne, jutri ne pojdem na sestanek v Sajovec! Le čemu bi se klatila po vaseh smešno našemljena v dolga krila kakor kaka ciganka! Ljudje so splašeni, najboljše hiše ti ne odprejo. Kako bi odpirali: ženska je prinesla »Poročevalca« samo da bi te ujela; a fant, ki stoji na pragu z zvezdo na kapi, je zunaj pritisnil črno roko na zid. Čemu bi hodila, mrzlo je zdaj tam zunaj, nihče me vesel ne pričakuje, eni me sovražijo in drugi se me bojijo. Kaj so meni ti ljudje? Samo svoji dve plavolasi punčki še imam in mamo. In ona je prestala na tem svetu vsega hudega že dosti in preveč! Nikamor ne pojdem več od njih, tu bomo skupaj preždele zimo in spomladi bo morda vojne konec.

Tok tok, tok... Tokrat je razločno potrkalo na vežna vrata. Ne, ne odprem ne ganem se! Potrkalo je znova: dvakrat, presledek, spet dvakrat. Tako trkajo samo naši. Pa vendar ne odprem, potajila se bom, kot da me ni! Toda ali ni škrtnil zapah? Da, vežne duri so zaškripale, nato pet opreznih korakov po veži, odprla so se kuhinjska vrata in spoznala sem človeka, ki je stal na pragu: srednje rasti, z nekoliko veliko, lepo oblikovano glavo. Zaradi te glave so mu v Mitrovici vzdeli ime Buzdovan. In on, Buzdo, je stal tam in se v zadregi smehljal.

»Buzdo«- sem zašepetala, »ali si res ti?«

»Da, jaz«, je odvrnil tiho in preprosto, »ali lahko malo posedim pri tebi?«

Sedel je k okrogli mizi, glavo je naslonil na levo roko, z desnico je na prsih stiskal skupaj okrajke grobe civilne zimske suknje.

»Si lačen, naj ti segrejem malo mleka?«

»Ne, res ni treba, samo truden sem in pogrel bi se rad, noči so mrzle.«

»Pa odkod prihajaš?«

»S Štajerskega.«

»S Štajerskega, v kateri brigadi pa si?

»V nobeni — da — pravzaprav. — Kar tako hodim okoli.«

»Pojdi no: kar tako! Ne moreš kar tako hoditi!«

»Moram«.

Govoril je mirno, a vedno tiše in zdaj je sklonil glavo še niže, desno roko pa je krčeviteje stiskal na prsi. In tedaj sem videla, da je skozi prste te roke počasi polzela kri.

»Franjo«, sem kriknila, »saj si ranjen!«

»Nič hudega,« se je trudno nasmehnil, »to je stara rana.« Kakor odsev daljne, zabrisane zaznave mi je prešinilo spomin: »Buzdo, kaj je res, da so te ustrelili?«

»Da ustrelili,« je dejal. »Kaj nisi vedela? Zdaj ne boli več. Samo včasih. — Saj ne boš huda, da sem kar sam odprl. Pred vrati sem stal pa je začelo krvaveti. Veš, malokje odprejo. Hotel sem te prositi zaradi rane — vedel sem, da ste tu. Nu, pa bom šel kar naprej, saj vem — pa ne zameri —«

Smehljal se je nekoliko v zadregi, ko je previdno stopil čez speča otroka proti vratom. Bolj skljucen je bil kot prej in bolj bolan. Roko je še vedno tiščal na prsi, za njim je vstala na podu krvava sled in kri je oškropila Bredin obraz.

»Buzdo«, sem zaječala, »počakaj«! Toda slišala sem samo, kako so se zaprla vežna vrata. Hotela sem vstati, teči za njim, pa so bile noge kot ohromele, a nekdo me je trdo držal za roke. Bila je mama, ki me je budila.

»O mama,« sem zajokala, »Kako strašno sem sanjala!«

»Nisi sanjala, otrok,« je rekla, **»spomin«** je bil. Tudi jaz sem slišala. Nekdo te je poklical.«

Do jutra sem ležala z odprtimi očmi. Ko se je zdanilo, sem vstala in oblekla mamino dolgo krilo. Mama je vzela izpod svojega vzglavja šop papirjev in mi jih dala.

»Mama«, sem rekla, »kako boste, če me nekaj časa ne bo?«

»Bomo že,« je odgovorila, »Saj smo med živimi ljudmi.«

Ogrnila sem veliko ruto in ne da bi si upala ozreti na speči hčerki, sem stopila v deževno jutro.

Politična šola v Celju je pričela z delom

SLUŠATELJI SO VEČJI DEL MLADI LJUDJE IZ DELAVSKIH VRST

Pred kratkim so tudi v Celju odprli prepotrebno večerno politično šolo, za katero se je priglasilo 35 slušateljev. Predpogoj za uspeh te šole pa si lahko predstavljamo samo v dejstvu, da bo vsak posamezni slušatelj moral vsaj minimalno tudi sam študirati. Enkrat tedensko bodo predavanja (v petkih), ob torkih bodo slušatelji obravnavali gradivo v krožkih, ob sredah pa bodo konference, kjer bodo snov še ponovno predelali in izvlekli zaključke. Krožki bodo zajemali manjše skupine (največ 7 do 12 ljudi), vodil pa jih bo najsposobnejši slušatelj pod vodstvom upravnika.

Celjska večerna politična šola je zamišljena kot stalna oblika idejnega dviganja kadrov in lahko pričakujemo, da bo usposobila vrsto mladih ljudi za uspešno udejstvovanje v delavskem in družbenem upravljanju. Slušatelji so predvsem mlajši ljudje iz delavskih vrst iz vseh občin celjskega okraja. Da bodo lahko šolo kar najbolj uspešno zaključili, jih bodo kolektivi in organizacije za ta čas šolanja razbremenile vseh ostalih funkcij.

Šola, ki je našla svoje prostore v Ekonomski srednji šoli v Celju, bo predvidoma trajala do konca julija prihodnjega leta. Upravnik šole je tov. Marjan Ravnikar iz Celja.

VSEM NAŠIM NAROČNIKOM IN BRALCEM, DOPISNIKOM IN SODELAVCEM ŽELI SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO

UREDNIŠTVO IN UPRAVA CELJSKEGA TEDNIKA

Dvignimo kozarce proti luči

Ste že kdaj pomislili kako bi bilo, če bi ne bilo stekla? Čudno vpraševanje; kakor da bi vpraševali kako bi dihali brez zraka. Čemu bi torej trapili možgane z vprašanjem, če pa je stekla povsod dovolj, celo tam, kjer ga je najmanj treba; recimo na dnu reke, v kateri se kopamo. Toda kot bi na mah močno občutili hude težave, če bi naenkrat zmanjkalo n. pr. lesa, tako bi skoraj težko opisali posledice, če bi ne bilo naenkrat nobenega stekla. Ker pa je steklo še bolj kot les, delo človeških rok in možgan, premalo vemo o njem, njegovem nastanku, razvoju in načinu izdelave, kot o prenekaterem predmetu, ki jih ljudje izdelujejo in vsakodnevno rabijo.

Napolnimo čaše ... Na zdravje! Spijmo ga do dna ...

VČASIH DRAGOCENOST, DANES VSAKDANJOST ...

Ste bili kdaj v muzeju? Vsak muzej premore vsaj skromno zbirko starega stekla. V zbirkah rimskih izkopanin najdete nekoliko motne steklene posode, medtem ko se rokokojskemu pohištvu čudovito prilegajo kupice, obogatene s prelestnimi barvami, da nekatere žarijo kot bi bile obložene z rubini.

Take čaše so bile nekdaj morda skoraj ravno tako redkost kot so danes. Le premožni ljudje so premogli tak okras. V drugi polovici osemnajstega stoletja so spadale take steklene čaše med najdragocenejša darila ob spominskih dogodkih; porokah, osebnih in družinskih praznikih.

In danes:

Praznujemo ... Recimo prihod novega leta. Čaše se praznijo. Dvigamo jih, trkamo in nazdravljamo, da nad omizjem zveni kot bi cingljali kristalni zvončki. Nekomu razpoloženje prekipi čez rob. Oči se mu zaiskrijo in čaša se z žvenketom razleti po tleh. Trenutek za tem zažvenkečejo tudi ostale.

— Natakar, prinesite nove čaše. Črepinje prinesejo srečo! —

Dandanes steklo ni več dragocenost in redkost. V nekaterih državah ga v enem letu na enega prebivalca izdelajo tudi po trideset kilogramov. Pri nas sicer še ne toliko, pa vendar nihče preveč ne ceni te prozorne stvarce ...

PRAVIJO PETTISOČ LET IN ŠE VEČ ...

Kdaj so začeli izdelovati steklo nihče natanko ne ve. Da so Egipčani pred pet tisoč leti pili iz steklenih čas je dokazano, so pa zgodovinarji, ki trdijo, da so na Kitajskem nerode razbijali steklo že poprej. Feničani so steklo spretno izdelovali in še bolj spretno trgovali z njim. Bizant in stari Rim sta nadaljevala steklarsko umetnost, od tam pa se je ta obrt preselila v Benetke, ki še danes slovijo po njej. V tistih časih je tajnost zmesi in izdelovanja bila močno zaščitena. Kdor bi jo izdal ga je doletela ena izmed kazni, med katerimi pa ni

Fantje pri peči »napihujejo« steklenice, kupice, vaze in podobno votlo steklo. Začetnikom se »posrečujejo« kaj čudne oblike, toda v treh letih bo vsak med njimi mojster svojega poklica ...

nobena pustila grešnika pri življenju. V drugi polovici petnajstega stoletja se steklarji »razlezejo« po Evropi, najprej v Anglijo, potem na Češko, ki počasi postane vodilna sila v trgovini in proizvodnji stekla. Seveda je v srednjem veku, kot tudi poprej, še vedno velika redkost. Beneški in bizantinski stekleni mozaiki so bili redkost in celo vsi plemiški gradovi niso premogli zastekljenih oken in steklene posode na mizah.

STARE GLAŽUTE V OKOLICI CELJA

Poleg slovitih pohorskih glažut so v osemnajstem stoletju nastajale steklarske delavnice tudi na našem področju. Tako so v tem stoletju nastale glažute v Rakovcu nad Vitanjem, v Rogatcu, pri Svetini nad Celjem, v Loki pri Žusmu, v Logu ob Sotli, pri Šentjurju ob Taboru, v Libojah, v Špitaliču pri Žičkem samostanu, Jurkloštru pri Planini itd. Njihov vek pa je bil kratek. Najprej jih je dala prepoved uporabe lesa za kurjenje topilnih peči, zatem močna konkurenca nastajajoče steklarske veleindustrije v bližini prometnih zvez in premogovnikov. Tako sta se obdržali le dve in še ti nista ostali na istem mestu. Jurkloštrska glažuta se je 1868. leta preselila v Hrastnik, medtem ko je vedno večje trgovanje z zdravilno vodo postavilo temelje največji sedanji steklarni v Sloveniji — Rogaški Slatini.

Končno smo le na cilju ...

STEKLARNA »BORIS KIDRIČ« VČERAJ, DANES, JUTRI ...

Leta 1927 je bila steklarska proizvodnja docela industrializirana. Takrat je v novi tovarni delalo okoli 225 ljudi. Izdelki so zavzemali domače in tuje tržišče, med slednjim Italijo, Švico, Francijo, Ameriko, Anglijo, Turčijo, Sirijo in Maroko.

Steklobrusilci so tisti, zaradi katerih so kristalni izdelki tako dragi. Toda oni niso krivi, če na primer ena mala čaša z najbolj enostavnim vzorcem terja vsaj eno uro dela.

Po vojni se je proizvodnja podvojila. Zdaj je bilo zaposlenih že 650 ljudi. Ob tovarni je zrasla steklarska šola, ki je hkrati tudi tovarna zase. Steklarna »Boris Kidrič« pa bo še razširjena in v kratkem predvidevajo vsaj 850 delavcev in potrojeno predvojno zmogljivost proizvodnje.

»PROIZVODNJA STEKLA IN KVALIFICIRANIH KADROV ...

Nova steklarska industrijska šola v Rogaški Slatini je tovarna steklenih izdelkov in kvalificiranih kadrov hkrati. Malo je industrijskih šol, ki bi se domala same vzdrževale. Okoli 120 učencev iz vse Jugoslavije se tu priučuje steklarskih spretnosti in hkrati proizvaja. Direktor šole ing. Vlado Tkavc je izrekel stavek, ki bi se prej prilegal direktorju proizvodnega podjetja, ko je dejal:

— Za leto 1959 znaša plan proizvodnje naše šole okoli 48 milijonov vrednosti.

K tem milijonom moramo prišteti čedno vrsto steklopihalcev, stekloslikarjev, steklobrusilcev in steklotopilničarjev. Dosedaj so izdelovali predvsem gostinsko steklo, v tem času pa osvajajo že proizvodnjo kristalnega stekla in šola bo sosednji steklarni delala sporazumno konkurenco v izvozu izdelkov.

O tej šoli, ki tokrat ni našla prvikrat prostor v našem listu, ne bomo ponavljali že znanih dejstev, da so tu dekleta in fantje iz Skoplja, Pule, Hrastnika, Slovenske Bistrice in drugod. O načrtih v prihodnje pa je morda še prezgodaj govoriti, čeprav morda ni daleč čas, ko bo šola prerasla sedanji okvir v poslodsko steklarsko šolo, pozneje pa morda celo v srednjetehnično šolo.

ČUDEŽ SPREMINJANJA PRAHU V PROZORNO MASO ...

Poznam junaka, ki v sentimentalnih trenutkih, po prevelikem številu izpraznjenih čaš začne jesti steklo. Čisto zares. Previdno, kolikor se da, drobi tanko steklo in ga melje z zobmi do drobne kaše, ki jo brez nevarnosti pogoltne. Svojevrsten okus in ne posnemajte ga, ker si utegnete razrezati usta in jezik.

Toda bela zmes, ki je ostala pod njegovimi zobmi je podobna mešanici raznih mokastih zmesi, ki sem jih videl pripravljene za topljenje.

Kakšne so glavne sestavine za izdelovanje stekla? Samo kamenje: kamenčev pesek, soda, Glauberjeva sol, apnik, minij in rumena svinčeva glajenka. Da je steklo bistrejše, čisto in brezbarvno, uporabljajo še rjavi manganovec, soliter, fluorit in arzenik. Arzenik po topljenju bržčas ni več nevaren, kajti znanec, ki ima steklo za specialiteto na jedilnem listu še vedno živi.

Steklopihalci so dali bodoči posodi obliko. Zdaj so prišli na vrsto stekloslikarji, ki jo obogatijo z raznimi ornamenti, modernimi motivi ...

Seveda je veliko fines, ki določajo kvaliteto in namembnost stekla. Vsaka vrsta stekla se drugače sestavlja, toda način izdelave je ostal v principih isti kot tajnost »steklarskih čarodejev« v preteklosti. Če odštejemo plinske peči, motorje za pogon brusnih kamnov in še nekatere novosti, je egipčanski steklar prav tako napihoval steklenico kot današnji steklopihalec v sodobni steklarski šoli.

Nimam namena razkrivati podrobnosti proizvodnje stekla. Toda ne zato, da bi čuval tajnosti, marveč spričo tega, ker je težko razumeti in je zame še vedno španska vas. Drži pa eno, da je potek proizvodnje stekla veliko bolj zapleten in dolgotrajen kot si predstavlja tisti, ki ga v navalu navdušenja (v izjemnih primerih tudi v izraz hude jeze) trešči ob tla. Najprej je treba sestaviti po receptu vse zmesi, ki pa so gotovo bolj komplicirane od onih za sestavo sladoleda. Potem je treba to mešanico prahu spremeniti v tekočo maso. Žareče in tekoče steklo steklopihači napihujejo, vlečejo ali pa valjajo v zahtevane oblike. Tu ni stiskalnice kot pri pločevinastih posodah. Kot je trobentaču količina sape osnova za zaželen ton trobente, je pihalcu prsni koš edini kalup za velikost izdelka, njegovo debelino in obliko. Pihalčev izdelek, ki še ni skoraj nič podoben čaši ali steklenici, pride v roke brusilcu, ki mora poskrbeti, da si slavljenka ob zdravici ne rani rožnatih ustnic. Da lahko gospodinja s ponosom pokaže gostom svoj servis v kredenci poskrbi steklobrusač ali pa stekloslikar. Gotovo sem vmes izpustil še vrsto delovnih »operacij«, ki so potrebne, da kupica končno pride v roko kupca, ki jo, če nanese primer, zaluča v zid.

NI VSE LEPO KAR SE SVETI ...

V steklarski šoli imajo majhen muzej, ali bolje povedano — vzorčno skladišče. Videl sem tam izdelke, ki jih na trgu ni, pa mi je dih zastajal. Zakaj tako? Zato, ker okus naših ljudi še ni izoblikovan. Inženirja Tkavc in Uršič, oba si prizadevata z ostalimi strokovnjaki na šoli, da bi naše steklarstvo dobilo svojstven pečat. Okus ljudi je važna stvar, vsekakor pa je sposobnost kadrov še važnejša. Zato si prizadevajo, da bi steklo tudi oblikovno oplemenitili. Stekleni izdelki so lahko umetnina, so pa lahko, pogosto tudi so, tudi kič.

Vendar ta težnja ni ostvarljiva čez noč. Eden najsposobnejših oblikovalcev stekla v današnji dobi, prof. Goldoni iz Zagreba, ki že leta sodeluje s steklarno in šolo v Rogaški Slatini in si je izdelal vrsto pravih umetnin, pravi o tem takole:

— »Leta se že ukvarjam s steklom, toda šele zdaj začenjam spoznavati steklo kot material in možnosti, ki jih umetniku ter oblikovalcu ponuja.« —

ZA SKLEP KRAMLJANJA O STEKLU ...

Steklo je krhka stvar — torej tudi besede o njem. Toda eno drži. Steklo je med številnimi merili kulture kakega naroda na enem izmed prvih mest. Steklo je eden izmed osnovnih materialov sodobne arhitekture, estetike, gradbeništva. Steklo je nepogrešljivo v gostinstvu, domačinstvu, medicini, znanosti, kemiji. Koliko vrst ga je že? Ploskovno, votlo, kristalno, svinčeno, optično, jensko, sekuritno, opalno, barvano, debelo kot deske, tanko kot list, krhko, nezlomljivo ... Bolje če bi našteval tiste vrste, ki jih ni, ker bi prej končal. Steklo ni več redkost. Postalo je uporabni material za najširše namene. Stekleni avtomobili, steklene palače so že stvarnost in resnični privid bodočnosti. **Kr.**

Umetnik Pavel Goldoni je doslej najboljši oblikovalec stekla. Med vazami, pokali in podobnimi izdelki, katerih vrednost je domala nedosegljiva, je tudi pokal, na katerem je vgraviran vrag, ki piska na svirel ...

Vesela kronika

Že je tukaj novo leto!
Kaj nam le prineslo bo?
Radovedni smo presneto!
Mir naj naše geslo bo!
Bombe vstran in vse poskuse,
dosti je biló gorja!
Naj brez groženj, brez strahu se
ljudstvo z ljudstvom poravna!
Spet Bulganin note piše
mnogim, ki so trdih glav.
Iz Sahare nafte ni še
in Gaillardu to ni prav.
Brod »Slovenijo« s tovorom
nam gusár je drzno vzel.
Kdo v vesolju nad prostorom
svojo bo oblast razpel?
S to in drugo še uganko
trapi se ubogi svet,
ki v slabosti lastnih zanko
— le doklej še? — je ujet.
Pozno smučarjem poslala
zima letos je snega,
vendar se nam naplesala
je mladina, kar se da.
Tam v Alžiru pa Francozi
plešejo krvavi ples,

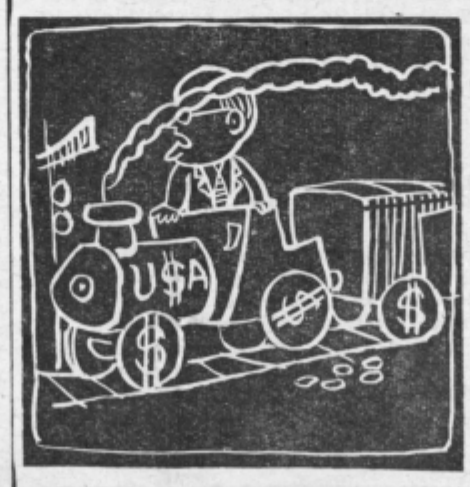

ko se Dulles v Ankaro vozi
ne brez dólarjev ekspres.
ZAR proglaša se v Kairu
za arabski brambni zid.
Glej, ameriški v vsemiru
se pojavi satelit!
Plan Rapacki je v debati,
kontra je z zahoda glas.
Galski rušijo pirati
z bombami tuniško vas.
Kaj dovolj sramote ni še
s to manifestacijo?
Irak z Jordanom podpiše
ekstrafederacijo.
Cenam smo na rep stopili
in jim dali še ukor,

uhlje bomo jim navili,
če bi silile navzgor.
Demonstrirajo pariški
policaji — čudno, kaj?
In tako v francoski hiški
ne preneha direndaj.
Nova Bundeswehr z atomi
torej se oboroži!
Sklep ta dobre nade lomi
in protestov malo ni.
Zvesto v marcu smo volili
v novo skupščino pri nas,
smo za mir se odločili,
socializmu dali glas.
Moskva vest je razposlala,
da z atomi vsak poskus
z dnevnega je reda dala.
To za mir lahkó bo plus!
Ali še ne bo sestanka
na najvišji ravni, kaj?
Ni še vseh strani pristanka,
ki bi svet pomiril naj.
Tam v Ljubljani sklepe kuje
VII. partijski kongres,
daleč se beseda čuje
naše volje, naših tez.
V Bruselj nas razstava zove.
Čuj v Alžiru nov kraval!
Z oblastjó tam vlade nove
meč si brusi general.
V tej pomladi zdaj atomski
je že maj hudó prevroč,
ko v pariški zmedi gromski
dviga se de Gaullea moč.
Libanon je poln nemira.
A SZ nam v znanje dá,
da pogodb ne rešpektira.
Ni nam nova pesem ta!
Že de Gaulle je ustoličen
in takoj v Alžir zleti.
Kdor je moder in pravičen,
ob novici se zgrozi,
da biló po sodbi ubitih
je nekje Madžarov pet.
Po potéh, v temó zavitih,
straši stalinizem spet!
London s ciprskim načrtom
doživi le slab aplavz.
Marsikje še skrit pod prtom
kuha nov se ravs in kavs.
Ob Sutjeski smo se zbrali
in slavili borcev vzgled.
Na Brionih se sestali
se možjé trijé v posvet.
Na Kitajskem vrabce, miši,
muhe iztrebljavajo

Velenje - mesto naprednih rudarjev

Moj vodič je z roko ponosno zakrilil proti Novemu Velenju in dejal: »To, kar danes vidimo tu, je pravzaprav šele prva faza izgradnje družbenega standarda v rudarskem mestecu. »600 dograjenih in že vseljenih stanovanj, 400 v gradnji — to bo komaj današnjim porebam zadoščeno. Toda jutri, pojutrišnjem, čez 5 let? Trimilijonska letna zmogljivost ni utvara, je dejstvo, katemu se velenjski rudnik približuje z urnimi koraki. Danes nakopljejo dnevno 6000 ton, leta 1963 bodo nakopali 10.000 ton. Za to kapaciteto pa bo treba odpreti novo rudniško polje pri Novem jašku — imenovali ga bodo Zapadno polje. Pripravljalna dela so že v polnem teku in je računati, da bodo Zapadno polje začeli odkopavati že v drugi polovici prihdonjega leta.

Za to kapaciteto (3 milijone ton) bo rudnik potreboval še najmanj 1000 novih rudarjev s potrebnimi pomožnimi službami, ki pa bodo prav tako zahtevale nekaj 100 ljudi. Glede na to perspektivo se bo prebivalstvo v rudarskem mestu povečalo za kakih 25 odstotkov in rašunajo, da bo Velenje v svoji končni fazi štelo okoli 15.000 prebivalcev. Nahajališča velenjskega rudnika pa so danes še tako bogata, da, upoštevajoč že trimilijonsko letno kapaciteto, ne bo zalog zmanjkalo še najmanj 200 let. Tako bo šlo skoz ta rudnik vsaj še 6 knapovskih rodov.

KAJ VSE SO ŽE — IN KAJ ŠE BODO ZGRADILI V VELENJU

Na sprehodu med novimi bloki sem ustavila prehitevajočega vodiča in vprašanju — kaj so že in kaj še bodo zgradili v Velenju — je sledilo pojasnilo: Mesto je grajeno po najmodernejših urbanističnih principih. In projektantska skupina »Slovenije-Projekta« gradi Velenje z geslom: čim več zraka, čim več sonca! Urbanistični načrt Velenja je dokončno rešen (majhne korekture še niso izključene), toda center bo na levem bregu Pake. Prvotno je bilo zamišljeno, da bi skozi center potekale krožne ceste, po zadnji korekturi, odnosno odločitvi pa bo center obdajala v pravokotni obliki samo ena krožna cesta, tako, da v notranjosti ne bo šlo nobeno vozilo.

Zaradi pomanjkanja prostora so v Velenju pristopili h gradnji stolpnic. Nekaj je že dograjenih, nekaj pa jih grade. Med njimi je v gradnji tudi 15 nadstropna stolpnica, ki bo zaenkrat verjetno najvišja stavba v Sloveniji. Tudi med stolpnicami bo dovolj razmaha, dovolj zraka, dovolj sonca.

V centru gradijo še Delavski klub (s sodobnimi lokali za družbene organizacije), nov kino, Kulturni dom s sodobno gledališko dvorano in z vsemi prostori za pestro kulturno dejavnost. Rudarska šola je že dograjena in že služi svojemu namenu, poleg nje pa zdaj gradijo še internat za rudarske učence.

V Velenju imajo 2 osemletni šoli, vendar so že zdaj potrebe vsaj še po enem takem zavodu. Osemletka I. se nahaja v bivši grajski konjušnici kjer je stiska tako velika, da resno razmišljajo o tretji izmeni. Pri osemletki II. pa je že pouk v dveh izmenah. Velenjčani so drugo osemletko sami postavili (rudarji in nameščenci so si od ust pritrgali zanjo), za tretjo pa so mnenja, da bi bilo prav, če bi še okraj priskočil na pomoč.

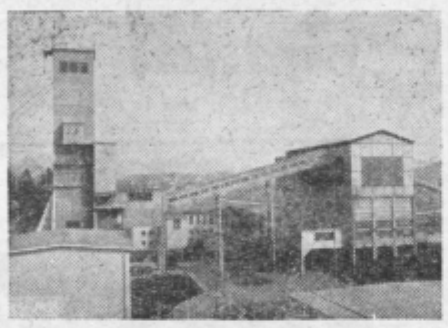

Izvozni stolp Novega jaška.

Velenjski Stadion je nesporno najlepši v Sloveniji, nima pa še do danes garderob. Tudi telovadnic v Velenju ni in pozimi dejansko ni nikjer primernega prostora za športno izživljanje, se pravi, za splošno vadbo telesne vzgoje. Mesto pa ima nad 2000 šolske mladine in preko 600 aktivnih članov Partizana-Rudarja. Za potrebe telesne vzgoje imajo le-ti na razpolago samo dvorano Zadružnega doma, ki je brez garderob in vse prej kot primerna. No, pa še to kani Kmetijska zadruga vzeti za potrebe hmeljske sušilnice. Tako bo v Velenju vsaj Partizan v bližnji prihodnosti moral dobiti sodobno telovadnico.

POL MILIJONA UDARNIŠKIH UR

Razen modernih zgradb v Velenju skoro ni česa opaziti, kar ne bi gradile požrtvovalne roke velenjskih prostovoljcev. Kar naštejmo pridobitve odlično organiziranega udarniškega dela: stadion, šola, regulacija Pake, vsi parki in nasadi, otroška igrišča, Dom Svobode, 3 smučarske skakalnice, ceste — in še in še. Tako lahko danes v Velenju z vsem ponosom napišejo rekordno številko: 500.000 prostovoljnih delovnih ur za naše cvetoče mestece! Velenjčani so se udarniškega dela tako privadili, da se jim zdijo kar zgubljeni in mrtvi dnevi brez delovnih akcij. Prav tako bodo s prostovoljnim delom uredili park in nasade v centru Velenja. Do prihodnjega 3. julija — Dneva rudarjev bo to urejeno, pravijo.

KMEČKE HIŠE »IZGINEVAJO«

V Velenju se od severa proti vzhodu zemlja pogreza pod odkopnimi polji in tako nastaja tu že novo Velenjsko jezero v smeri proti Družmirju. Kmet z žalostjo opazuje, kako se iz dneva v dan pogreza njegova domačija. Saj ve, da ga čaka že nov dom, ki je navadno lepši in udobnejši, vendar z vso udobnostjo ni moč zabrisati kmetove sentimentalnosti. Težka je borba s to tradicionalno ljubeznijo kmeta do zemlje, svoje hiše, svojega doma. Rudnik skuša z vsemi sredstvi kmeta odškodovati, (razliko dobi tudi v denarju doplačano), vendar mu ni lahko pri srcu, ko požre brezdno njegovo domačijo. Bogastvo podzemlja pa, kajpak, ne pozna sentimentalnosti.

DRUŽBENA PREHRANA IN PRESKRBA S KMEČKIMI PRIDELKI — KRITIČNA

Glede neurejene prehrane so v Velenju predvsem prizadeti samci, ki jih je po nepopolnih podatkih samo na rudniku zaposlenih približno 900. Ti se delno hranijo pri raznih rudarskih družinah, nekaj desetin se hrani v menzi, ki jo vzdržuje podjetje »Jezero« in kjer je prehrana slaba in nezadostna za tako težke fizične delavce. Največ teh fantov pa se hrani pri okoliških kmetih (2 tretjini), kjer razmeroma malo plačajo, morajo pa zato pomagati pri vseh kmečkih delih. Tako pridejo ti mladi ljudje že utrujeni na delo v rudnik, kar ima za posledico manjšo delovno storilnost in večjo možnost nesreč. Nikakor pa ne gre prezreti še tretjega, važnega momenta, namreč, da ti mladi fantje navadno ostanejo zaostali in ne najdejo stika s socialistično družbo in z vsemi prednostmi, ki mu jih ta daje. In temu problemu so spričo preobilice vseh ostalih problemov v Velenju posvetili premalo pozornosti.

Trgovska mreža v Velenju je sicer v redu, trpijo pa Velenjčani zaradi neurejene preskrbe s kmečkimi pridelki. Trgovsko podjetje »Rudar«, ki je bilo zadolženo, da organizira preskrbo s kmečkimi pridelki je popolnoma odpovedalo. Velenjčani trdijo, da so ta težak problem reševali povsem neresno in nezainteresirano, ker rešitev tega problema za podjetje ni predstavljala večjih komercialnih koristi.

Do nedavna je bila zelo kritična tudi preskrba z mlekom — ta problem pa so rešili na ta način, da bo trgovsko podjetje Bazen, ki bo z novim letom prevzelo tudi Rudarjevo poslovalnico oskrbovalo Velenje s pasteriziranim mlekom iz Celja.

»ČUDEŽ« VELENJA

Karakteristika predvojnega Velenja je bila prastara delavska kolonija na Lilijskem griču v Pesjem, kjer je bilo nekaj desetin nehigieničnih, temačnih delavskih stanovanj, v katerih so živeli rudarji — proletarci. Večji del rudarjev pa se je rekrutiral iz okoliških kmetov in bajtarjev, ki niso bili odvisni od zaslužka v rudniku. Ti so zelo slabšali položaj rudarja — proletarca, ki je moral delati za vsako mezdo. Rudarske naprave so bile zastarele, pogoji težki. Proletarec je bil odvisen od delodajalca, ker je lahko le-ta vsak izpad nadomestil s kmetom — rudarjem. Tako je bilo pred vojno.

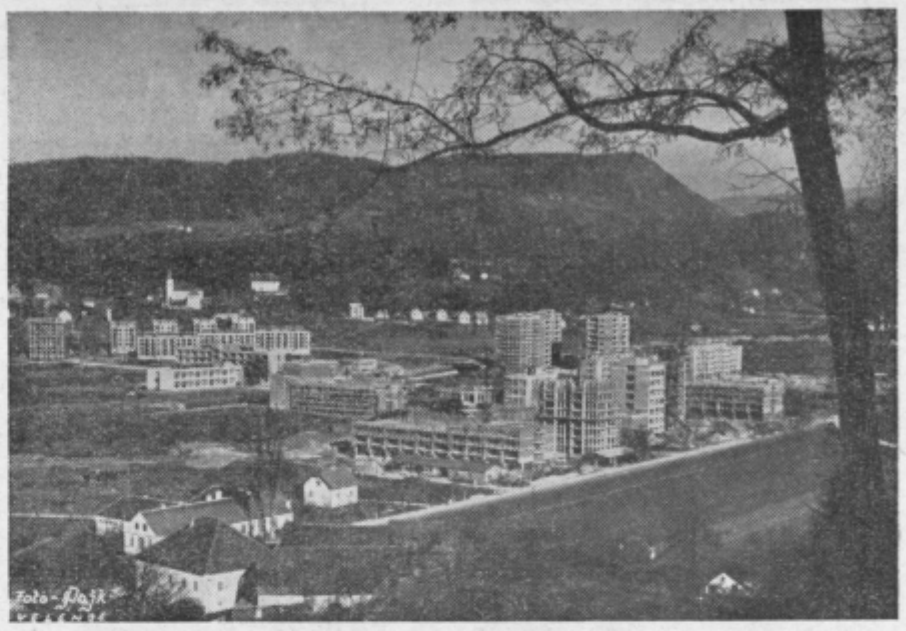

Center Velenja v izgradnji.

Izvozni stolp Starega jaška.

Po vojni pa se je velenjski rudar iz obupnih stanovanj preselili v zares udobna, moderna stanovanja. Ta stanovanja, ta standard — trdijo Velenjčani — pa je povsem preobrazil ljudi. Velenjski rudarji so bili nekoč znane »pijandure« in pretepači, ki so povsem zanemarjali dom in družino. Ko pa so dobili nova stanovanja in prišli v novo okolje, so postali tudi novi ljudje. Najeli so kredit in si uredili stanovanja, opustili so gostilne in s tem, ko so si kultivirali stanovanja, so kultivirali tudi sami sebe. Velenjčani pa tudi sami to zaostrujejo. V svoji sredini ne trpijo nemorale, ne pijancev — take ljudi konsekventno odstranjujejo iz Velenja. Urejene stanovanjske razmere, dober zaslužek in socialistična preobrazba na sploh so postavila velenjskega rudarja v povsem drug položaj, kot je bil pred vojno. In da je pijančevanje, ki je prav za prav tipično za rudarje, tako prenehalo, smatrajo Velenjčani naravnost za čudež. Če še v Velenju naletiš na pijanega človeka, je to, žal, mladina, ki je odmaknjena od socialistične skupnosti, ali pa sezonska delovna sila.

KONCERT FRANCU LESKOŠKU-LUKI ZA 61 ROJSTNI DAN

Velenje je poklicaalo »botra« Luko, da bi svoj 61 rojstni dan praznoval med velenjskimi rudarji. Seveda se je odzval in preteklo soboto mu je rudarska godba poklonila koncert. Nabito polna dvorana Doma Svobode ga je burno pozdravila, roj pionirjev ga je zasul s cvetjem, predsednik delavskega sveta je tovarišu Leskošku, častnemu članu kolektiva, izročil rudarsko uniformo, ki jo je moral slavljenec na splošno zahtevo navzočih pri priči obleči. Prireditev je bila tako iskrena, da je bil tov. Leskošek vidno ganjen. Ob spremljavi novoustanovljenega kvinteta »Veselih rudarjev« je slavljencu zapel tudi duet Ostir-Korenova, ki vsekakor mnogo obeta. Dobro pa se je odrezala tudi mladinska godba, ki jo je uspel kapelnik tovariš Marin v pičlih 8 mesecih pripeljati na tako kvalitetno višino, da se bo v nekaj letih nedvomno lahko uvrstila med vodilne godbe v Sloveniji.

Na tej proslavi so se velenjski rudarji z vso sproščeno iskrenostjo zahvalili tovarišu Leskošku za ves trud, ki ga je vložil v izgradnjo njihovega rudarskega mesta.

Priznanje visokemu gostu in priznanje rudarskemu kolektivu

V soboto, 20. decembra zvečer je obiskal Velenje podpredsednik Zvezne ljudske skupščine tovariš Leskošek Luka. Prisostvoval je koncertu godbe na pihala. Godba, ki jo vodi tov. Marin, je dosegla lep uspeh. Združuje tudi 43 mladincev, ki pridno vadijo. Pred pričetkom godbe in med koncertom so tovariša Leskoška pozdravili zastopniki rudarskega kolektiva in se mu zahvalili za vso pomoč pri izgradnji rudnika in Velenja. Predsednik delavskega sveta rudnika mu je izročil rudarsko uniformo in ga imenoval za častnega člana rudarskega kolektiva. Po pozdravih pionirjev, ki so tovariša Leskoška obsuli z rdečimi nageljni in mu čestitali ob 61. letnici, je tovariš Leskošek vidno ganjen vstal in spregovoril. Čestital je rudarjem ob uspehih, ki so jih dosegli in poudaril, da so rudarji in njihovo dobro vodstvo znali skrbno izrabiti sredstva, ki so jim bila dodeljena. S tem je tudi visoki gost pohvalil res zavidljive uspehe velenjskih rudarjev. Sami pa moramo priznati, da bi brez odlične organizacije dela in discipline rudarjev ne bilo mogoče že letos predvidevati 1,800.000 ton proizvodnje lignita.

O koncertu smemo zapisati le, da je bil na kvalitetni višini. Nabito polna dvorana je navdušeno ploskala predvsem mladinski godbi. Toplo pa je občinstvo pozdravljalo visokega gosta in ga prosilo, da še nadalje skrbi za rudarsko Velenje in njegov razvoj.

minulega leta

in reakcionarje v hiši
hkrati razkrinkavajo.
Strokovnjakov konferenca
o atomih govori.
V hipu, glej, nevarna senca
Bližnji vzhod nam zatemni!
Kralj iraški s stola zdrkne,
ker ga narod je že sit.
Marsikomu slava mrkne,
ki bi z glavo rad skoz zid.
Z bark stopila tuja sila
je na libanonska tla,
nad Jordanijo zakrila
so padala svit neba.
V pasjih dneh vročine hude
nam Savinja kri hladi,
ko ob njej iz plodne grude
hmelju v cvetje se mudi.
Lorger v Stockholmu edino
nam medaljo pribori.
Čez formoško se ožino
kanonada oglasi.
OZN prične z razpravo,
pomiri nam Bližnji vzhod,
a Ljubljana na razstavo
nam postavi vinski sod.
Še po Franciji odmeva
hud alžirski dinamit,
dobro pa de Gaulle uspeva
— narod mu odpre kredit.
S puško v roki in lopato
vsak Kitajec je soldat.
Kam bi z letino bogato?
Znižaj cene bratu brat!
Nova se alžirska vlada
s Ferhat Abasom rodi,
v daljni Burmi pa armada
moč U Nuju ogrozi.
Vroče mnogim je šahistom,
ki prišli so v Fortorož,
a v Ženevi atomistom,
pa čeprav so trdih kož.
V Zalcu jubilej slavijo
tabora iz davnih let.

Bombne vaje govorijo:
molk SZ je ukinjen spet!
Šovinizem onkraj Pece
krute zmage pir slavi,
ko stotinam ljube dece
v šoli jezik onemi.
Po odmoru na obroke
pada ogenj na Kvemoj.
Kisel rad je kruh iz moke,
ki jo kvasi Dullesov znoj.
Ko se luni približuje,
v žaru scvrkne »Pionir«.
Ona, ta nas vlada psuje,
mi ohranjamo svoj mir.
Kam z Nobélovo nagrado,
ki je »noče« Pasternak?
Staro, mlado pije rado
letos mošt, čeprav je drag.
Branil se Alžir vabila,
naj bi gost Parizu bil.
Ni za Pija več zdravila,
pa mu Janez bo sledil.
O napadih se nenadnih
na sestankih govori,
ko se velesil zapadnih
za Berlin strah polasti,
ki bi Hruščev ga izpraznil,
da bi Grotewohl šel vanj.
Ciper se ne bo sprijaznil
s tem, kar nudi Macmillan.
Dalje nas grdé premnogi
in po zemlji apetit
kažejo v nič lepi vlogi.
Kómu to naj služi v prid?
Spet slavi Koroška v tugi
Dan človekovih pravic,
kakor Raab so mnogi drugi
gluhi za Slovencev klic.
Bratstva in edinstva cesta
zveže skupnost nam usod.
Naj živi mladina zvesta,
zdravi, zmagoviti rod!

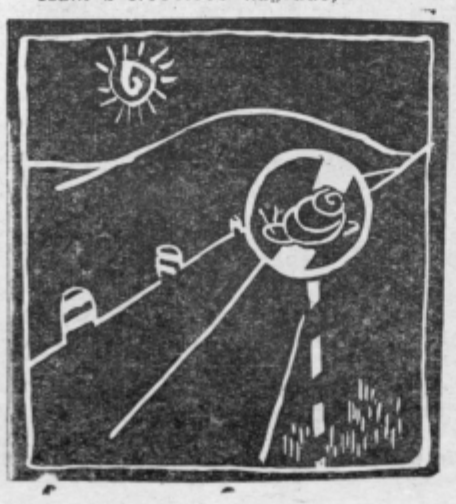

S Titom naš »Galeb« potuje
k ljudstvom vzhodnega sveta.
Vse za mir, ki potrebuje
ga človeška družba vsa!
Spet bo leto zatonilo,
leto upov, zmag in ran.
Mlado se nam bo rodilo
v svetli novoletni dan.
S smelimi močmi odpremo
še naprej si varno pot!
Že v jasnini cilje zremo
iz dejanj velikih plod!

F. R.

Sodavičarstvo
IVAN NARAKS
CELJE
želi svojim cenjenim odjemalcem
srečno Novo leto

Mestne pekarne
Celje
ŽELIJO VSEM SVOJIM ODJEMALCEM SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO
V naših prodajalnah lahko kupite v vsakem času svež kruh in pecivo.

Trgovsko podjetje „LESNINA“
CELJE, PREŠERNOVA ULICA
Vam nudi vse vrste sobnega, kuhinjskega in stavbnega pohištva, ladijski pod,
jedilne garniture in razne drobne galanterijske proizvode.
Kolektiv želi srečno in uspešno novo leto!

Janček

(Po češki narodni pravljici)

Bila je hiša. V njej so živeli dedek, babica in Janček. Nekoč sta dedek in babica rekla Jančku:
»Midva pojdeva daleč v gozd po drva. Ne odpiraj vrat, da ne pride lisica do tebe! Vzela bi te in odnesla. Lepo se igraj!«
Janček je ostal sam doma in se je lepo igral.
Tedaj je prišla lisica in potrkala na vrata:
»Teta lisica sem. Odpri mi!«
»Nočem,« je odgovoril Janček in lisica je odšla.
Dedek in babica sta se vrnila domov. Prinesla sta drv iz gozda. Bila sta vesela, da se Jančku ni nič hudega zgodilo.

Drugi dan sta dedek in babica spet rekla Jančku:
»Midva pojdeva daleč v gozd po drva. Ne odpiraj vrat, da ne pride lisica do tebe! Vzela bi te in odnesla. Lepo se igraj!«
Janček je ostal sam doma in se je lepo igral. Tedaj pa je spet prišla lisica in potrkala na vrata:
»Teta lisica sem. Odpri mi!«
»Nočem,« je odgovoril Janček. Lisica pa je prijazno rekla:
»Tu zunaj piha mrzel veter in me zebe. Rada bi se pogrela pri tebi v hiši. Prosim te, odpri mi!«
»Nočem, nočem,« se je branil Janček.
»Igrala se bom s teboj, pela ti bom pesmice, povedala ti bom povestico. Lepo te prosim, odpri mi!«
Janček je odprl vrata. Lisica je skočila v hišo. Sedla je na tla k Jančku in zapela pesmico:

»Sem dobra teta lisica,
prijazna so mi lica,
moj gobček je širok,
moj želodec je globok
in taka je moja navada,
da mlado meso jem rada.
Doma imam tri otročičke,
preljube lačne lisičke.
O Janček, naj te objamem,
potem pa s seboj te vzamem!«

Zgrabila je Jančka in z njim stekla v gozd. Janček je jokal in vpil:
»Lisica me je vzela, lisica me je vzela!«

Dedek in babica pa nista slišala Jančka. Lisica ga je odnesla daleč v gozd. Tam je v luknji imela svoje skrito stanovanje. V to luknjo je prinesla tudi Jančka.
Kmalu sta se dedek in babica vrnila domov. Klicala in iskala sta Jančka, a nikjer ga ni bilo. Dedek je zastokal:
»Hudobna lisica je bila tukaj. Janček ji je odprl in lisica ga je odnesla. Pojdiva ga iskat!«
Dedek je vzel s seboj vrečo in gosli. Babica je šla z njim. Dolgo sta hodila po gozdu. Nazadnje sta prišla do lisičje luknje. Dedek je vzel gosli in je zaigral in zapel:

»Igram, igram, igram,
štiri lisice so tam.
Kje pa je Janček moj,
da bi ga vzel s seboj?«

Lisica je to slišala. Tudi mlade lisičke so bile radovedne in so rekle:
»Kaj pa je to? Pojdimo gledat!«
Ena izmed lisičk je zlezla iz luknje. Dedek pa jo je prijel in vtaknil v vrečo. Potem je spet zaigral na gosli in zapel:

»Igram, igram, igram,
še tri lisice so tam.
Kje pa je Janček moj,
da bi ga vzel s seboj?«

Druga lisička je zlezla iz luknje. Dedek jo je zgrabil in vtaknil v vrečo. Potem je spet zaigral na gosli in zapel:

»Igram, igram, igram,
še dve lisici sta tam.
kje pa je Janček moj,
da bi ga vzel s seboj?«

Tretja lisička je zlezla iz luknje. Dedek pa jo je prijel in vtaknil v vrečo. Potem je spet zaigral na gosli in zapel:

»Igram, igram, igram,
še ena lisica je tam.
Kje pa je Janček moj,
da bi ga vzel s seboj?«

Še stara lisica je prilezla iz luknje. Dedek pa jo je trdo zgrabil in vtaknil v vrečo k trem lisičkam. Potem je zaklical v luknjo:
»Janček moj, zdaj pa le pridi iz luknje! Lisico in tri lisičke sem ujel in zaprl v vrečo. Ne boj se!«
Janček je vesel skočil iz lisičje luknje. Objel je dedka in babico. Dedek pa je odprl vrečo in izpustil lisice. Hitro so zbežale nazaj v luknjo. Janček, dedek in babica pa so se veseli vrnili domov.

Priredil F. R.

Babica in Alenka

Babica, daj mi, posodi očala,
gledala z njimi bi rada še jaz.
Dobro poglej me, saj nisem več mala,
znam že napraviti resen obraz.

Rada iz knjige bi pravljice brala —
take brez kraja, ki ti jih ne veš.
Nove junake bi rada spoznala,
prošnje mi moje odbiti ne smeš.

V knjigah morda bom našla še kaj zate,
dobra zdravila za bolne noge.
Potlej z menoj greš na pisane trate,
mlado kot moje bo tvoje srce.

Na jih, le vzemi Alenka očala,
sama na nosek ti jih posadim.
Glej, saj si res že velika postala,
stara pa jaz se več ne pomladim.

Zdaj se Alenka je v knjigo zazrla,
črke so v krogu plesale pred njo.
Ta ji zmešnjava je sapo zaprla,
brati ne zna še, pač to je hudo.

Vrnem ti rada zdaj tvoja očala.
Niso primerna za moje oči.
Pravljice tvoje bom spet poslušala,
babica, saj le najlepše veš ti.

Vera Pelko

Pravljica ali resnica o velikanu Krištofu

Spet so dolge zimske noči tu in spet so prijetno tople kmečke izbe polne vestnikov. Vse pride na vrsto: domači dogodki, politika, gospodarske naloge, vojna, spomini iz preteklosti — pa tudi daljne pripovedke, ki so se po ustnem izročilu ohranile v današnje dni. Tako pripovedko — nekateri trdijo, da je pravljica — radi v zimskih nočeh pripovedujejo hribovski ljudje v Podplanini nad Primožem.

O velikanu KRIŠTOFU KUMPREJU. V domačiji Kumprejev v Primožu živi danes tretji rod. Navadna hiša ne vzbuja večje pozornosti, mimo te, da so vrata in stene kmečke hiše za to gorsko okolje izredno visoke. Potomka Liza pravi, da je bila hiša pač »omodlana« po velikanu Krištofu. Tudi klopi ob kmečki peči so tako visoke, da človeku normalne velikosti bingljajo noge v zraku, če se vsede nanjo. Pri hiši je bil še do nedavna ohranjen Krištofov »šolen«, ki je bil podoben sevneku. Sodeč po tem čevlju, je moral imeti velikan Krištof nogo vsaj številke 60. (Čevelj je pred leti baje vzel ljubljanski muzej). Pri hiši pa je ohranjen še Krištofov »cepin«, sablja in žepni nož. Ni to navaden nož, navadna sablja in navaden cepin — ohranjena zapuščina zanesljivo priča, da je njen lastnik moral biti silen človek.

In kaj pripoveduje ustno izročilo o velikanu Krištofu? Najstarejši ljudje Podplanine vedo povedati: »Moj stari oče so Krištofa še dobro poznali. Bil je tako močan, da mu verjetno v deželi ni bilo para.« In potem vam postrežejo z vrsto dogodivščin, ki kot domačini seveda verujejo vanje. Na primer: da je velikan Krištof iz koroške Črne prinesel v visokem snegu polno kad zelja domov. Da je za kurjavo kar lomil drevesa v gozdu in sekire sploh ni uporabljal. Da je prenesel čez »mavto« v Radmirju junca, težkega 300 kg, da mu ni bilo treba plačati mitnine. Da je v »požarjih« naložil snopov pšenice za najvišji kmečki voz, jo povezal z vrvjo in z lahkoto odnesel domov.

Težka sablja, ki jo potomci še hranijo, priča, da je bil Krištof tudi vojščak. S tem v zvezi vedo domačini povedati, da se je Krištof po neki uspeli bitki vrnil povsem podivjan v svojo gorsko vas. Opletal je s sabljo okoli sebe in z gromkim glasom kričal, ko je sopihal v hrib: »Krištof se vrača domov — skrijte se, ljudje — gorje vam!« Domačini so res bežali v svoje brloge. Dolgo si niso upali v bližino. Prišel pa je tod mimo neki otrok in z radovednosti stopil v hišo. Velikana je našel v izbi, ko je slonel pri mizi in jokal. Izjokal je toliko solz, da je stala mlaka ob mizi. In ko so ga sosedje po otrokovi novici proti večeru obiskali, je še vedno jokal. »Jočem, ker sem prelil toliko krvi«, jim je že pomirjen dejal.

Zimski večer je bil. Skoro tema, toda s petrolejko so varčevali. Domača hčerka se je hotela pogreti na kmečki peči. Stopila je na klop, ki je od dveh strani obkrožala peč. Ob desni klopi je zadela ob glavo Krištofa. Hotela je na peč v kotu ob drugi klopi in tu zadela ob človeške noge. »Kdo pa je spet tu?« je zanejevoljila. »Sem še kar jaz« odgovori velikan Krištof, ki sta mu dve oviti klopi komaj zadostovali, da se je »ovil« okrog velike kmečke peči.

Nagradna križanka

Za naše mlade ugankarje smo za Novo leto pripravili **10 lepih knjižnih nagrad.** Torej na delo! Mladim reševalcem želimo veliko uspeha in zabave, pri žrebanju pa seveda tudi srečo. Pri žrebanju nagrad pridejo v poštev vsi, ki bodo poslali pravilno rešeno križanko.

Rešitev pošljite uredništvu s pripombo »Mladinska nagradna križanka« najkasneje do srede, 7. januarja. Izid žrebanja bomo objavili v petek, 9. januarja.

Uredništvo

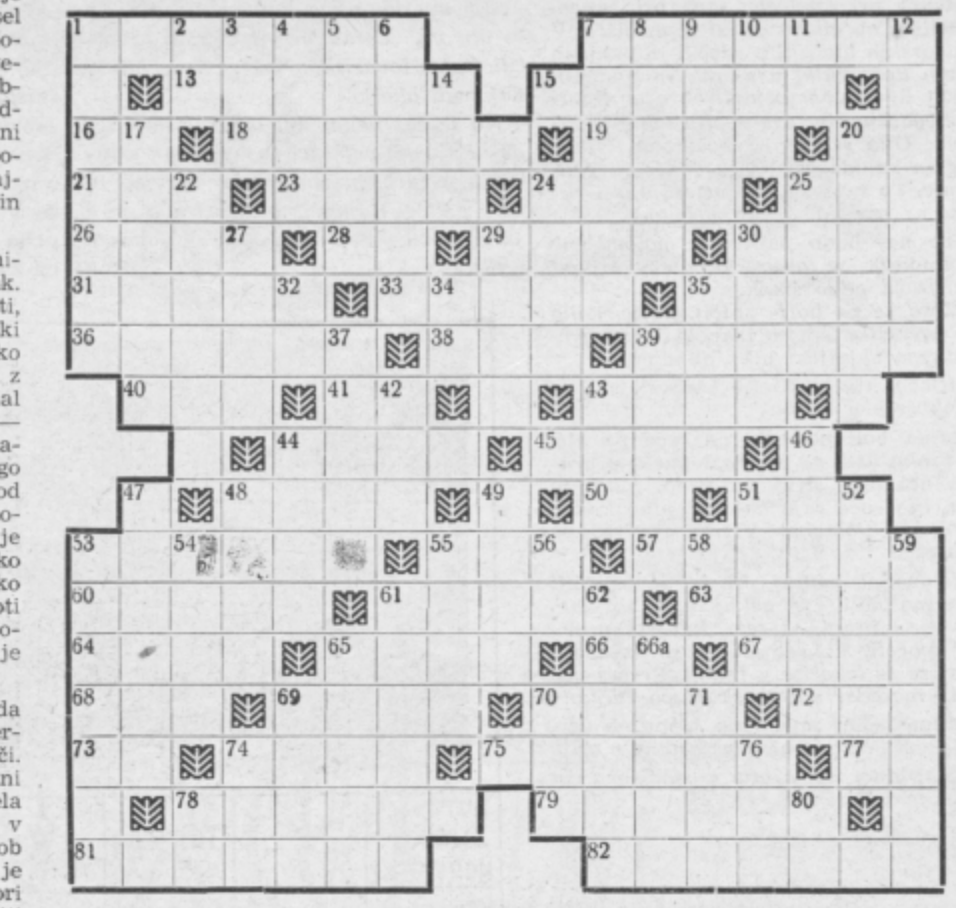

VODORAVNO:

1. Glavni dobitek. 7.Glavno mesto države v Severni Ameriki. 13. Porok, priča. 15. Celjsko podjetje, ki se bavi s prodajo očal. 16. Pripovedna pesem. 18. Športnik. 19. Znan nogometaš ljubljanskega Odreda. 20. Valentin Vodnik, kratica. 21. Skrajna meja ravnine. 23. Prednik AVNOJ-a. 24. Slovenski celovečerni umetniški film. 25. Predplačilo. 26. Izumrli narod, ki je živel na naših tleh — ednina. 28. Osebni zaimek. 29. Psevdonim slovitega brazilskega nogometaša — sedaj član madridskega REAL-a. 30. Lakota. 31. Letni čas. 33. Politična pribežališča. 35. Protiutež evropske NATO organizacije, ki je v Aziji. 36. Prebivalka glavnega mesta balkanske države. 38. Veznik. 39. Zidarski delavec. 40. Glej 25 vodoravno — množina. 41. Osebni zaimek. 43. Ime znane zagrebške pevke. 44. Argentinski šahovski velemojster, udeleženec portoroškega turnirja. 45. Olepševalni del mesta. 48. Nedelavna. 50. Smučarski klub, kratica. 51. Naselje nad Hrastnikom. 53. Angleška filmska igralka (Jean), fonetič. 55. Nogometni klub, član I. avstrijske nogometne lige, kratica. 57. Južno sadje. 60. Nervoznost, nezbranost pred odločilnim nastopom. 61. Pleskarsko orodje. 63. Druga največja reka v Afriki. 64. Vodni živali. 65. Deli glave. 66. Izvršni svet, kratica. 67.Glavno mesto azijske države, kjer je bilo pred leti vprašanje svetovnega spopada. 68. Grška črka. 69. Zidarsko orodje. 70. Glavno mesto evropske države. 72. Sanje, pomanjševalnica. 73. Italijanski spolnik. 74. Zdravilni prah. 75. Znan jugoslovanski teniški reprezentant. 77. »...akta«. 78. Pesem z nesrečnim koncem. 79. Nejevolja zaradi neizpolnjene obljube, majhen spor. 81. Reka v Burmi. 82. Neumeten, priroden.

NAVPIČNO:

1. Divjina. 2. Električna železnica, kratica. 3.Najlepša med najlepšimi. 4. Perzija. 5. Moško ime. 6. Italijansko obmorsko mesto, fonetično. 7. Rečne »ladje«. 8. Hunski poglavar. 9. Nasprotno od: »ima«. 10. Največji jugoslovanski kombinat obutve, kratica. 11. Različna samoglasnika. 12. Država v Južni Ameriki. 17. Elana, zaleta. 20. Nogometni igralec. 22. Dragocena kamna. 24. Kvari razpoloženje, tudi čistost vode. 25. Orodje, srbohrvatsko. 27. Ime bivšega predsednika francoske republike. 29. Bajeslovno bitje, tudi razkošna hiša. 30. Skrajšano žensko ime. 32. Nogometni klub, kratica. 34. Predlog. 35. Ameriški zdravnik, ki je z novim cepivom naredil pravo revolucijo v zdravilstvu. 37. Knjigovodski izraz. 39. Denarna enota evropske države. 42. Števnik. 43. Naselje. 44. Skupina vodnih balončkov 46. Mesto na francoski rivieri, znano po filmskih festivalih. 47. Gusarji. 48. Zloma. 49. Pisarniška potrebščina. 51. Nered, zmeda. 52. Zaliv. 53. Športniki. 54. Muslimansko sveto mesto. 55. Zgoditka. 56. Vzročni veznik. 58. Nacionalni komite, kratica. 59. Zmeren, preudaren. 61. Del bojne opreme, dvojina. 62. Pretirano hvaljen, spoštovan. 65. Mesto v Severni Italiji. 66-a. Omlačena pšenica, ali temu sorodni poljski pridelek. 69. Železniški voz-srbohrvatsko. 70. Zelenica v puščavi, drugi sklon množine. 71. Del gledališča. 74. Ves, popolen srbohrvatsko. 76. Predplačilo. 78. Kemični znak za: barij. 80. Vzklik, bolečine.

Mladini za dedka Mraza

Ben Minoli
Herbert Grün

Po uprizoritvi v SLG Celje 1958-59

Foto Viktor Berk, Režija Janez Vrhunc. Scena Jakob Savinšek, kostumi Mija Jarčeva, plesi Iko Otrin. Nastopajo: Janez Škof (Žabon Bahon), Breda Pugljeva (Cepetepenogica), Marija Goršičeva (Miška Miki), Vera Perova (Vilinček), Janez Eržen (Pavlihec), Zlatko Šugman (miličnik Milko), Albin Penko (gospod Medo) in celjski dijaki.

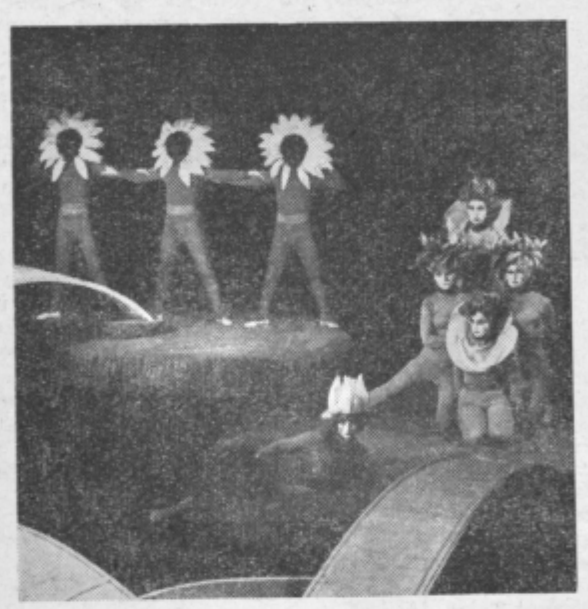

Nad Žabjo mlako, to je predmestje naselja, imenovanega Lutkovo — se spušča večer. Lokvanji, sončnice, mak in plavice zarajajo v čarobnem kolu — in ves svet se napolni lepote, ko spregovori čista narava. Celo Žabon Bahon, hudo nečimrn žabovec — se kljub nadutosti izkaže, da je kar dober fant.

V mestu — na Lutkovem — stanujejo same žive igrače. Taka je tudi županova hčerkica, lutkica Cepetepenogica. S tetko Miki nabirata jagode za kompot, ker bo pojutrišnjim veselica, ko bo župan gospod Medo obral zlate hruške z drevesa, ki letos prvič obrodi. A Cepetepenogica in Miški Miki že mudi domov.

Tako je hitela, da niti opazila ni: izgubila je piščal, ko je piskala Žabonu, pa je ta pel tako hripavo — četudi se njemu samemu zdi petje lepo. Žabon je piščalko našel in jo spravil v kot, da bi jo jutri Cepetepenogica našla. In z malimi žabami v zboru zapoje večerno pesem.

Kakor hitro so žabice zaspale, se je na nebu p kazala luna. In glej ga spaka — na lepem z lune padel naravnost v Žabjo mlako čude prijazen bel možakarček: pravi pravcati lun žarek. Ni mogel več nazaj. Niti besedice ni spr govoril. Našel je Cepetepenogično piščal, nan zapiskal in tako zbudil Žabona.

a čas je na Lutkovem Cepetepenogica miličniku ilku povedala, da je izgubila piščal. Tako neečna je zato! Milko je zapisal izgubo in obljun, da jo bo spet poiskal. V Žabji mlaki pa je pridiprav Pavlihec povedal Žabonu, zakaj Vipček nič ne govori: ker luna sveti le ponoči, ko vse tiho spi.

Vilinček je prišel na Lutkovo, da bi vrnil najdeno piščal. Lačen je bil in zagledal hruške. Prosil je drevo, naj mu da katero — in drevo mu jo je res podarilo. To je videl Milko in ga aretiral, ker je mislil, da je Vilinček tisti tat, ki venomer krade. (V resnici je kradel Pavlihec.) Prošnje niso nič pomagale.

Župan ni verjel, da bi bilo drevo res sámo podarilo Vilinčku hruško. Ko so pri njem našli še piščal, so ga zaprli v ječo. Ker ni nič govoril, ni znal povedati, da jo je hotel pošteno vrniti. Hudobec Pavlihec pa ni povedal resnice, čeprav je vse vedel. Samo Miki in Cepetepenogica sta Vilinčku pomagala.

Miki je preglodala miličniku jermen in vzela ključ. Osvobodila je Vilinčka in ga odvedla k sebi domov. Pavlihec je še venomer sproti kradel hruške — in nazadnje je bilo drevo kar prazno. Kaj pa veselica? A vseeno je Pavlihec lagal in z drugimi vred iskal pobeglega Vilinčka. Same laži je stresal.

Miška Miki je Vilinčka skrila pri sebi. Prišla je tudi Cepetepenogica in tetka Miki je obema naročila naj popazita na torto, ki jo je spekla za veselico. To je bilo težko opravilo, saj je torta oba tako mikala! Tetka je odšla po opravkih, Vilinček je šel za ptičkom, Cepetepenogica pa je ostala sama.

Gorje! Prišel je Pavlihec. Z zvijačo je premamil Cepetepenogico, da se je lahko sam polastil torte. Ker so ta čas na Lutkovem izvedli, kak nepridiprav je, so ga hoteli najti. Zato je Pavlihec sklenil, da se skrije na Žabjem otoku. A zbal se je, da bi ga Cepetepenogica izdala — zato jo je zvlekel s sabo.

Miličnik Milko je prišel k domovanju miške Miki, da bi ujel Vilinčka. Pravi čas pa je izvedel, da ni Vilinček kriv, temveč Pavlihec. Našli so sled za njim in pretuhtali, da je ugrabil Cepetepenogico. Toda kje naj bi ga našli? Vilinček je miličnika milo zaprosil, naj mu reši prijateljico.

Pavlihec je zvlekel Cepetepenogico na Žabji ot Žabon je kar nasedel Pavlihčevim lažem, češ Cepetepenogico preganja miličnik in da je pu čka snedla torto pa hruške. Sama Cepetepenog sploh ni prišla do besede. Pavlihec pa je Žabo natvezel, da bosta vse žive dni ostala tu pri nje

da zasledovalci so našli pravo sled. Zadnji hip je Pavlihec zaslišal in mislil zbežati, Cepetenogico pa kar pustiti. Toda — tedaj so se zgae cvetke in ga ujele v živo ječo. Sončnice so ele vse, kar se je zgodilo in niso pustile, da hudobec ušel kar nekaznovan. Saj to res ne bi bilo prav.

Pavlihca je od strahu in pojédenih dobrot strašno zabolel trebuh, a gospod župan je rekel, da to le še ni dovolj kazni. Obsodil ga je: da bo moral sam zasaditi in s trdim trudom vzgojiti pet hrušk, sadove mu bodo pa smeli vsi obirati. Bo že videl, kako grenko je, če ti drugi kradejo plodove truda!

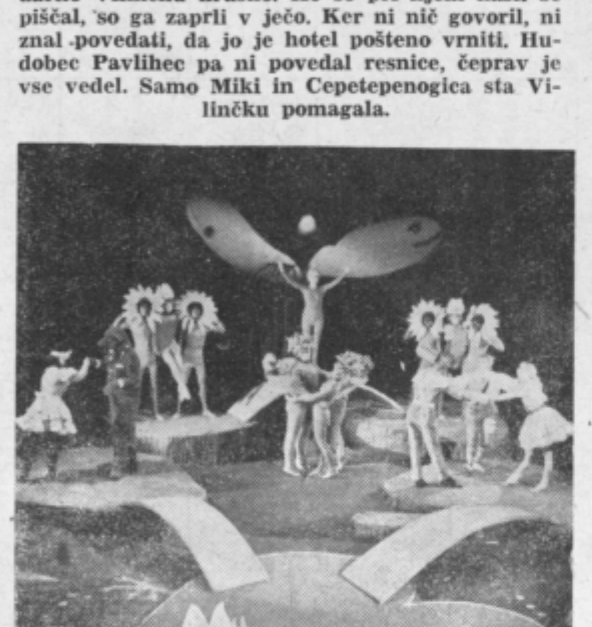

Ker je bil gospod Medo že naveličan županovanja, je za naslednika imenoval Vilinčka. Toda ko je prišla na nebo luna, si je Vilinček zaželel spet domov. Pavlihec mu je pomagal, da je spet dosegel daljno domovanje. Vilinček mu je v zahvalo kar dal zlato župansko ovratnico in za slovo so vsi zaplesali.

Pavlihec je ostal sam. Zagledal se je v luno in premišljeval: tako hudoben sem bil, pa mi dobri Vilinček le ni zameril. Samo malo dobre volje sem pokazal, ko sem mu pomagal nazaj na luno, pa mi je že dal župansko verigo. Nemara je res lepše, če bom pošten in dober, nič več hudoben, i-te-tovte-rovte!

Rajko in tovariši

Smuči pri smučeh, sani pri saneh. Smučišče ob gozdu je ko mravljišče. V smučarskih hlačah, v rdečih in belih in plavih kožuščkih, usnjenih in pletenih kapah. Rdečih nasmejanih obrazov. Smuči elegantne in drage. Najnovejši izdelek. One skromno enostavne. Ošabnost in zavidanja, ocenjevanje in preklanje. To se nekateri postavljajo. Drugi se ne morejo. Rajko najmanj.

»To naj bodo palice, te polomljene fižolovke?« se objestno znebi Milan, vsa gruča pa v smeh.

»Zato se pa bolje zrači; glejte, kako mu prevelika srajca plapola izpod prekratkega suknjiča brez gumbov!«

»Hlače, hlače! Široke hlačnice se mu napihujejo v balon.«

Rajka boli posmeh, ne reče pa nič. Le tanka usta se mu raztegnejo v grenak nasmeh: »Kaj pa vedo, kako je tam, kjer oče raje daje za vino kakor otrokom za obleko.« Vstran gre; raje je sam zase.

Telovadni učitelj, ki je danes tudi tam motovilil, je nekaj ujel na uho. »Fantje,« pravi, »s tem, kar ste pravkar počeli, ste se imenitno izkazali. Zdaj se še izkažite v tekmi. Precej vas je iz razreda. Milan, skoči po Rajka!«

Milan nekaj zagodrnja, a mu ob učiteljevem pogledu beseda zastane v grlu.

Ena, dve, so vrata postavljena in številke razdeljene.

Hrrrsss... zdrsi prvi. Počep, pokonci, po... Premalo. Prečna palica je na tleh. Pri drugem spet. Pri tretjem padejo zadnja vrata. Ho, Milan... Po... Ojoj, neroda! Pretežko sedalo ga je potegnilo na smučke, da je zaoral v sneg.

Zzzz... zdrsi Rajko, da se mu iz širokih hlačnic nad golimi nogami v resnici delajo baloni. Hoo... Počep, pokonci, počep. Še enkrat! Dobro, Rajko. Odlično!

»Menda niti niste vedeli, kakega smučarja imamo med seboj,« je spregovoril učitelj. »Toda, Rajko, kake rdeče noge pa imaš?« se je obrnil k Rajku, da je ta zardel še v obraz. »Kaj menite, fantje, bi se Rajku podale smučarske hlače, kaj?«

»Bi se, bi! Seveda.«

»Pa mu jih nima kdo kupiti. Kaj če bi mu mi? Zbrali bi pri starših, znancih, tako tovariško, ves razred. Milan naj vodi akcijo.«

Ko je čez nekaj dni obiskal šolo dedek Mraz, je prinesel najboljšemu smučarju in učencu smučarsko opremo in lepe palice. Rajko je bil ginjen v svoji skromnosti, ves razred pa ponosen nanj.

H. I.

TRGOVSKO PODJETJE

„Podplat“ Celje

sprejme v službo mlajšo trgovsko pomočnico. Nastop službe po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene ponudbe poslati upravnemu odboru podjetja. Navesti dosedanjo službo.

Trgovsko podjetje

»Vesna«

Celje

Želi vsem delovnim ljudem in svojim cenjenim odjemalcem zadovoljno in uspehov polno Novo leto!

VELENŠEK MIHAEL

elektroinštalaterstvo

Celje, Mariborska c. 8

Izvršujemo vsa inštalacijska in v stroko spadajoča dela ter popravila jakega in šibkega toka.

Svojim strankam želimo srečno Novo leto

Križanka

Tokrat smo za novoletne praznike pripravili ljubiteljem križank presenečenje — tako imenovano norveško križanko. Mnogi prav gotovo ta način križanke že poznajo. Križanka je v toliko bolj zanimiva, ker nima posebej pisanih vprašanj, ampak so le-ta vnešena že v križanki sami. Besedilo nad črto velja za vodoravne kvadrate, pod črto pa za navpične. Razen tega se mora rešitev iskati tudi iz pomena samih slik. Križanka ni težka in vam želimo veliko uspeha pri reševanju ter mnogo sreče pri žrebanju.

Za reešvalce, ki bodo križanko pravilno rešili in bodo izžrebani, smo namenili naslednje denarne nagrade:

1. ena nagrada 3000 din,

2. dve nagradi po 2000 din,

3. tri nagrade po 1000 din,

4. pet nagrad po 500 din.

Za nagrade pridejo v poštev vsi, če so naši naročniki ali ne. Rešene križanke pošljite na uredništvo lista s pripombo »Novoletna nagradna križanka« najkasneje do srede, 7. januarja. Izid žrebanja bomo objavili v petek, 9. januarja.

Uredništvo

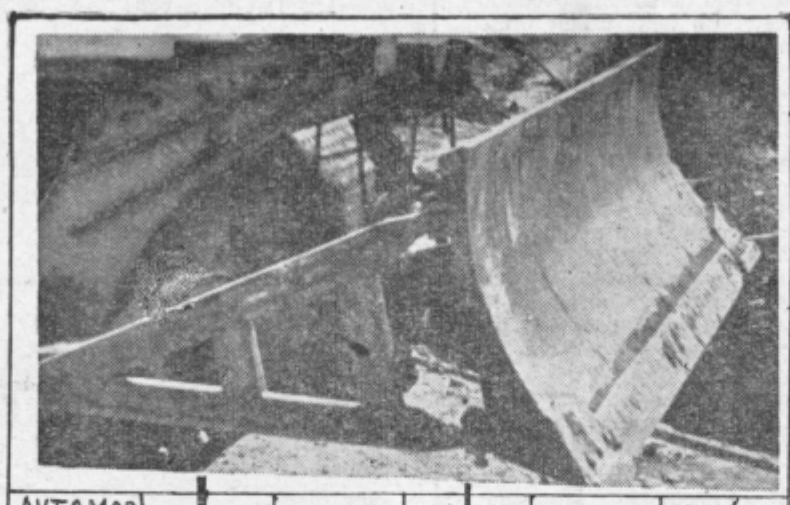

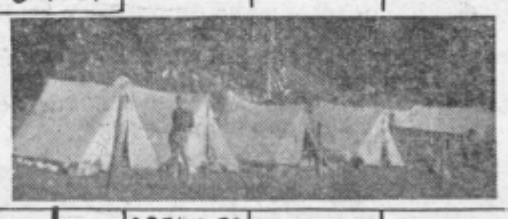

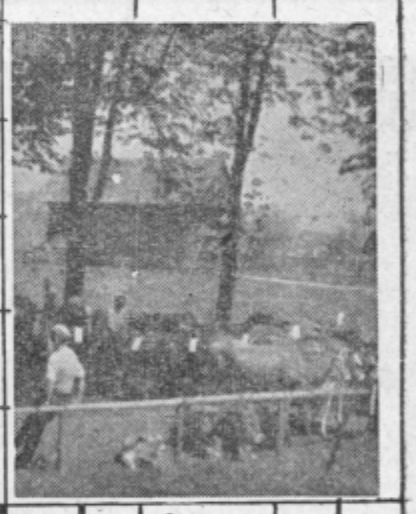

PASAŽA
GOSTINSKO USLUŽBEN.
ENAKA SOGLASNIK.
PIJAČA STARIH SLOVANOV
KVARTAŠ. IZRAZ
10 IN 21
ČRKA
VALENTIN VODNIK KRATICA
APETIT
AVTOMOB. ZNAK. NORVEŠKE
JARKA
PREDLOG
NEMŠKI PREDLOG
ŠVED MOŠ IME
OSEB. ZAIM
OČE
IME FRAN FILM. IGRA
NASILEN OSVAJALEC
DROBIL
VRSTA ČEVLJA
PREBIVALKE AZIJS DRŽAVE
REKA V AZIJI
SRBSKI PREDLOG
EGIPČANSKO BOŽANSTVO
MADŽ NAMIZNOTENIŠKI IGRALS
AZIJSKA DRŽAVA
SADEŽ
BAJESLOVNI KRAJ.
TUJE ŽENSKO IME
RIMSKO ŠTEVILO
IRIDIJ
MERSKA ENOTA
KALCIJ
PROGI
UPANJE
JUGOSLOV FILM
RIMSKO ŠTEVILO
DEL CELINE
IZVR. SVET
SLOVENSKI PISATELJ
ITALIJ SPOLNIK
PREDLOG
SKRAJŠ ŽENSKO IME
MONOLITNE
SAMOGLAS.
RIM. ŠTEV.
JUGOSLOV LETAL INDUSTR.
IK
TOVARNA ČEVLJEV
PAŠEMSKI
ŠPANSKA DOKRAJINA
SOGLASNIK S PRIZVOK
VABA
SKRAJŠ. ŽENSKO IME
PREBIVAL. ZNAN. GOR. KRAJA
LJUDSKA REPUBLIKA, KRAT.
PIJAČA
AFRIŠKA DRŽAVA
ANTON AŠKERC
ZAŠČITNA ORGANIZ. KRATICA.
IZREDNA PRILIKA
KRAJ V SAV. POLINI
DEL KRAVE
DRUGAČE
GRŠKA ČRKA
DALMAT. MOŠKO IME
DIKTAT
POVIJZVIJ
... AKTA
ASPIRINA
KEGLJAŠKI IZRAZ
NASLOV
KRAJ PRI OPATIJI
DRŽNO POGLEDAM
VRSTA OVAC
POGORJE V SZ
DEL OBRAZA
DVE ČRKI
AKADEMSKI NASLOV
Ž
BERILIJ
MEŠANEC
VRSTA PLETIVA
SKOPUŠNO
KRATICA ZA ERVIN
ZNAMKA ITAL. AVT.
NOTA
PREDPLAČ.
PRIPOVED. PESNIŠTVO
SKUPINA ČEBEL
AZIJSKI DRŽAVNIK
RIM. ŠTEV.
PRVA IN ZADNJA ČRKA ARTISTA
GRADB. MATERIAL
KOVINSKO ORODJE
CVRE

CELJSKA
Kronika
VSAKA · PODOBNOST · NI · SLUČAJNA - JE · NAMERNA!
Z DOBRO VOLJO SE DAJO TUDI NAJTEŽJI PROBLEMI REŠITI
...KUČICA U CVEČU I TRAVA OKO NJE....
MAČEK SEM, STAR SEM, TODA PRISEGAM, DA ŠTANCERJA NE POZNAM!!
13
ZASED. JAKA + MICKA
BITI, ALI NE BITI, TO JE ZDAJ VPRAŠANJE
TEHARSKA CESTA JE DO ZGRADITVE NOVEGA MOSTA UPORABNA KOT OTROŠKO IGRALIŠČE.
MALČKI! VABLJENI
KAKO SI VENDAR UPAŠ?!
VSE KAŽE, DA BOMO MORALI PRECEJ DELOV ZAMENJATI...
~~PSOM IN~~ NOVINARJEM JE VSTOP PREPOVEDAN
AUTOMOTOR
KLUB KULTURNIH IN ZAV.
JANEZ, PUSTI TO ITALIJANKO
NAJ VPIJE! POTOLAŽILA SE BO, KO BO VIDELA KOLIKO MI BOŠ RODILA
TOVARIŠI, SILVESTROVALI BOMO PAČ DECENTRALIZIRANO
SREČNO NOVO LETO!
TISKARNA
CELJSKI TED.
S.

METKA
CELJE

Mehanična tkalnica Celje

IPAVČEVA ULICA 22

ODLIČNA KVALITETA — VEDNO NAJNOVEJŠI MODNI VZORCI — PESTER ASORTIMENT PROIZVODNJE — ZMERNE CENE IN TOČNE DOBAVE!

Zahtevajte povsod in vedno le popeline, damaste, inlet, blago za dežne plašče, balonsko svilo **znamke** METKA!
Vsaka dobra trgovina ima naše izdelke na **zalogi**!

Vsem potrošnikom in poslovnim prijateljem
SREČNO NOVO LETO 1959

TRGOVSKO PODJETJE

JADRAN

CELJE

želi vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem obilo uspehov

V NOVEM LETU

TRGOVSKO PODJETJE

TKANINA-GALANTERIJA

nudi po konkurenčnih cenah maloprodajni trgovski mreži tekstilno blago vseh vrst iz domačih tovarn in uvoza, kakor tudi galanterijsko blago vseh vrst!

Vsem cenjenim strankam se zahvaljujemo za dosedanje zaupanje ter se priporočamo za naklonjenost v letu 1959.

VSEM CENJENIM ODJEMALCEM, DOBAVITELJEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ŽELIMO MNOGO USPEHOV V NOVEM LETU!

»ETOL«

TOVARNA ESENC IN ETERIČNIH OLJ
CELJE — **Ipavčeva ulica**

želi svojim cenjenim odjemalcem, vsem delovnim kolektivom in vsemu delovnemu ljudstvu zadovoljno in uspehov polno
NOVO LETO 1959!

Okrajni zavod za socialno zavarovanje Celje

ŽELI V NOVEM LETU 1959 NADALJNJEGA PLODNEGA DELA IN USPEHOV ZA PROCVIT NAŠE SOCIALISTIČNE DOMOVINE

Opekarna Ljubečna-Bukovžlak

želi vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem
SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO
TER SE S SVOJIMI PRIZNANIMI IZDELKI
ŠE V NADALJE PRIPOROČA

„ŽIČNA"

TOVARNA ŽIČNIH IZDELKOV — CELJE

vam priporoča vse vrste žičnega pletiva in **platna**, kovinsko pohištvo ter šlarafijo za kavče in avtomobile.
Vsem našim poslovnim prijateljem želimo mnogo uspehov v NOVEM LETU 1959!

ELEKTRO CELJE

želi vsem delovnim ljudem
SREČNO IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO 1959

CELJSKA OPEKARNA

SPODNJA HUDINJA

PRIPOROČA SVOJE IZDELKE TER ŽELI VSEM SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM

SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1959

DELOVNI KOLEKTIV

Pivovarne Laško

ŽELI VSEMU DELOVNEMU LJUDSTVU SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 1959

Kupujte naše kvalitetno pivo:
Zlatorog 12°, svetlo
Exportno 12°, temno
Golding 16°, svetlo
Jubilejnik 18°, temno in
Super Golding 18°, svetlo

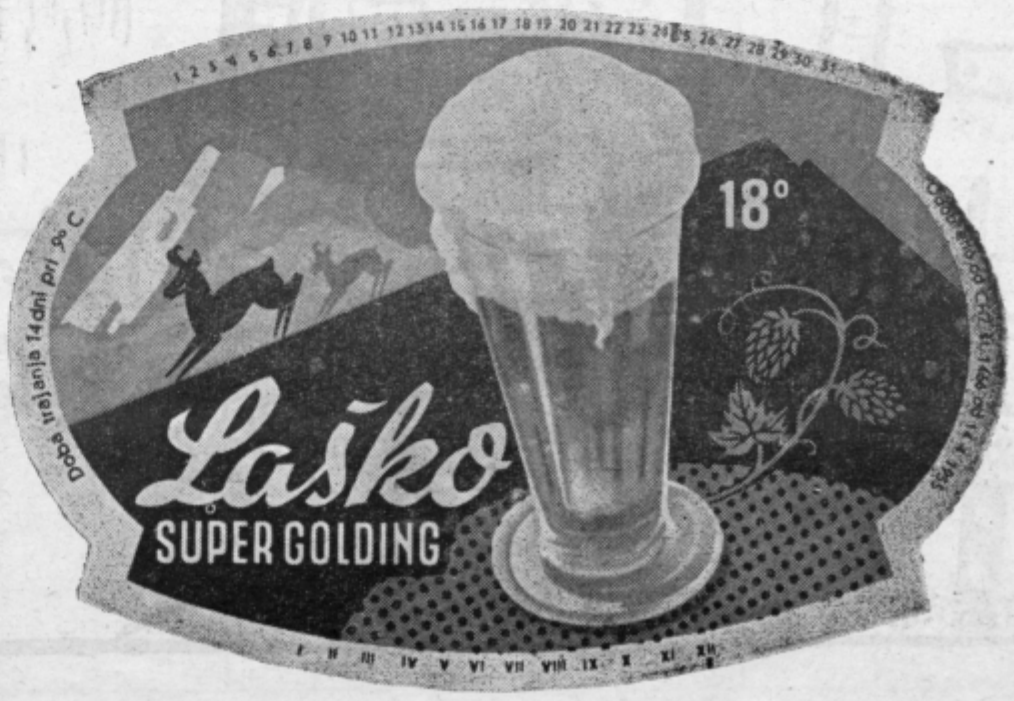

Zadružna hranilnica in posojilnica Celje

želi vsem kmetom zadružnikom, kmetijskim zadrugam in kmetijskim gospodarstvom
SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO

DELOVNI KOLEKTIV

ŽELEZARNE ŠTORE

ŽELI VSEM DELOVNIM KOLEKTIVOM IN DELOVNIM LJUDEM V NOVEM LETU 1959 ŠE VEČ USPEHOV PRI NADALJNJEM POGLABLJANJU SOCIALISTIČNE DEMOKRACIJE IN SAMOUPRAVLJANJU!

NAJ BO NOVO LETO 1959 — LETO NOVIH ZMAG V BORBI ZA LEPŠO BODOČNOST DELOVNEGA LJUDSTVA!

ŽELEZARNA ŠTORE PROIZVAJA:

valjane proizvode:
okroglo, ploščato, kvadratno, šesterokotno in betonsko železo;

odlitke sive litine:
strojno litino, litoželezne cevi s pripadajočimi armaturami, jeklarske in kovaške kokile;

vse vrste valjev
iz trde litine za potrebe črne in barvaste metalurgije, za mlinsko in tekstilno industrijo;

ognjeodporne izdelke:
visoko kvalitetno šamotno opeko in šamotni malter.

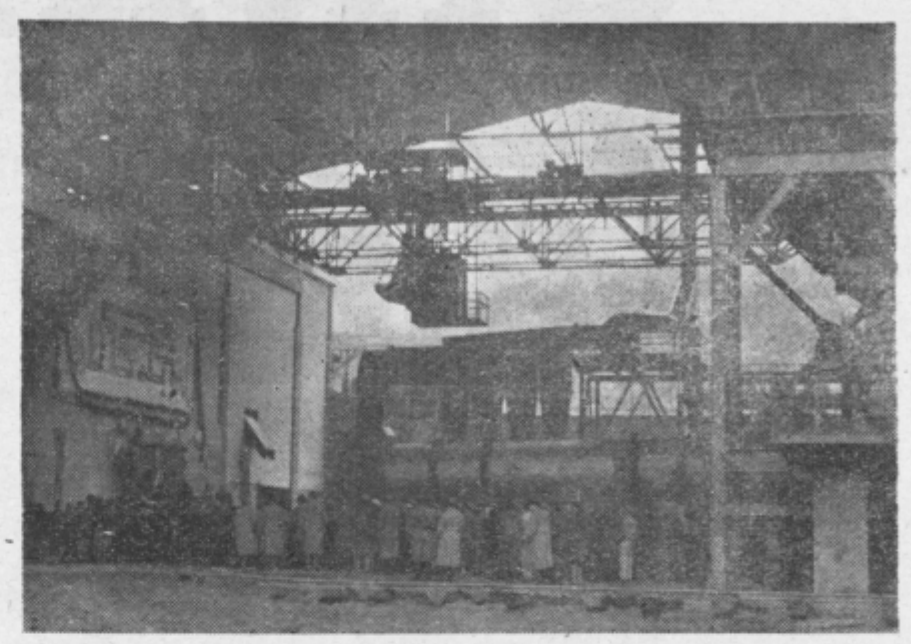

Delovni kolektiv

Tekstilne tovarne Prebold

želi vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem ter

vsemu delovnemu ljudstvu

obilo uspehov in plodnega dela v novem letu 1959

za nadaljni procvit naše socialistične domovine

Vsa zidarska, pleskarska, mizarska in tesarska dela izvršujemo na starih zgradbah solidno in po konkurenčnih cenah

ZIDARSTVO

REMONT

CELJE — **Slandrov trg 1**

Delovni kolektiv

Lesne industrije Mestinje

želi vsem svojim odjemalcem

srečno in uspehov polno novo leto.

PROJEKTIVNI ATELJE

CELJE — **Mariborska cesta**
Telefon 24-85 in 26-65

izdeluje načrte za industrijske gradnje, nizke gradnje in za stanovanjske zgradbe.

KOLEKTIV ČESTITA DELOVNIM LJUDEM ZA NOVO LETO 1959!

TRGOVSKO PODJETJE

CENTER

CELJE — **Tomšičev trg 3**

vam nudi vedno sveže špecerijsko in kolonialno blago!

Svojim cenjenim odjemalcem se zahvaljuje za dosedanjo naklonjenost in se priporoča še za nadalje.

KOLEKTIV ŽELI VSEM SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1959

Okrajni sindikalni svet CELJE

S SVOJIMI SINDIKALNIMI SVETI:

CELJE, KONJICE, KOZJE, LAŠKO
NAZARJE, ROGAŠKA SLATINA, ŠENTJUR,
ŠMARJE, ŠOŠTANJ, VOJNIK in ŽALEC

čestita vsem članom sindikalnih podružnic, vsem upravnim odborom v podjetjih, vsem delavskim svetom ter vsem delovnim ljudem v Celju K NOVEMU LETU 1959 in jim želi mnogo uspehov pri izgradnji naše socialistične domovine!

TRGOVSKO PODJETJE ZA IZVOZ HMELJA

Hmezad Žalec

želi proizvajalcem hmelja, kmetijskim zadrugam in kmetijskim gospodarstvom

V NOVEM LETU ŠE VEČ USPEHOV
IN PLODNEGA DELA NA PODROČJU
HMELJARSKE PROIZVODNJE

CINKARNA

Celje

Metalurško kemična industrija

Telefon: 20-81, 20-82
Brzojavni naslov:
CINKARNA CELJE
Železniška postaja:
Celje – industrijski tiri
Cinkarne

NAŠI PROIZVODI:

Surovi cink — min. 97,80 % Zn
Cinkov prah — 97,0 % Zn total
Rafinirani cink — min. 98,70 % Zn
Fini cink — min. 99,75 % Zn
Cinkova pločevina raznih dimenzij in formatov
Cinkovi protektorji za kotle
Cinkove pralnice — valovite
Avtotipijske plošče
Offset plošče
Žveplena kislina 60 Bé
Cinkovo belilo — zlati pečat
beli pečat
zeleni pečat
rdeči pečat
Kromov galun
Natrijev hidrosulfit
Natrijev sulfid, surovi
Natrijev sulfid, čisti
Cinksulfat
Natrijev silikofluorid
Barijev sulfid
Zelena galica
Litopon
Ultramarin
Svinčeni minij 30 %
Svinčeni minij 32 %
Svinčena glajenka — čista
Superfosfat
Modra galica
Metalit

Srečno in uspešno novo leto želi kolektiv

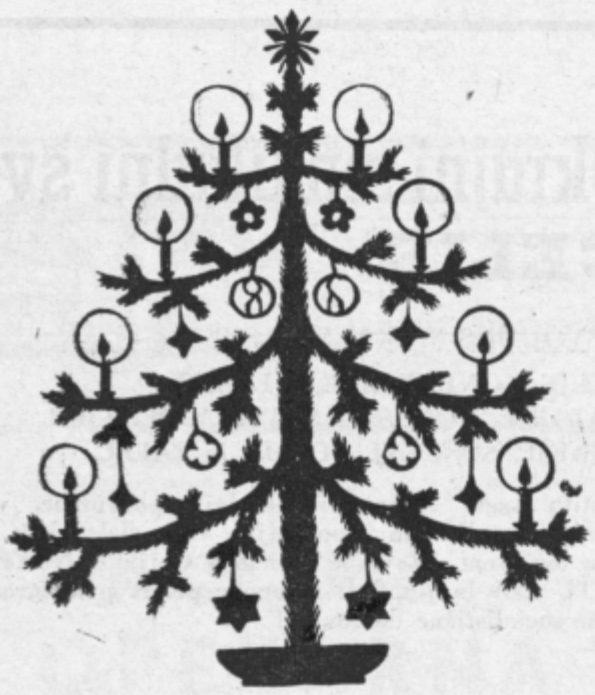

Mnogo sreče in uspehov v novem letu želi delovni kolektiv

KOVINOTEHNA

Celje, Mariborska 13